

LIMINGAN KUNTA
Tilinpäätös ja toimintakertomus
2020

KH 29.3.2021
Valtuusto 24.5.2021

TILINPÄÄTÖSKIRJAN SISÄLTÖ

Toimintakertomus	3
Konsernilaskelmat	36
Talousarvion toteutuminen	46
Liitetiedot	90
Allekirjoitukset ja merkinnät	128
Luettelot ja selvitykset	132
Tilikartta	135
Panttikirjaluettelo	141

LIMINGAN KUNTA
Toimintakertomus 2020

KH 29.3.2021
Valtuusto 24.5.2021

Sisällys

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	6
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	6
1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	8
1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	10
1.4 LIMINGAN KUNNAN KEHITYS.....	12
1.5 OLENNAISET MUUTOKSET LIMINGAN KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	16
1.6 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	18
1.7 KUNNAN HENKILÖSTÖ	20
1.8 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ.....	21
1.9 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	22
1.10 YMPÄRISTÖASIAT JA JÄTEHUOLTO	23
1.11 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	25
2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	26
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	28
3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	28
3.2 TOIMINNAN RAHOITUS.....	30
3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	32
3.4 KUNNAN KOKONAISTULOT JA –MENOT	36
4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	37
4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ	37
4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS	38
4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	41
4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	41
4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	42
4.5 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT.....	43
5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	47
6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	48
6.1. STRATEGISET TAVOITTEET	48
6.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN	53
6.2.1 KONSERNIPALVELUT	53
6.2.2 ELINVOIMAPALVELUT	56
6.2.3 PERUSTURVAPALVELUT	59

6.2.3. SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	65
6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	69
6.4. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	73
6.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	78
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	79
8. LIITETIEDOT	87
8.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	87
8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	88
8.3 TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	92
9. LIIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	101
9.1 KUNNALLISTEKNIikka LIIKELAITOS	101
9.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIIKELAITOS	110

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

KORONA-VUOSI 2020

Vuosi 2020 muistetaan kaikkialla maailmassa koronaviruksesta. Tuo muuntuva viruspoholainen muutti suomalaisen yhteiskunnan toimintatavat yhdellä kertaa, osittain jopa pysyvästi. Digitalisaatiosta on puhuttu vuosikausia, mutta vasta Korona-epidemia pakotti niin kunnat, yritykset kuin kotitaloudet opettelemaan ja ottamaan käyttöön uusia digitaalisia välineitä. Kunnat, kuten Liminka, siirtyivät laajasti etätyöhön ja etäkokouksiin, siltä osin kuin se oli työn puolesta mahdollista. Teams -maailma tuli siten tutuksi niin viranhaltijoille kuin luottamushenkilöille. Jos epidemiasta pitää löytää jotain hyvää, niin turha matkustaminen jäi pois ja ajankäyttö tehostui.

Myös koulumaailma joutui siirtymään välillä etäopiskeluun. Niin ikään nuorisotalot jouduttiin sulkemaan. Vaikka etäopetus ei kestänyt pitkään, se vaikeutti ja toi ”takapakkia” erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville nuorille. Onneksi etäopetuksesta päästiin siirtymään takaisin lähiopetukseen varsin pian. Julkiset tilat, kirjastot, kuntosalit ja liikuntatilat jouduttiin välillä sulkemaan kokonaan. Sittemmin palveluja on voitu avata vähitellen alle 18-vuotiaille. Erityisen rankka vuosi oli opetus- ja hoitoalan työntekijöille, jotka joutuivat työskentelemään maskien ja suojarusteiden kanssa. Henkilöstössä löytyykin ihailtavaa valmiutta siirtyä työtehtävästä toiseen, jotta esimerkiksi hoitopalvelut voidaan turvata korona-aikana. Iso kiitos koko henkilöstölle joustamisesta, venymisestä ja muutokkyvystä.

Valtio korvasi kunnille aiheutuneita koronakustannuksia, jonka myötä Liminka sai noin 1,7 Me koronatukea, viruksen aiheuttamien lisäkustannusten kattamiseen. Kuinka paljon valtion tuki kattaa kuntien ylimääräisistä kustannuksista, selviää kokonaisuudessaan, kun epidemia on ohitse.

Liminka on pyrkinyt panostamaan voimakkaasti digitalisaatioon koronasta huolimatta. Sosiaali- ja terveydenhuollossa otettiin käyttöön monia sähköisiä tai automaattisia toimintoja muun muassa sähköinen ilmoittautuminen, puheentunnistus, lääkkeiden koneellinen jakelu ja hoitotarvikkeiden jakeluautomaatti. Lisäksi käyttöön otettiin mm. sähköinen rakennuslupamenettely sekä sähköinen ajopäiväkirja kunnan autoihin.

Iso strateginen päätös oli Tupoksen alakoulun rakentamisratkaisu. Sen mukaisesti osa uudesta koulusta toteutettiin siirtokelpoisena ja osa kiinteänä rakenteena. Siirtokelpoinen koulun osa valmistui joulukuussa ja lapset pääsivät aloittamaan koulun uusissa tiloissa joululoman jälkeen. Loppuosa koulusta valmistuu elokuussa 2021. Kouluratkaisun ja tulevien purkamisten myötä päätettiin muuttaa myös Tupoksen koulukorttelin kaavaa. Tavoitteena on luoda korttelista aito Tupoksen sydän ja keskus, jossa voisi olla asumista sekä toimitiloja yksityisille ja julkisille palveluille. Tupokseen panostettiin vuoden aikana myös rakentamalla fatbike-reitti. Lisäksi aloitettiin vaihteellinen hiihtoladun ja kuntopolun rakentaminen. Saunaranta oli kunnan asuntomarkkinoinnin keskiössä ja tonttivarauksen sekä omakotitalojen aloitusmäärät kasvoivat varsin hyvin. Vuosien mittaan olemme kehittäneet kuntaa vuorovedoin ja nyt on Tupoksen vuoro.

Toinen iso strateginen hyvinvointia edistävä linjauspäätös, uusien koulujen ohella, on ollut päätös panostaa liikuntarakenteisiin. Vuoden aikana rakennettiin liikuntapuistoa, joka koostuu sekä uudesta liikuntakeskuksesta että jalakapalloilu- ja tenniskentistä, ulkokuntosalista sekä nuorten pumtrack-radasta. Myös Tupokseen toteutettiin vastaava pumtrack-rata. Rantakylän osalla valmisteltiin laajempaa kehittämissuunnitelmaa, josta toteutettiin etukäteen kuntoportaiden rakentaminen. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen on strateginen tavoite.

Tulopohjan laajentaminen on välttämätöntä ja siten keskeinen kunnan taloudellinen tavoite. Liminkaan perustettiin vuoden aikana 90 uutta yritystä. Yritysten lukumäärän kasvun ja taloudellisten tulosten perusteella kunnan saamat yhteisöverot kasvoivat 23,4 %. Myös kiinteistöverotulojen ennakoidaan kasvavan niin asuin kuin liike- ja teollisuuskiinteistöjen rakentamisen myötä. Merkittävä avaus oli myös neljän tuulivoimalan valmistuminen kuntaan, mikä tuo kunnalle pysyvää ja pitkäkestoista tulovirtaa sekä kiinteistöveron että maanvuokratulon muodossa. Valmistelussa on myös kaksi muuta tuulivoimapuistoa eri puolille kuntaa, mikäli valtuusto mahdollistaa hankkeiden etenemisen. Elinvoiman osalla matkailu saatiin hyvään nousukiitoon osana seudullista AOR-hanketta. Valitettavasti korona pysäytti ja peruutti kaikki kansainvälisen koulutusviennin ja ryhmämatkojen varaukset. Ryhmiä oli tulossa muun muassa Italiasta sekä Kiinasta. Pohjatyö ei kuitenkaan mene hukkaan, sillä kontaktit säilyvät. Vuoden aikana myytiin kunnan tytäryhtiön, Hotelli-Ravintola Liminganlahden liiketoiminta oululaiselle Go Arcticille.

Kehittämisen hidasteina olivat yksittäisten ihmisten valitukset, jotka siirtävät muun muassa Kotirannan asuntoalueen rakentamista yli vuodella. Samalla tavoin Ankkurilahden asemakaavan II-vaiheen rakentaminen siirtyy yli vuodella, kuten myös Linnukkatien pyörätien kunnostaminen. Linnukkatien rakentamiseen on saatu vajaa 330 000

euroa valtion erillisrahoitusta. Riskinä on, että tuet joudutaan palauttamaan, mikäli hanketta ei saada aloitettua vuonna 2021. On kuitenkin hyvä muistaa vanha sanonta: ”Koirat haukkuu ja karavaani kulkee.”

Kokonaisuudessaan kunnan kehitys oli vahvaa. Liminka rankattiin valtakunnallisesti sijalle kuusi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen asuntorahoituksen reittauksessa, jossa tarkasteltiin asuntorahoituksen riskejä ja tulevaisuuden näkymiä. Lyhyesti voi todeta, että asuntojen hinnat ovat nousseet, asuinhuoneistojen aloituksia on hyvin, asuntojen kysyntä on hyvällä tasolla ja kunnan kasvunäkymät tulevaisuuteen ovat erinomaiset. Limingassa asuntojen arvo säilyi.

Asukasluku kasvoi 0,5%, ollen vuodenvaiheessa 10 241 asukasta. Vuosi oli taloudellisesti hyvä, vuosikatteen ollessa 7,6 e ja ylijäämä 322 000 ja tuloksen 2,9 Me. Investointeja tehtiin nettona yhteensä 6,0 miljoona euroa.

Limingan tulevaisuuden näkymät ovat koronasta huolimatta aikaisempaa paremmat. Kiitos henkilöstölle upeasta kehitystyöstä ja palveluista!

Pekka Rajala
Kunnanjohtaja

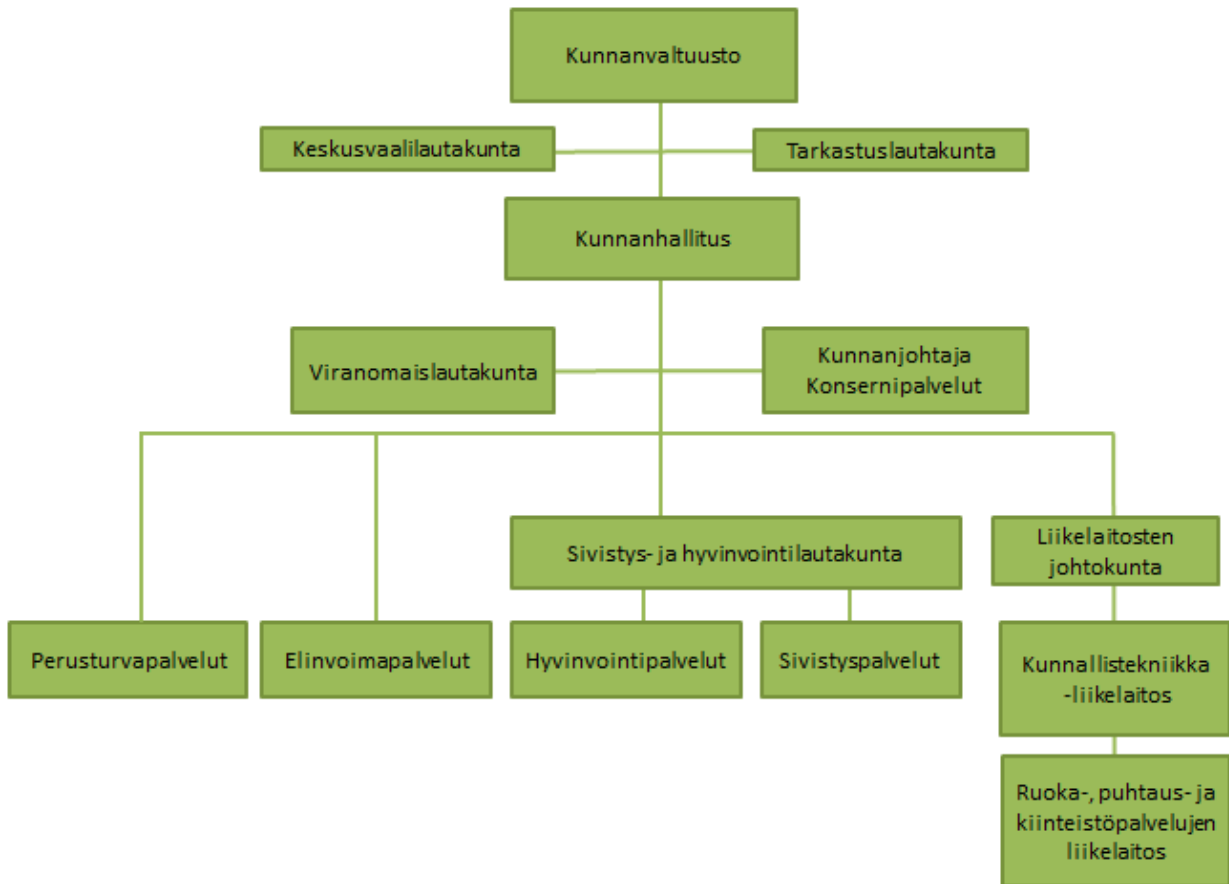
1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Luottamushenkilöorganisaatio

Luottamushenkilöorganisaatio Johto	Virasto-organisaatio Johto
Kunnanvaltuusto, 35 jäsentä pj Mari Viljas I vpj Esa Kojo II vpj Mari Viinamäki	Virastopäällikkö kunnanjohtaja Pekka Rajala
Kunnanhallitus, 9 jäsentä pj Kari Ylönen vpj Juho Pakaslahti	Osastot ja osastopäälliköt:
Tarkastuslautakunta, 7 jäsentä pj Tapio Koskela	Elinvoimapalvelut elinkeinopäällikkö Teemu Haapala
Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä pj Eila Paavola	Konsernipalvelut vs. hallintojohtaja Sanna Ylinampa
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, 9 jäsentä pj Sauli Ylikulju	Perusturvapalvelut perusturvajohtaja Eliisa Tornberg
Viranomaislautakunta, 9 jäsentä pj Terho Lipsonen	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sivistysjohtaja Päivi Mäki
Liikelaistosten johtokunta, 5 jäsentä pj Tuomas Ahola	Kunnallistekniikka-liikelaitos liikelaitosjohtaja Marja-Riitta Vavuli-Kiviniemi
Lakeuden EKO, 8 jäsentä pj Tuomas Ahola	Ruoka-, puhtaus- ja tilapalvelut -liikelaitos liikelaitosjohtaja Tanja Koski

Virasto-organisaatio

Kunnan johtoryhmään ovat kuuluneet kunnanjohtaja Pekka Rajala, hallintojohtaja Katja Vuorinen ja 1.8.2020 alkaen Sanna Ylinampa, talousjohtajan sijainen Anne Pyykkönen sekä 6.4.2020 alkaen Heli Inkala, elinkeinopäällikkö Teemu Haapala, tekninen johtaja Simo Pöllänen, sivistysjohtaja Päivi Mäki sekä perusturvajohtaja Eliisa Tornberg.

1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Joulukuussa 2020 julkaistu VM taloudellinen katsaus (talvi 2020) toteaa talouden toipumisen alkavan pandemiaan liittyvän epävarmuuden hälventyessä vuoden 2021 kuluessa. Lisäksi pandemian toinen aalto hidastaa talouden kasvua vielä tilapäisesti vuodenvaihteen ympärillä. Rokotteiden käyttöönotto kevään aikana parantaa uskoa talouden toipumiseen ja palamiseen kohti normaaleja oloja. Maailmantalous elpyy vuoden 2021 kuluessa covid-19-pandemian aiheuttamasta syvästä taantumasta. Maailmankauppa joutui syvään romahdukseen pandemian aikana ja alkaa normalisoitumaan vähitellen. Kiinan talous on jo palautunut lähes samalle tasolle kuin ennen kriisiä. Euroopan talous supistui vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä edellisneljänneksen nopean kasvun jälkeen. Pandemian toinen aalto ja voimakkaat rajoitustoimet eri maissa vähensivät aktiviteettia ja palveluiden kysynnän näkyvät ovat epävarmat vielä. Saimoin myös Yhdysvaltojen talous on kärsinyt pandemian toisesta aallosta.

Tilinpäätöshetkellä koronaviruksen toinen aalto on jo alkanut myös Suomessa ja hallitus valmistelee valmiuslain muutoksia ja uusien koronarajoitusten käyttöönottoa, kuten liikkumisen rajoittamista ja ravintoloiden sulkemista. Pandemian jatkuminen vaikuttaa myös Suomen talouteen ja talouskasvu supistuu, vaikka valtion on tukenut kuntia ja yrityksiä pandemian aikana.

Suomen bruttokansatuote supistui 2,9 % vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Palveluiden kulutus supistuu uuden epidemia aallon voimasta, mutta tavaroiden kulutus pysyy vahvana. Aikaisempien vuosien talouden kasvu on ollut vuonna 2019 1,3 %, 2018 1,7 % ja 2017 2,7 %. VM ennusti joulukuussa rakennusinvestointien kääntyvän laskuun ja syventävän investointien supistumista. Vuoden 2022 BKT:n kasvuksi ennustettiin 2,0 % ja vuoden 2023 kasvuksi 1,4 %. Vuoden 2021 yksityisen kulutuksen kasvuksi ennustettiin 3,8 % kasvua. Palveluiden kulutuksen odotetaan palautuvan hitaammin kuin tavaroiden kulutuksen. Kulutuksen kasvuksi ennustettiin vuodelle 2022 2,5 % ja vuodelle 2023 1,8 %. Erityisesti matkailu- ja kuljetuspalveluiden palautuminen normaalille tasolle vuoden 2021 aikana riippuu paljon Covid-19-pandemian kehittymisestä. Yksityisten investoinnit jäävät kokonaisuudessaan vaisuksi ja kasvuvauhti on keskimäärin lähellä nollaa. Vuosina 2022 ja 2023 asuntoaloitusten määrä palautuu pitkän aikavälin keskiarvoa lähemmäs ja kääntyvät kasvuun asuntoinvestointien osalta.

Epävarmasta ja heikosta taloustilanteesta johtuen työmarkkinat eivät vedä ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä on lisääntynyt vuoden 2020 aikana. Yritykset ovat sopeuttaneet työvoimakustannuksia lomautuksilla ja irtisanomisilla. VM:n arvion mukaan työllisyys supistuu vuonna 2020 1,5 % ja työllisyysaste laskee noin 71,5 %. Arvion mukaan vuonna 2021 työllisyys supistuu enää 0,3 %. Alkuvuoden lomautettujen määrä laski kesällä nopeasti ennätystasolle, mutta syksyn aikaa lomautettujen määrä on lähtenyt uudelleen nousuun. Työttömyysaste nousee vuonna 2020 7,8 % ja nousee vielä vuonna 2021 8,0 % VM:n ennusteen mukaan. Vuosina 2022-2023 toivutaan epidemiasta ja rajoitustoimista, jolloin työttömyys myös laskee. Palkkaliukumien noustessa vuonna 2020 nimellispalkat nousevat 1,7 %. Palkkasumman kehitykseen vaikuttaa nimellisansioiden lisäksi työllisyyden kehitys. Palkkasumman arvioidaan supistuvan vuonna 2020 noin 1,0 %. Vuoden 2020 inflaatioksi ennustetaan 0,3 %. Kulutuskysynnän supistuminen ja epävarmuus tulevasta talouden kehityksestä hillitsevät inflaatiota myös tulevina vuosina. Ennusteen mukaan vuoden 2021 ansiotason nousu on 2,5 % ja inflaation nousu 1,0 %.

Julkisen talouden tulojen ja menojen epätasapaino kasvaa vuonna 2020 jyrkästi. Moniin muihin maihin verrattuna Suomen talous-työllisyyskehitys ovat selvinneet vuodesta 2020 lievemmin vaurioin. Julkinen velkasuhde nousee vajaaseen 70 %. Vuoden mittaan hallitus on päättänyt lisäbudjeteissa monista tukitoimista, mutta kaikkia varoja ei käytetty vuoden 2020 aikana vaan osa varojen käyttöä ajoittuu vuodelle 2021. Epidemiatilanne on vähentänyt julkisten palveluiden käyttöä ja pienentänyt näin julkisten menojen kasvua vuonna 2020. Ei-kiireellisen hoidon lykkääminen epidemian aikana kasvattaa palvelu- ja hoitovelkaa ja näin ollen lisää terveydenhuollon menojen kasvupainetta epidemian laannuttua.

Koronaviruksen lopulliset taloudelliset vaikutukset muotoutuvat sen perusteella, kuinka pitkään epidemiaan liittyvät rajoitustoimet ja epävarmuus kehityksen kulusta jatkuvat. Vaikutukset ovat sitä vakavampia ja pitkäkestoisempia, mitä enemmän ne vaikuttavat kuluttajien luottamukseen ja kysyntäkäyttäytymiseen sekä sitä myötä talouden elpymiseen. On myös mahdollista, että koronakriisi laukaisee konkurssiaallon ja rahoitusmarkkinakriisin, sillä yritysten kannattavuus erityisesti heikosti kasvaneissa ja velkaantuneissa Euroopan maissa on heikko. Viitteitä tulevista konkurseista on jo olemassa.

Kuntatalous

Paikallishallinnon arvioidaan kohentuvan ennätysellisen heikkoon vuoteen 2019 verrattuna. Kohentumista selittää valtion tukitoimet peruspalveluiden turvaamiseksi ja kuntien aktiviteetin ylläpitämiseksi. VM:n mukaan kuntien verotulojen kasvu on ollut arvioitua parempaa. Ansiotulot ovat kehittyneet arvioitua paremmin ja jako-osuuden oikaisu lisää kuntien saamia verotuloja. Vaikka kuntien talouden arvioidaan olevan liki tasapainossa vuonna 2020, niin kertaluonteiset tuet eivät ratkaise kuntien pitkänaikavälin rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa.

Kuntien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalous vahvistui ennätysheikolta tasolta poikkeuksellisen hyvin lukemiin. Kuntatalouden vahvistumisesta selittää valtion kertaluonteisena myöntämät koronatuot ja kunnallisverojen parempi kehitys. Myös menojen kehitys on ollut maltillista ja useat kuntien toiminnot ovat olleet suljettuina kevään ja syksyn aikana. Kunnat myös lomauttivat vuonna 2020 ennätysmäärän. Kuntaliiton mukaan tämä kehitys on kuitenkin vain hengähdystauko ennen jäävuoren huippua. Kuntataloudessa on suuret menopaineet ja tulokehitys ei enää vastaa kasvua kuntakentällä.

Manner-Suomen kunnista negatiivisen tuloksen teki vain 27 kuntaa vuonna 2020, kun vuonna 2019 luku oli 223 kuntaa. Suurimmat kaupungit tekivät euromääräisesti suurimmat tilikauden tulokset. Kuntataloksien toimintakulut kasvoivat 2,0 % ja verotulot 4,0 % ja valtionosuudet 27,2 %. Poikkeuksellisen vahvaa kunnallisveron kehitystä selittää verokortt uudistus, joka siirsi noin 350 miljoonaa euroa kunnallisveroa vuodelta 2019 vuodelle 2020. Yhteisöveron romahdusta paikattiin joko-osuuden korotuksella, joka oli 10 prosenttiyksikköä. Taustalla vaikuttaa myös lakisääteiset muutokset sekä hallituksen liikkeelle laittamat kuntien tehtävien laajennukset sekä väestön ikärakenteen muutokset.

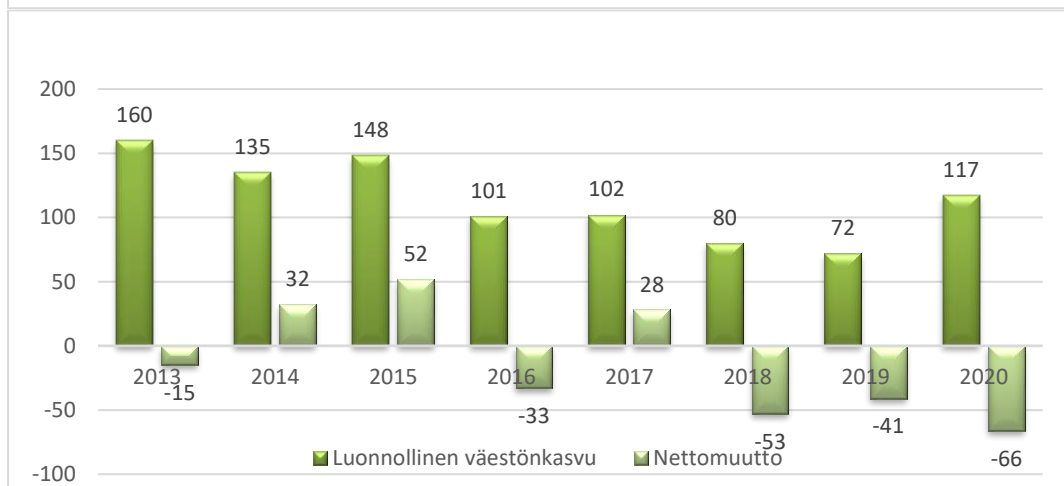
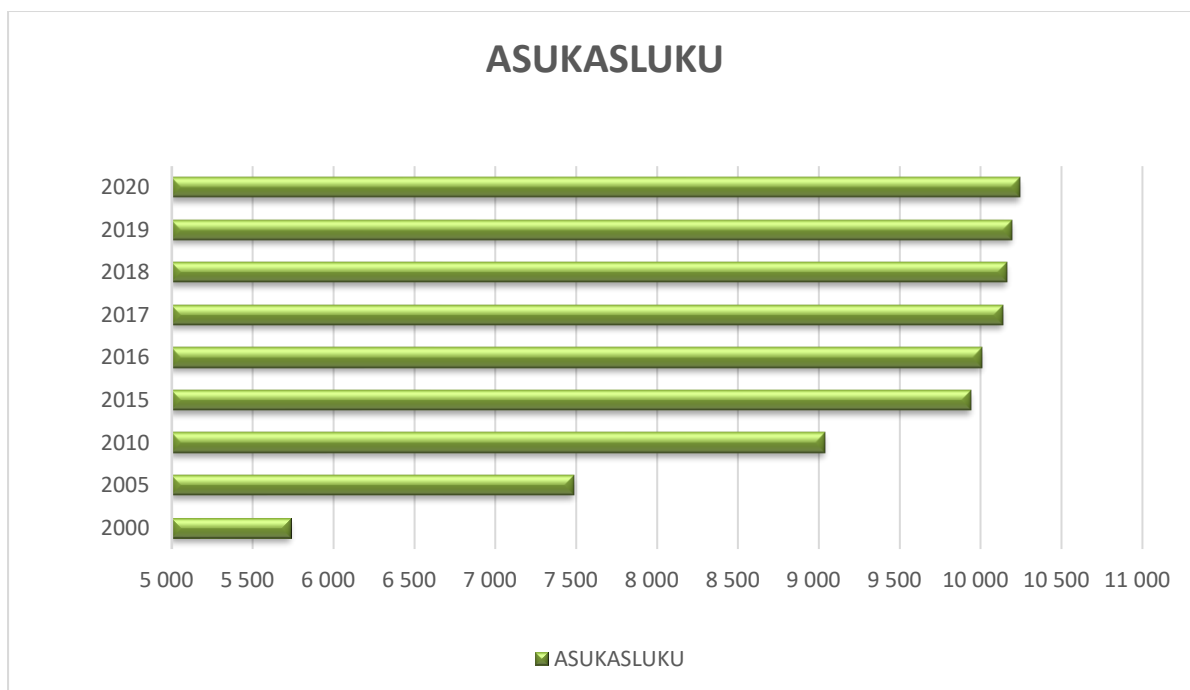
Kuntien ja kuntayhtymien investoinnit kasvoivat vuonna 2020. Investoinnit ovat kohdistuneet mm. koulujen rakentamiseen, panostusta kuntaifraan sekä sote -rakentamiseen. Vaikka tulot kasvoivat ei käyttötulot riittäneet kattamaan kasvaneita investointimenoja ja investoinnit katettiin pääosin lainarahalla. Lisälainaa otettiin vuonna 2020 1,5 miljardia euroa.

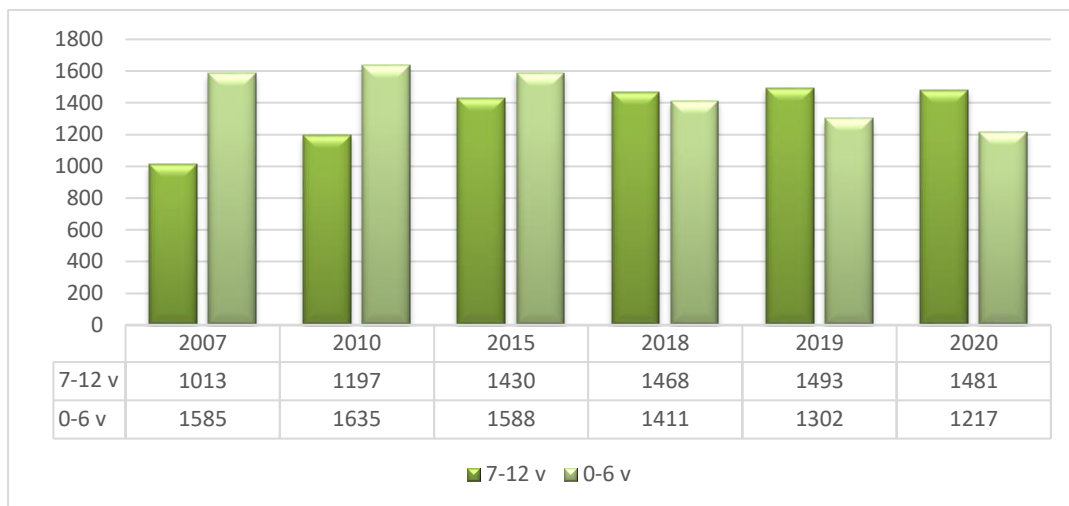
Alkuvuodesta 2020 vuoden ennakoitiin olevan vaikea kunnille koronapandemiasta johtuen. Valtion lisätalousarvioissa myöntämät koronatuot helpottivat kuntien tilannetta vuonna 2020. Koronavirusepidemia aiheuttamat toiminnalliset muutokset ja poikkeustilajärjestelyt kohdistuvat kuntatalouteen monin eri tavoin: menoja lisäten, tuloja vähentäen sekä ennustamista vaikeuttaen. Pitkällä aikavälillä koronasta aiheutuvat menot ja tulojen menetykset voivat ylittää valtion myöntämän tuen. Hyvästä talousvuodesta huolimatta väestö ikäännyy ja muuttoliike edellyttää kunnilta tulevaisuudessa mittavia sopeutustoimia.

Tilinpäätöshetkellä ei vielä lakiuudistus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osalta ole vielä lain voimainen. Lain on tarkoitus tulla voimaan porrastetusti ja ensimmäisen osan voimaantuloajaksi hallitus esittää 1.7.2021 ja osa 1.3.2022, kun uudet aluevaltuustot aloittavat toimintansa. Tämän hetken esityksen mukaan uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen omissa järjestelyjen ja rahoitusratkaisujen osalta.

1.4 LIMINGAN KUNNAN KEHITYS

Limingan kunta on kasvanut 2000-luvulla voimakkaasti. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kunnan asukasluku on kasvanut reilulla 1 200 asukkaalla eli 13,32 %. Tällä ajanjaksolla kasvu on perustunut lähes täysin luonnolliseen väestönkasvuun (101 %) muuttovoiton ollessa -1 %. Kuntastrategian mukainen tavoite on positiivinen nettomuutto vuosittain. Vuonna 2020 Limingan asukasluku kasvoi 50 asukkaalla (0,5 %) ja oli vuoden lopussa 10 241. Asukasluvun kasvu muodostui luonnollisesta kasvusta, nettomuutto vuonna 2020 oli -66 henkilöä. Luonnollinen väestön kasvu on viime vuosina hidastunut noudattaen yleistä syntyvyyden trendiä, mutta vuonna 2020 syntyvyys on ollut noussussa. Vuonna 2020 syntyneiden lasten määrä oli noin 160 vastaavasti vuonna 2019 syntyneiden lasten määrä oli noin 120.

Limingän kunnan ikärakenne painottuu lapsiin ja nuoriin sekä työikäiseen väestöön. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan (2019) mukaan Limingän väestön keski-ikä on 32,4 vuotta ja koko maan keskiarvo 43,2 vuotta. Vuoden 2020 lopussa 0-15-vuotiaiden osuus oli Limingassa 34,4 % ja alle 7-vuotiaita oli Limingassa 11,9 %. Yli 65-vuotiaita oli Limingassa 10,1 % väestöstä. Väestöllinen huoltosuhde vuoden 2019 lopussa on 73,3.

Väestönkasvu sekä lasten ja nuorten suuri määrä aiheuttaa myös haasteita palvelujen järjestämiselle. Muuttajat ovat nuoria lapsiperheitä ja syntyvyys on korkea, mikä näkyy erityisesti lasten ja nuorten palvelujen tarpeena. Tois-taiseksi kunta on pystynyt turvaamaan asukkaalleen hyvät peruspalvelut. Kunta on 2010-luvulla investoinut merkittävästi, muun muassa koulu- ja päiväkotihankkeisiin, kirjastoon sekä terveyskeskukseen. Vuonna 2018 valmistui Ojanperän koulu ja vuonna 2019 uusi Linnukan koulu. Vuonna 2017 korvattiin Kedonperän ja Lintupuiston päivä-kodit Aapin vuokrapäiväkodillä. Syksyn 2020 aikana rakennettiin Tupokseen Vesikarin koulun korvaavat tilat, jotka otettiin käyttöön alkuvuodesta 2021.

Kunta on panostanut toimitiloihin ja sen vuoksi kunnan investointimenot ovat olleet pitkään mittavat. Vuonna 2020 investointimenot olivat noin 6,4 milj. euroa. Investointitulot ja rahoitusosuudet olivat 0,5 milj. euroa. Näin nettoinvestoinnit olivat 5,9 milj. euroa, mikä on 585 euroa asukasta kohti (vuonna 2019 nettoinvestoinnit olivat 787 e/asukas).

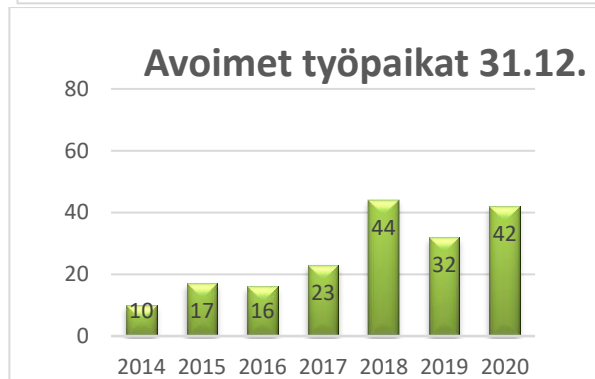
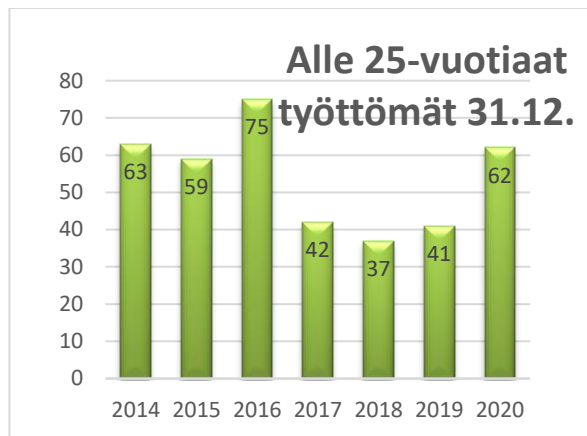
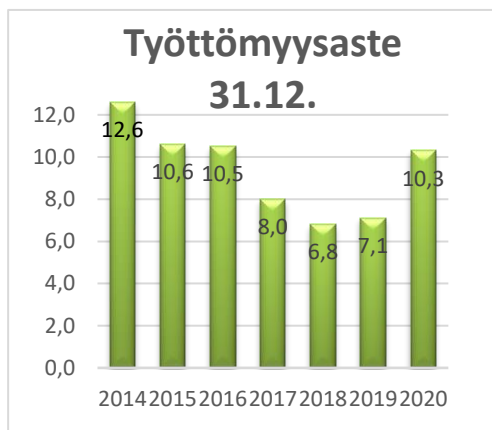
Taulukko 3. Väestön ikärakenteen kehitys 2010 – 2019

Ikäryhmä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-6	1 635	1 601	1 642	1 632	1 571	1 588	1 506	1 452	1 411	1 302	1 217
%	18,1 %	17,5 %	17,4 %	17,0 %	16,1 %	16,0 %	15,1 %	14,3 %	13,9 %	12,8 %	11,9 %
7-15	1 679	1 728	1 807	1 875	1 992	2 058	2 126	2 184	2 144	2 203	2 221
%	18,6 %	18,9 %	19,2 %	19,6 %	20,4 %	20,7 %	21,2 %	21,5 %	21,1 %	21,6 %	21,7 %
16-18	402	420	432	443	435	449	481	526	587	596	647
%	4,4 %	4,6 %	4,6 %	4,6 %	4,5 %	4,5 %	4,8 %	5,2 %	5,8 %	5,8 %	6,3 %
19-29	835	842	864	839	845	831	830	852	854	871	877
%	9,2 %	9,2 %	9,2 %	8,8 %	8,7 %	8,4 %	8,3 %	8,4 %	8,4 %	8,5 %	8,6 %
30-64	3 769	3 828	3 922	3 987	4 052	4 110	4 126	4 148	4 158	4 188	4 229
%	41,7 %	41,8 %	41,6 %	44,4 %	41,6 %	41,4 %	41,2 %	40,9 %	40,9 %	41,1 %	41,3 %
65-74	382	405	424	457	487	531	534	568	588	608	621
%	4,2 %	4,4 %	4,5 %	3,4 %	5,0 %	5,3 %	5,3 %	5,6 %	5,8 %	6,0 %	6,1 %
75-	335	340	341	344	362	370	402	408	419	423	429
%	3,7 %	3,7 %	3,6 %	2,2 %	3,7 %	3,7 %	4,0 %	4,0 %	4,1 %	4,2 %	4,2 %
Yhteensä	9 037	9 164	9 432	9 577	9 744	9 937	10 005	10 138	10 161	10 191	10 241

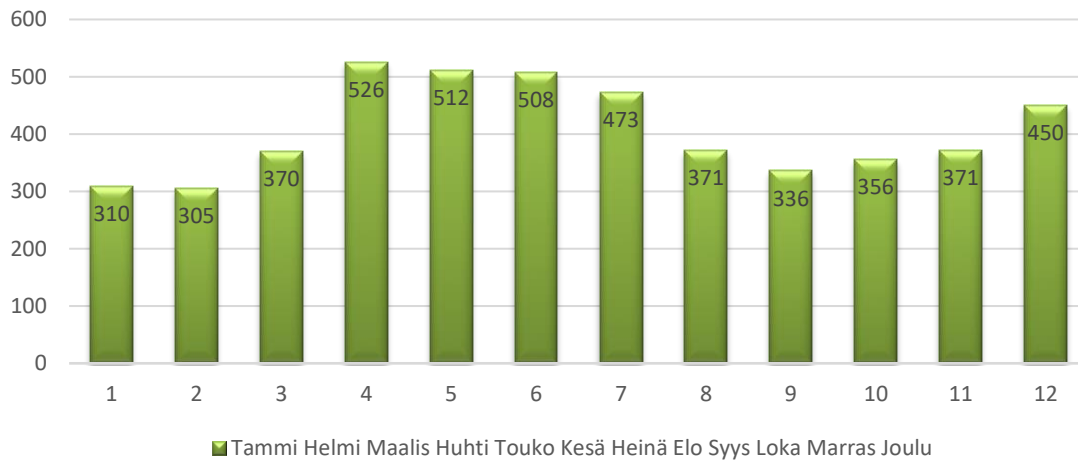
Limingan kunnan työttömyysaste nousi edellisvuodesta ja oli vuoden lopussa 10,3 % (7,1 % vuonna 2019). Vuoden lopun työttömyysaste oli Limingassa kymmenen vuoden seuranta jakson aikana hieman keskiarvoa korkeampi. Vuoden lopussa Pohjois-Pohjanmaan työttömyysaste oli 13,6 % vuoden lopussa (11,1 % 2019).

Vuoden lopussa Limingassa oli työttömänä 450 henkilöä (305 henkilöä vuoden 2019 lopussa) ja työttömien määrä nousi 145 henkilöllä edellisen vuoden loppuun verrattuna. Työttömistä työnhakijoista lomautettuna oli 114 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi ja pitkäaikaistyöttömien määrä oli vuoden lopussa 89 (50 vuonna 2019). Nuorten työttömien määrä puolestaan nousi hieman, nuorten alle 25-vuotiaita työttömien määrä vuoden lopussa oli 26 (41 vuonna 2019).

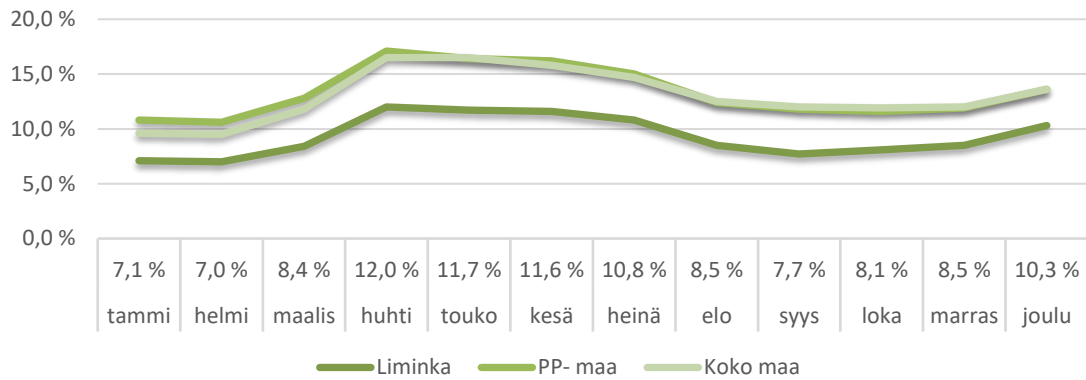
Työpaikkaomavaraisuus oli Limingassa vuoden 2018 lopussa 64,5 %. Kunnassa oli avoimia työpaikkoja vuoden 2020 lopussa 42 kpl (32 kpl vuoden 2019 lopussa).

Työttömien määrä 2020

Työttömyysasteet 2020

1.5 OLENNAISET MUUTOKSET LIMINGAN KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vuosi 2019 jatkoi vuoden 2018 organisaatiouudistuksen jälkeistä uudelleenorganisoitumisen läpivientiä eri palvelualueilla. Sekä sivistys- ja hyvinvointipalveluissa että perusturvapalveluissa on tarkasteltu tehtäviä ja tehtävänkuvia vastaamaan paremmin nykyhetken tarpeita. Vuoden aikana laadittiin poikkeusolojen ja häiriötilanteiden valmiusuunnitelma.

Vuosi 2020 on toiminnan kannalta poikkeuksellinen korona pandemiasta johtuen. Vuoden 2020 aikana on toimitilojen osalta jatkettu edellisenä vuonna aloitettuja toimitilakorjauksia. Liikuntahallin rakennustyöt aloitettiin keväällä ja loppuvuodesta aloitettiin Tupoksen uuden moduuli koulun rakentaminen. Tupoksen moduuli koulu on otettu käyttöön vuoden 2021 alussa ja liikuntahallin on määrä valmistua syksyyn 2021 mennessä. Sisäilmaan liittyviä ongelmia on noussut esiin Lukion ja Heikki Sarvela salin osalta ja näiden korjaamisesta on päätetty vuoden 2020 aikana. Lukion purettavasta osasta on tehty tilinpäätökseen alaskirjaus lisäpoistona. Lukion korjaustyön on määrä valmistua 2022.

Limingan kunnan toimintatuotot vuonna 2020 olivat 7,3 milj. euroa ja ne laskivat 1,0 milj. euroa eli 11,8 % edellisestä vuodesta. Toimintakulut olivat yhteensä 64,1 milj. euroa ja ne kasvoivat 1,7 milj. euroa eli 2,8 % edellisvuodesta. Toimintakatteen kasvuksi muodostui 2,7 milj. euroa, eli 5,0 %. Keskimääräisesti kuntien toimintatuotot kasvoivat tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan -3,8 %, toimintakulut 1,7 % ja toimintakatteen muutos oli -3,1 %. Verotuloja kertyi yhteensä 35,3 milj. euroa ja ne kasvoivat 1,6 milj. euroa eli 4,7 % edellisestä vuodesta. Kunnan tuloveroa kertyi yhteensä 33,2 milj. euroa ja kunnan tuloverot kasvoivat 4,8 %. Kiinteistöveroa kertyi 1,2 milj. euroa ja heikkeni -8,7 %. Yhteisöveron tuotto oli 0,9 milj. euroa ja se kasvoi 23,4 % edellisestä vuodesta.

Vuonna 2020 valtionosuuksia kertyi 29,0 milj. euroa. Valtionosuudet kasvoivat 4,4 milj. euroa, eli 18,0 % edellisestä vuodesta. Verorahoitus kasvoi yhteensä 6,0 milj. euroa, eli 10,3 % (3,7 % vuonna 2019).

Limingan kunnan vuosikate vuonna 2020 oli 7,5 milj. euroa ja se kasvoi 3,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Tilikauden tulos oli positiivinen 2,9 milj. euroa ja verorahoituksen kasvu 4,4 milj. riitti kattamaan toimintamenojen kasvun 2,7 milj. euroa sekä toimintatuottojen heikkenemisen 1,0 milj. euroa.

Limingan kunnan investointimenot vuonna 2020 olivat yhteensä 6,4 milj. euroa ja investointituloja ja rahoitusosuuksia kertyi 0,5 milj. euroa. Nettoinvestoinnit olivat 5,9 milj. euroa. Suurimmat investointimenot liittyivät uuden liikuntahallin rakentamiseen sekä teiden ja alueiden rakentamiseen. Liikuntapuisto valmistui syksyllä 2020.

Uutta pitkäaikaista lainaa ei tarvinnut nostaa vuoden 2020 aikana. Vanhoja lainoja lyhennettiin 4,7 milj. Siten kunnan lainakanta pieneni 4,7 milj. euroa vuonna 2020. Limingan kunnan lainamäärä vuoden 2020 lopussa oli 3 071 euroa asukasta kohti (3 548 euroa/asukas vuonna 2019). Valtakunnallinen kuntien lainakannan keskiarvo on 3 478 euroa asukasta kohti vuoden 2020 ennakkotietojen mukaan, jolloin Limingan kunnan asukaskohtainen lainamäärä alittaa valtakunnallisen keskiarvon 407 eurolla.

Hyvän talouskehityksen sekä kunnan vahvan työllisyyspanostuksen myötä kunnan keskimääräinen työttömyysaste oli vuonna 2020 10,3 % (6,3 % vuonna 2019) mikä on alempi kuin Pohjois-Pohjanmaalla keskimäärin 13,6 %. Työttömyys asteeseen vuoden 2020 lopussa vaikuttaa poikkeuksellinen lomautettujen määrä, joka on ollut suuri korona pandemiasta johtuen.

- toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu
- vuosikate kattaa poistot
- konsernin lainamäärä ei kasva yli maan keskiarvon
- taseessa on ylijäämää valtuustokauden päättyessä

Valtuuston asettamien taloustavoitteiden saavuttamisessa onnistuttiin 2020. Toimintakate kasvoi 5,0 % kun verorahoituksen kasvu oli 10,3 %. Vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot ja Lukion käytöstä poistettavan osan kertapoisto 450 tuhatta euroa pystyttiin kattamaan vuosikatteesta.

Kuntakonsernin lainamäärä vuoden 2020 lopussa oli 4704 euroa / asukas. Lainamäärä supistui 321 euroa/asukas. Kuntakonsernien keskimääräisestä lainamäärästä ei ollut tilinpäätöstä laadittaessa saatavissa vertailutietoa vuodelta 2020.

Konsernin taseen ylijäämä vuoden 2020 lopussa oli 8,718 milj. euroa.

Taulukko 4. Limingan kunnan talouden kehitys

Talouden kehitys 1000 €	2018	2019	2020
Asukasluku 31.12.	10 154	10 189	10 241
kasvu-%	0,2	0,3	0,5
Tuloveroprosentti	21,5	21,5	21,5
Verotulot	32 098	33 743	35 312
Valtionosuudet	24 187	24 598	29 025
Verorahoitus yhteensä	56 285	58 342	64 338
muutos %	-0,6	3,7	10,3
e/asukas	5 543	5 726	6 282
Toimintamenot	59 258	62 338	64 064
muutos %	0,8	5,2	2,8
Toimintakate	50 722	54 054	56 757
muutos %	0,1	6,6	5,0
e/asukas	4 995	5 305	5 542
Vuosikate	5 441	4 149	7 460
e/asukas	536	407	728
vuosikate/poistot %	142,8	85,9 %	164,9 %
Tilikauden tulos	1 630	-682	2 936
Investoinnit, netto	16 728	8 015	5 878
e/asukas	1 647	787	574
Investointien tulorahoitus-%	28,5	50,3	51,3
Taseen loppusumma	86 052	92 275	91 990
Lainakanta	30 550	36 150	31 450
e/asukas	3 009	3 548	3 071
Konsernin lainakanta e/asukas	4474	5025	4704
Omavaraisuusaste, %	55,6	51,5 %	54,2 %
Kertynyt ylijäämä	8264	8365	8442
e/asukas	814	821	824

1.6 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Limingan kunta on kasvanut ja kehittynyt pitkäjänteisellä työllä elinvoimaiseksi ja vireäksi kasvukunnaksi. Kunnan kasvun myötä myös sen palvelutoiminnan on ollut välttämätöntä kasvaa, mikä on näkynyt toimintakulujen ajoittain suurenaikin kasvuna. Vuonna 2020 kunnan toimintamenot kasvoivat 1,7 milj. euroa. Kasvua oli eniten palvelujen ostoissa. Toimintakatteen kasvu oli 4,8 % kun verorahoitus kasvoi 10,3 %. Menokehitystä tulee seurata tarkasti ennen kaikkea palveluiden ostojen kehityksen kannalta.

Kuntien valtionosuus koostuu hallinnollisesti kahdesta osasta VM:n ja OKM:n valtionosuuksista. Kunnille myönnetään valtionosuuksia ja verotulomenetyksen kompensatiota 9 955 milj. euroa vuonna 2021. Vuonna 2021 valtionosuus prosenttien indeksikorotus on 2,4 prosenttia vuodesta 2020. Korona tuet lisäävät kuntien valtionosuutta 46 milj. euroa vuonna 2021. Tästä 15,4 milj. euroa jaetaan kunnille asukasmäärän mukaan 2,80 €/asukas ja 31,0 milj. euroa jaetaan verovuoden 2020 verontilityksissä sovellettavien kunnallisveron jako-osuuksien mukaisessa suhteessa. Vuoden 2020 tukipakettiin liittynyt veronmaksulykkäysten menetys tilapäinen tuki kunnille vähentää valtion osuuksia vuonna 2021 -88 milj. euroa ja vuonna 2022 -35 milj. euroa. Kuntien valtion osuutta vähentävät vuonna 2021 kuntien rahoitusosuus toisen asteen koulutus -1 474 milj. euroa, josta lukio koulutus -86 €/asukas. Kuntien perustoimeentulotuki – 337 milj. euroa, indeksileikkaukset vuosina 2016-2019 – 244 milj. euroa ja joukko muita vähennyksiä yhteensä 8,39 €/asukas. Lisäksi kilpailukyky sopimus päättyi 1.9.2020, mutta kilpailukyky sopimuksen valtionosuuksien leikkaus jäi voimaan. Vuonna 2021 leikkausta ei tehdä ja tämä lisää valtion osuutta vuonna 2021 42,51 €/asukas. Päätöksiä vuoden 2021 korona kustannuksien korvaamisesta esim. maskein osalta ei ole vielä tehty. Sote uudistuksen eteneminen tuo epävarmuutta jatkossa kuntien valtionosuuksien kehittymiseen.

Kunnallisverotulojen tilitysten arvioitu kasvu ennen koronavirusepidemiaa oli vuodelle 2020 noin 5,9 % vuodesta 2019. Kasvun ennakoitiin pohjautuvan ennakonpidätyksen alaisten ansiotulojen kasvuun (arvio 3,4 %). Lisäksi tuloista tehtävät vähennykset suhteessa veronalaisiin tuloihin alenevat vuoteen 2019 verrattuna ja työttömyysvakuutusmaksu ja päivärahamaksu laskevat. Arvioidaan kunnallisverojen kertymän olevan vuoteen 2020 verrattuna 1,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Vuoden 2021 yhteisöverot ovat olleet kasvussa, johtuen pääosin verovuoden 2020 lisäennakoista. Maksamalla lisäennakkoa yritykset välttävät jäännösveroja ja sille laskettavan koron määrää. Lisäksi helmikuun tilityksissä nämä näkyivät pääosin määräaikaaisesti korotetun jako-osuuden takia vahvana. Kaikkien veronsaajien ennakot laskivat 91 milj. eurolla verrattuna viime vuoteen. Kaiken kaikkiaan verovuoteen 2021 liittyy epävarmuutta. Koronaviruspandemian vaikutus verotulojen kertymään oli kuitenkin oletettua pienempi vuonna 2020. Koronaviruspandemian lopullisia vaikutuksia tulevien vuosien verotulojen kertymään on vielä vaikea arvioida, koska pandemiaa ei ole vielä kyetty taltuttamaan.

Kunta-alan uudet työehtosopimukset astuivat voimaan 1.4.2020 ja ovat voimassa 28.2.2022 saakka. Uudet sopimus korotukset astuivat voimaan 1.8.2020 jolloin palkkoja korotettiin 26 euroa, mutta vähintään 1,22 prosenttia. Toinen yleiskorotus tehdään 1.4.2021 ja sen suuruus on 1,00 prosenttia. Molemmissa korotuksissa korotetaan myös palkkausluvun mukaista henkilökohtaista lisää. Sopimuskauteen kuuluu myös paikallinen järjestelyerä, jonka suuruus on 0,8 prosenttia KVTES:n alaisen palkkojen summasta. Kiky sopimuksen mukaiset työajanpidennykset poistuivat 31.8.2020.

Palvelujen ostojen osalta epävarmuutta kunnan talouteen aiheuttaa erikoissairaanhoidon kustannukset. Vuoden 2020 palvelujen ostojen kasvusta pääosan haukkaa erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu, joka oli 1,0 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä toimintojen on tarkoitus siirtyä laajemmille harteille. Vuoden 2020 loppuun mennessä oli tarkoitus selvittää maakunnan verotusoikeus ja monikanavarahoituksen purkaminen. Lainsäädäntötyön valmistelu on käynnistynyt syksyllä 2019 ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2021. Maakunta-valmisteluja on aloitettu vuoden 2020 loppu puolella ja niiden on tarkoitus jatkua POP -sote hanketyönä ainakin vuoden 2021 loppuun.

Kunnan kiinteistöissä ilmenneet sisäilmaongelmat ovat tuoneet merkittävän haasteen kunnan taloudelle. Haasteisiin on vastattu ripeästi ja päätetty rakentaa muun muassa kaksi uutta koulua kuntakeskukseen. Myös useita muita kiinteistöjen korjaushankkeita on toteutettu. Vuonna 2018 saatiin päätökseen uuden Ojanperän koulun rakentaminen ja keväällä 2019 valmistui Linnukan uusi koulu. Vuonna 2020 on rakennettu Tupokseen moduulikoulu entisten Vesikarin koulun tilojen tilalle sekä käynnistetty lukion korjaus hanke. Tämän jälkeen Limingassa on lähes koko hallinto ja koulurakennus kanta uusittu.

Kunta on investoinut vahvasti myös liikuntapaikkoihin. Koulujen piha-alueita on rakennettu ja uudistettu palvelemaan koulukäytön lisäksi myös kuntalaisten vapaa-ajan tarpeita. Vuonna 2019 on panostettu liikuntapuistoon ja Ojanperän koulun tekonurmikenttään. Liikunta puisto valmistui 2020. Liikuntapaikkarakentamiseen on edelleen panostettu ja vuoden 2020 aikana aloitettiin uuden liikuntahallin rakentaminen, jonka on tarkoitus valmistua loppu kesästä 2021. Lisäksi vuoden 2020 aikana on rakennettu Tupoksen kuntorataa ja urheilukentän juoksuradat ovat saaneet uuden pinnan. Lisäksi panostukset teiden ja alueiden ylläpitämiseen ja rakentamiseen ovat vuosittain merkittäviä. Mittavat investoinnit aiheuttavat painetta kunnan taloudelle poistojen sekä velkarahoituksen kasvun myötä. Kunnan taloussuunnitelman 2021-2023 nettoinvestointimenot ovat 10,0 miljoonaa euroa.

1.7 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Limingan kunnan palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa 797 henkilöä (768 henkilöä vuonna 2019). Vakinaisessa palvelussuhteessa työskenteli 66,4 % kunnan henkilöstöstä (68,1 % vuonna 2019). Määräaikaisten sijaisten osuus oli 32,4 % (26,3 % vuonna 2018) ja työllistettyjen osuus 2,3 % (2,5 % vuonna 2019). Henkilöstöstä on laadittu erillinen henkilöstökertomus.

Taulukko 4. Henkilöt osastoittain v. 2019 - 2020

Osasto	2018	2019	2020
Konsernipalvelut	24	26	24
Elinvoimapaalvelut	14	15	17
Perusturvapalvelut	184	197	213
Sivistyspalvelut	374	394	411
Hyvinvointipalvelut	60	57	54
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut	65	63	62
Kunnallistekniikka	14	16	16
Yhteensä	735	768	797

Taulukko 5. Henkilöstökulujen kehitys v. 2017 - 2020

Henkilöstökulut 1000 €	2017	2018	2019	2020	Muutos
Palkat	-22 909	-23 693	-24 579	-24 918	1,4 %
Sosiaalikulut	-5 692	-5 476	-5 444	-5 563	2,2 %
Henk.korvaukset	420	345	367	368	0,3 %
Henkilöstökulut yht.	-28 181	-28 824	-29 655	-30 113	1,5 %
Henkilöstökulut e/as	-2 780	-2 839	-2 910	-2 940	1,0 %

Kunta-alan nykyiset työehtosopimukset ovat voimassa 1.4.2020 – 28.2.2022.

Vuonna 2020 Limingan kunnan henkilöstömenot olivat yhteensä 30,1 milj. euroa ja henkilöstömenot kasvoivat 1,52 %, 0,5 milj. euroa edellisestä vuodesta.

1.8 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ

Vuosien 2020-2021 osalta kunnan toiminnan kannalta suurin riski ja epävarmuutta aiheuttava tekijä on koronavi-rusepidemia ja sen kesto. Pandemian lopullisten vaikutusten arviointi kunnan talouteen niin tulojen kuin menojen osalta on vaikeaa. Kunnan toimintaan terveyspalveluiden, koulujen, varhaiskasvatuksen ja tukipalveluiden toiminta on ollut poikkeustilassa kevästä 2020 saakka. Pidemmän aikavälin vaikutukset niin talouteen kuin toimintaan ovat nähtävissä vasta myöhemmin, kun epidemian kesto on selvillä.

Limingan kunta kasvoi 2000-luvun alussa hyvin voimakkaasti. Palvelurakennetta on kasvatettu investoimalla niin kouluihin, päiväkoteihin, terveyskeskukseen kuin kirjastoonkin. Viimeisten vuosien aikana asukasluvun kasvu on ta-saantunut merkittävästi, ollen 0,5 % vuonna 2020.

Yksittäisen kunnan osalta uudet väestöennusteet on syytä ottaa tarkastelun pohjaksi tulevien vuosien toiminnan suunnittelussa. Väestön määrä ja ikärakenne vaikuttavat merkittävästi niin investointien suunnitteluun, kun palve-luiden tarjonnan ja käyttötalouden suunnitteluun. Kuntien on kyettävä sopeuttamaan toiminta ja palvelurakenne uuteen tilanteeseen, jossa jokaisen kunnan strategia ei enää voi olla kasvu. Realistiset odotukset ja palveluverkon sopeuttaminen vastaamaan kuntalaisten kysyntää ovat avainasemassa, jotta kunta pysyy myös jatkossa itsenäisenä. Epävarmuutta kunnan tulevaisuuden suunnitteluun luo sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Uudistusta on viety eteenpäin useita vuosia. Lainsäädäntötyö on valmistunut ja lain odotetaan tulevan voimaan 1.7.2021. Sote-uudis-tuksen toteutuminen toisi merkittäviä vaikutuksia niin kunnan toimintaan kuin rahoitukseen sosiaali- ja terveyspal-veluiden sekä pelastustoimen palveluiden siirtyessä laajemmille harteille. Epävarmuutta kunnan toiminnan ja rahoi-tuksen suunnitteluun tuovat myös muut lainsäädäntömuutokset ja kuntien lisääntyvät velvoitteet, sekä kuinka val-tion rahoitus kompensoi kyseisiä muutoksia. Varhaiskasvatusmaksujen tulojen alentaminen kompensoitiin yh-teisöverojen tuotolla. Limingan kunnan osalta se tarkoitti, että kunnan saama yhteisöveron tuotto on pienempi kuin muutoksesta aiheutuneet kulut kunnalle.

Viime vuosina kiinteistöriskit ovat nousseet voimakkaasti vaikuttamaan niin kunnan toimintaan kuin talouteenkin. Linnukan koulu on purettu sisäilmaongelmien vuoksi ja tilalle on rakennettu uusi koulu, joka on valmistunut vuonna 2019. Tilinpäätöshetkellä Tupoksen koulun Vesikarin yksikön uudet moduulikoulu tilat ovat valmistumassa ja ne otettiin käyttöön vuoden 2021 alussa. Lukion ja Heikki Sarvela salin sisäilmaongelmien vuoksi myös nämä tullaan tilat tullaan saneeraamaan ja saneeraus työt alkavat vuoden 2021 keväällä. Sisäilmaongelmat ja kiinteistöriskit eivät rajoitu pelkästään vanhempiin rakennuksiin vaan ongelmia on ollut myös uusissa kohteissa. Kiinteistöriskien reali-soituminen aiheuttaa aina sekä toiminnallisia että taloudellisia haasteita.

Kuntien kehittämisen ja elinvoimaisuuden perustekijä on kyvykäs päätöksenteko. Limingan kunta haluaa olla jatkos-akin vetovoimainen ja vireä kunta. Tavoitteen saavuttaminen vaatii ennakkoluulotonta ja rohkeaa asennetta tule-vaan sekä eri palvelualueiden saumatonta yhteistyötä. Keskeistä hyvän ja kehittämismyönteisen ilmapiirin syntymi-selle on hyvä yhteistyö ja keskinäinen luottamus kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden, kuntalaisten sekä Limingassa toimivien yritysten ja yhteisöjen kesken.

1.9 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingan kunnan keskeinen strateginen tavoite. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on keskeinen osa kunnan palvelutoimintaa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökohdat otetaan huomioon kaikissa kunnan toiminnoissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkia palvelualueita sitova strateginen tavoite ja siihen liittyviä toimenpiteitä mitataan vuosittain.

Hyvin toimivilla sosiaali- ja terveys- sekä sivistys- ja hyvinvointipalveluilla kunta ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja perheiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä. Kunta luo kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään muun muassa monipuolisten liikuntamahdollisuuksien ja kulttuuritapahtumien kautta. Lisäksi kunta kehittää kuntalaisten osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevia toimintamalleja, joilla kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä tukevia valintoja jokaisen kuntalaisen kohdalla. Kunta on sitoutunut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen teemoihin, joissa yhtenä on tarjota yksilölähtöisesti tukea terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elintapoihin, ja toteuttaa tätä sitoutumista muun muassa kaikille kuntalaisille avoimella elintapaohjauksella.

Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä seurataan vuosittain tehtävällä hyvinvointikatsauksella. Kunnassa otettiin käyttöön maakunnan alueella kehitetty kuntakortti, johon on kerätty keskeiset toimintatilastot kuluneen vuoden osalta. Syksyllä 2020 käynnistyneen hyvinvointialueen valmistelun myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on nostettu keskeiseksi teemaksi maakunnan alueella. Tätä tulevaa muutosta ajatellen ollaan kunnassa myös lähdetty valmistautumaan tulevaan muutokseen, jossa on selkeästi yhteinen tavoite – hyvinvoiva kuntalainen. Tämä työ vaatii yhteistä tekemistä niin kunnassa kuin hyvinvointialueella.

Valtuustokauden 2018 – 2021 terveyden- ja hyvinvoinnin painopistealueiksi on valittu osallisuus, liikunta ja ravitsemus.

Koronan aiheuttamat tila- ja kokoontumisrajoitukset haastoivat merkittävästi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ikäihmisten ja aikuisryhmien osalta. Ikäihmisten ryhmätoimintojen keskeyttämisestä johtuen liikkumisen tueksi tarvittiin uusia malleja ulkona ja etänä toteutettavaksi. Yksilötasolla koronan vaikutukset näkyivät luontoliikuntakohteissa, joiden käyttömäärät kasvoivat edellisistä vuosista. Varsinkin Rantakylän virkistys- ja liikunta-alueen käyttö oli vuoden osalta varsin vilkasta. Alueelle toteutettiin vuoden aikana ohjelmatyöryhmän toimesta kehittämissuunnitelma, jonka keskiössä olivat alueen kehitystarpeiden kartoitusten lisäksi myös kuntalaisten sekä eri käyttäjäryhmien osallistaminen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden kautta pyritään lisäämään kuntalaisten kokemaa hyvinvointia ja terveyttä ja vähentämään väestön terveyseroja. Terveyden ja hyvinvoinnin seuranta toteutetaan muun muassa TEA-viisarin ja hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden avulla sekä seuraamalla aktiivisesti palvelutarpeiden muutoksia ja ennakoimalla tulevaa kehitystä eri palvelualueilla.

1.10 YMPÄRISTÖASIAT JA JÄTEHUOLTO

Ympäristönsuojeluviranomaisen toiminta

Limingan kunnan ympäristöviranomaisena toimii Oulun kaupungin organisaatioon kuuluva Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta. Toiminta jakaantuu hallintoon, ympäristönsuojeluun, ympäristöterveydenhuoltoon sekä eläinlääkintähuoltoon. Toiminta-alue käsittää Oulun lisäksi Limingan, Tyrnävän, Lumijoen, Muhoksen, Hailuodon ja Kempeleen. Toimialueella asuu noin 250.000 asukasta ja alueen kokonaispinta-ala on 7.300 km². Oulun seudun ympäristötoimen tavoitteena on turvata Oulun seudun asukkaille viihtyisä ja terveellinen elinympäristö sekä säilyttää alueen luonnon toimintakyky ja monimuotoisuus.

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen Oulun ympäristötoimi suoritti Limingan alueella vuonna 2020 mm. uimavesien laadun valvontaa, ympäristölupien mukaisen toiminnan valvontaa, jätelain toteutumisen valvontaa, suoritti katselmuksia sekä antoi alueelle tiedotteita ja ohjeistusta, mm. puutarhajätteen oikeasta käsittelystä sekä harvointijätteen polttamisesta. Ympäristönsuojelu toimii yhteistyössä mm. kunnan rakennusvalvonnan sekä jätehuoltoviranomaisen kanssa.

Kunnan jätehuoltoyhteistyö sekä jätehuoltoviranomaisen toiminta

Limingan kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii Lakeuden EKO -lautakunta. Toiminta ja yhteistyöalueeseen kuuluvat myös Muhoksen, Tyrnävän sekä Utajärven kunnat.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen korona epidemian vuoksi myös Lakeuden EKOn toiminnan kannalta. Toimintaa ei voitu järjestää koronarajoitusten vuoksi suunnitellusti. Korona epidemia aiheutti myös paljon ennalta odottamatonta suunnittelua, toimintatapojen muuttamista ja tiedotusta. Jätehuoltoviranomainen seurasi tarkasti hallituksen, ympäristöministeriön ja kuntaliiton ohjeistusta ja osallistui järjestettäviin tiedotustilaisuuksiin. Jätehuoltoviranomainen teki myös tiivistä yhteistyötä alueen jätekujiyrytysten kanssa tilanteen seuraamisessa ja varautumisessa.

Toinen vaikuttava asia oli jätelain muutoksien valmistuminen sekä käyttöönoton siirtyminen vuodelle 2021. Lautakunta antoi asiasta lausunnon.

Lakeuden EKO -lautakunta kokoontui kuusi (6) kertaa.

Jätteenkuljetusrekisterin ja sähköisen asiakaspalvelu -sovelluksen käyttöönotto viivästyi arvioidusta aikataulusta. Asiakaspalvelu (asiointi.fi) avattiin kuntalaisille 7.12.2020. Jätehuoltomääräyksistä poikkeamiset tehtiin siihen asti lomakkeilla, joita on saatavilla EKOn nettisivuilla, kuntien infopisteissä ja tarvittaessa näitä lähetettiin postitse kuntalaisille.

Päätöksiä poikkeuksiin jätehuoltomääräyksistä tehtiin 19 kpl. Lisäksi jätehuoltoviranomaiselle tehtiin 71 kpl ilmoituksia kompostoinnista. Anomuksien käsittelyaika oli keskimäärin kaksi viikkoa. Jätteenkuljetusrekisterin sähköisen alustan käyttöönoton viivästymisen vuoksi, ei jätehuoltoviranomainen voinut tehostaa jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen seuranta. Seuranta tehtiin alueilla satunnaisesti.

EKOn kotisivujen päivitys valmistui marraskuussa. Päivityksessä lisättiin mm. mahdollisuus tilata uutiskirje sekä parannettiin sivujen ulkoasua, jakamista ja toimintoja. Jätehuollon kilpailutus ja kierrätyslaskuri -sovellus Wastebook.fi käyttöä jatkettiin. Jätehuoltoviranomainen rekisteröityi materiaalitori.fi (Motiva) alustalle, jossa yritysten tulee hakea jätteille ja sivuvirroille käsittelijää sekä tarvittaessa hakea kunnan TSV -palvelua.

Tiedottamisen hyödynnettiin entistä enemmän sosiaalista mediaa ja nettisivuja. Tiedottamista tehtiin myös paikallislehdissä. Kaikille jaettava EKOposti lähetettiin poikkeuksellisesti kahdesti; 6.2. ja 7.5. Utajärven kunnan mökkitiedote jaettiin 8.6. Utajärven vapaa-ajan asuntoihin. Vuonna 2020 media huomioi Lakeuden EKOn alueen toimintaa useasti, mm. painetuissa lehdissä julkaistiin 16 uutista koskien Lakeuden EKOa ja alueen jätehuoltoa. Ylen kanavilla (tv ja radio, nettisivut) julkaistiin syyskuussa juttu Muhoksen "Biojätteet kiertoon" -kampanjasta.

Tapahtumasuunnitelmasta poiketen, useimmat tapahtumat peruttiin tai siirrettiin tuleville vuosille. Infotilaisuuksia järjestettiin vain kolme (tammi-helmikuu). Seminaariin/koulutukseen osallistuttiin 4 kertaa, joista kolme pidettiin webinaarina. Suunnitelmassa ollut osallistuminen kansainväliselle IFAT -messuille siirtyi koronan vuoksi vuodelle 2022.

Lakeuden EKO oli mukana Pro Agrian Vieras kasvit hallintaan - hankkeessa sekä kuntien Hinku ja Väre hankkeissa asiantuntijana ja alueen jätehuoltoviranomaisen roolissa.

Tarkoituksena oli palvella kuntalaisia jokaisessa kunnassa, kahden viikon välein, alkaen maaliskuusta. Toiminta esityi täysin korona rajoitusten vuoksi. Jätehuoltoviranomainen oli tavoitettavissa etänä; puhelimitse ja netin kautta, sekä sovittaessa, mahdollisuuksien mukaan, kasvotusten.

Vuonna 2020 nostettiin biojätteiden vähentäminen ja lajitteluvollisuudet esille. Muhoksella lanseerattiin loka-kuussa kampanja "Biojätteet kiertoon", jossa kunta jakoi ilmaisia biojäteastioita biojätteen erilliskeräyssovimuksen tehneille kuntalaisille. Kunnat jatkoivat pakkausmuovin täydentävää keräystä. Liminkaan ja Utajärvelle hankittiin lisäksi pisteisiin vuokratontit.

Polttokelpoisen jätteen lajittelututkimus suoritettiin viikoilla 44 - 45, Kempeleen Jätekuljetuksen toimipisteessä. Lajittelututkimuksessa käsiteltiin vajaa 700 kg jätettä. Raportti valmistuu vuoden 2021 alussa. Ensimmäiset todelliset luvut alueen jätemäärästä sekä käsittelystä esitettiin kokouksessa 25.3.2020 (125/14.06/2019). Alueen jätehuoltosuunnitelman valmistelu siirtyi resurssipulan takia myöhemmäksi.

Jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottaja **Kempeleen Jätekuljetus Ky** kehitti jäteasemia ja Kempeleen lajitteluasemaa, mm. parantamalla asemien kyltityksiä, toimintaohjeistusta ja tuloreittejä. Lajitteluasema pidensi aukioloaikaansa toukokuussa; klo: 7 - 18 (arkisin). Kunnat järjestivät ylimääräisiä aukioloaikoja jäteasemille miehitytinä, risu- ja puutarhajätteen sesonki aikana, keväällä ja syksyllä. Sopimuksen mukaiset Utajärven vaarallisen jätteen kiertävät keräykset toteutettiin touko- ja syyskuussa.

Valitettavasti jäteasemien porteille laittomasti jätettyjen jätteiden määrä sekä uhkaava käytös jäteaseman hoitajaa kohti lisääntyi.

Polttokelpoisen sekä biojätteen siirtokuormaus jatkui Kempeleen lajitteluasemalla (Ekohaka 7), koska Limingan Ekokorttelin ympäristöluvan sekä vaihtoehtoisen toimipaikan ympäristöluvan muutoksen päätöksiä ei saatu.

Operatiivinen toimija neuvoi ja opasti lajitteluasemalla (Ekohaka 7, Kempele) kasvatusten ja puhelimitse arkisin 7-16 ja toukokuusta alkaen klo 18:sta asti (keskimäärin 10 puhelua/vk) sekä kuntien jäteasemilla niiden aukioloaikoina. Sähköpostitse yhteyttä otettiin keskimäärin 10 kertaa kuukaudessa. Jäteasemilla kävijöiden määrä lisääntyi aikaisemmasta. Erityisesti risu- ja puutarhajätteen tuonnit lisääntyivät merkittävästi.

1.11 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Limingan kunta kunnioittaa toiminnassaan ja palvelutuotannossaan ihmisoikeuksia. Limingan kunnassa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma osana henkilöstöpolitiikkaan liittyviä ohjeita. Suunnitelmassa linjataan ja ohjeistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimintatavat työnantajan ja kunnan palveluntarjoajan tehtävän näkökulmasta. Kunta toimii yhdenvertaisuuslain sekä muiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien lakien edellyttämällä tavalla päivittäisessä toiminnassaan. Mahdollisiin puutteisiin reagoidaan välittömästi. Kunnassa laaditaan vuosittain erillinen Henkilöstökertomus, jonka avulla osaltaan seurataan henkilöstön tilaa ja kehitystä johtamisen ja henkilöstön kehittämisen tueksi. Palvelutuotantoa seurataan, arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti ja mahdollisiin poikkeamiin puututaan välittömästi.

Korruption ja lahjonnan torjunnasta huolehditaan osana kunnan toimintaa. Kunnan toiminnassa noudatetaan Kuntaliiton vuonna 2017 antamia ohjeistuksia. Vuoden 2020 aikana ei ole tapahtunut korruptioon tai lahjontaan viittaavaa.

2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Limingan kunta on päivittänyt sisäisen valvonnan ohjeet vuonna 2015. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Osastopäälliköt ja vastuuhenkilöt ovat vastuussa sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta omien hallinnonalojensa osalta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että noudatetaan lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä ja turvataan omaisuus ja voimavarat. Limingan kunnan sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan kunnan toiminnot tulee järjestää ja johtaminen hoitaa siten, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta.

Johtoryhmä on arvioinut sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskien hallintaa kuntatasolla erillisen lomakkeiston avulla.

Johtamis- ja hallintojärjestelmä

Kunnan toimintoja ohjataan hallintosäännöllä. Hallintosäännössä on esitetty kunnan organisaatorakenne sekä toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako ja tehtävät. Limingan kunnan organisaatorakenne on uudistettu vuoden 2017 aikana siten, että uusi organisaatio on ollut käytössä 1.1.2018 alkaen. Uutta organisaatiota vastaava hallintosääntö on otettu käyttöön 1.6.2017. Hallintosääntöä on päivitetty 2020 ja valtuusto on hyväksynyt hallintosääntön muutoksen kokouksessaan 11.5.2020. Vuoden 2020 aikaan on poikkeusolojen sekä häiriötilanteiden varalle päivitetty valmiussuunnitelma. Hallintosääntöä, hankintaohjetta, riskienhallintapolitiikkaa sekä sisäisen valvonnan ohjetta on tarkoitus päivittää vuonna 2021.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Asioiden valmistelu on perustunut hyvään hallintotapaan. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset tehdään asiakirjahallintaohjelmalla, josta saadaan päätösluettelot. Päätökset annetaan tiedoksi ao. toimielimelle. Viranhaltijapäätösten osalta esimiesten tehtävänä on pistokokein tarkistaa, onko päätökset tehty toimivallan puitteissa, ovatko ne riittävästi perusteltuja, ovatko päätökset olleet asianmukaisesti nähtävillä ja ovatko ne annettu tiedoksi asianosaisille.

Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja varojen käytön valvonta

Talousarvion tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta, joka tarkistetaan kerran valtuustokaudessa. Uusi kuntastrategia vuosille 2018 – 2025 hyväksyttiin valtuustossa maaliskuussa 2018. Työntekijöiden tavoitteet määritellään vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa, joiden yhteydessä käydään läpi myös asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Tulosalueiden ja -yksiköiden vastuuhenkilöt ovat seuranneet säännönmukaisesti asetettujen tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista. Raportit on annettu tiedoksi ao. toimielimelle/osastopäällikölle. Talousjohtaja on raportoinut talousarvion toteutumisesta johtoryhmälle kerran kuukaudessa ja kunnanhallitukselle ja valtuustolle kolmannesvuosittain. Hallintokunnat ovat raportoineet kunnanvaltuustolle tavoitteidensa toteutumisesta kolme kertaa vuoden 2020 aikana.

Riskien hallinnan järjestäminen

Kunnanvaltuuston hyväksymät riskienhallinnan periaatteet: Riskien hallinta sisältyy sisäisen valvonnan ohjeisiin. Lisäksi eri hallinnaloilla on tehty turvallisuus selvityksiä. Kunnan riskienhallintapolitiikka on päivitetty vuonna 2014 ja hyväksytty valtuustossa 25.8.2014. Hallintokunnat ovat tunnistaneet ja arvioineet riskejä sekä niiden vaikutuksia riskienhallintalomakkeen avulla tammi-helmikuussa 2021.

Omaisuuksiriskeihin varautuminen: vuosittain yhdessä vakuutusmeklarin kanssa. Limingan kunnan vakuutusten hoito hankitaan vakuutusmeklaripalveluna. Vakuutukset ja meklaripalvelut on kilpailutettu vuonna 2017. Vakuutus- turvan kattavuus tarkistetaan

Toimintaan sisältyvät riskit: Keskeiset toimintaan liittyvät riskit ovat:

1. Riippuvuus valtionosuuksista, valtionosuusjärjestelmän muutokset, alhaiset verotulot/asukas, asukasluvun kasvun pysähtyminen
2. Raakamaan saatavuus, yhdyskuntarakenteen pirstaloituminen, kiristyvät suojelumääräykset
3. Kiinteistöriskit, sisäilma-asiat, omistus
4. Muutokset ja vaihtelut palveluntarpeissa
5. Toisen asteen koulutuksen kehitys ja valtion toimet
6. Sote- ja maakuntauudistus
7. Poliittisen päätöksenteon epävakaus, päätöksentekokyky
8. Maailmantalouden vakaus, kansantalouden velkaantuminen, työllisyyden kehitys
9. Koronapandemia ja sen jatkuminen

Toimintaa ja riskien toteutumista seurataan säännöllisesti.

Sopimustoiminta

Toiminta on perustunut valtuuston, hallituksen ja muiden toimielinten päätöksiin ja hallintosäännöllä delegoituun päätösvalan käyttöön. Voimassa olevat sopimukset on koottu sähköisen sopimustenhallintajärjestelmään.

Kunnanhallituksen lausunto

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä talouden ja toiminnan seurannan perusteella, että kunnan hallinto on pääosin toiminut kuntalain, hallintosäännön sekä kunnanhallituksen hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan ja että sisäinen valvonta on toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyä. Taloussuunnitelmakaudella 2021 on tarpeen päivittää riskienhallintapolitiikka sekä sisäisen valvonnan ohjeet sekä samassa yhteydessä tarkastella hallintosääntö ja hankintaohjetta, jotta ohjeet eivät sisällä ristiriitaisuuksia.

3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tuloslaskelma osoittaa miten tilikauden tulo-rahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset tuotot ja kulut, eli tuotot, jotka on saatu kunnan ulkopuolelta sekä kulut, jotka ovat syntyneet kunnan ulkopuolelta tehdyistä hankinnoista. Viralliseen tuloslaskelmaan sisältyvät liikelaitokset. Virallisesta tuloslaskelmasta on eliminoitu kaikki peruskunnan ja liikelaitosten väliset tapahtumat, eli niiden väliset ostot ja myynnit.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2020	TP 2019
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	7 307	8 284
Toimintakulut	-64 064	-62 338
TOIMINTAKATE	-56 757	-54 054
Verotulot	35 312	33 743
Valtionosuudet	29 025	24 598
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13	5
Muut rahoitustuotot	34	29
Korkokulut	-164	-170
Muut rahoituskulut	-4	-4
VUOSIKATE	7 460	4 149
Poistot ja arvonalentumiset	-4 103	-3 880
Lisäpoistot	-421	-950
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	2 936	-682
Tilinpäätössiirrot	-2 614	783
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	322	101

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / toimintakulut, %	11,4 %	13,3 %
Vuosikate / poistot, %	164,9 %	85,9 %
Vuosikate, € / asukas	728	407
Asukasmäärä	10 241	10 191

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$.

Tunnusluku osoittaa kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan myynti- ja maksutuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

$100 * \text{vuosikate/poistot ja arvonalentumiset}$

Kunnan tavoite, ja tasapainossa olevan talouden tavoite on kattaa poistot vuosikatteella.

Silloin kun vuosittainen investointitarve ylittää poistojen määrän, tulee vuosikatteen ylittää selvästi poistojen määrän (eli tunnusluvun olla yli 100 %).

Vuosikate € /asukas

Tunnusluku saadaan jakamalla vuosikate kunnan asukasmäärällä.

Ulkoiset toimintatuotot	TP 2020	TP 2019
Peruskunta	7 014 585	7 827 792
Kunnallistekniikka liikelaitos	86 292	130 155
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	206 143	325 696
Toimintatuotot yhteensä	7 307 020	8 283 643

Peruskunnan osuus ulkoisista toimintatuotoista oli 7,3 milj. euroa ja liikelaitosten osuus yhteensä 0,3 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut	TP 2020	TP 2019
Peruskunta	57 257 817	55 261 313
Kunnallistekniikka liikelaitos	1 384 646	1 458 914
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	5 421 820	5 617 820
Toimintakulut yhteensä	64 064 283	62 338 047

Peruskunnan osuus ulkoisista toimintakuluista oli 57,2 milj. euroa ja liikelaitosten osuus yhteensä 6,8 milj. euroa.

3.2 TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 394	4 149
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-277	-815
Toiminnan rahavirta	7 118	3 333
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 094	-8 730
Rahoitusosuudet investointeihin	16	475
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	722	1 053
Investointien rahavirta	-6 356	-7 201
Toiminnan ja investointien rahavirta	762	-3 868
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 002	-83
Antolainasaamisten vähennykset	217	7
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 700	-3 400
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	3 000
Lainakannan muutokset	-4 700	5 600
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 257	1 241
Rahoituksen rahavirta	-3 228	6 765
Rahavarojen muutos	-2 466	2 897
Rahavarat 31.12.	4 272	6 738
Rahavarat 01.01	6 738	3 841
Rahavarojen muutos	-2 466	2 897

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 741	-11 134
Investointien tulorahoitus, %	104,5 %	50,3 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	58,9 %	35,4 %
Lainanhoitokate	1,6	1,2
Kassan riittävyys, pv	20	33
Asukasmäärä	10 241	10 191

Toiminnan rahavirta kertoo tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Investointien rahavirta kertoo pysyvien vastaavien hyödykkeisiin käytettyjen ja niiden luovutuksesta saatujen tulojen vaikutuksen rahavaroihin. Positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo kuinka paljon kunnalle jää käytettäväksi

nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja kassan vahvistamiseen. Mikäli toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen, joutuu kunta ottamaan uutta lainaa tai vähentämään kassavaroja kattaakseen menot.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

= rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymä 5 vuodelta.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitusprosentti

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointimenot} - \text{Investointien rahoitusosuudet})$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, mikäli tunnusluku on 1,0 tai suurempi. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 1,0, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat varainhoitovuoden lopussa} / \text{Kassasta maksut varainhoitovuonna}$

Tunnusluku kertoo monenko päivän kassasta maksut, voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Tulorahoituksen korjaukset ovat käyttöomaisuuden myyntivoittoja, jotka on kirjattu tuloslaskelmaan muihin tuottoihin. Myyntivoitot sisältyvät myös pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin. Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutoksista.

Investointien tulorahoitusprosentti oli 104,5 % (50,3 % vuonna 2019). Tulorahoitusprosentti nousi edellisvuosista, jolloin kunnan investointimenot olivat historiallisen suuret. Pääomamenojen tulorahoitusprosentti kasvoi jälleen muutaman huonon vuoden jälkeen. Tunnusluvun arvo vuonna 2020 oli 58,9 % (35,4 % vuonna 2019). Pääomamenojen tulorahoitusprosentissa on huomioitu investointien lisäksi antolainat sekä lainojen lyhennykset.

Vuonna 2020 ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa tai lyhytaikaista lainaa. Lyhyt- ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 4,7 milj. euroa. Lainanhoitokate oli 1,6 vuonna 2020. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluku on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Vuoden 2019 osalta tunnusluku on hyvin lähellä tätä raja-arvoa.

Kassan riittävyys oli 20 päivää (33 päivää vuonna 2019).

3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut

TASE 1000 €	2020	2019	TASE 1000 €	2020	2019
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	85 695	82 576	OMA PÄÄOMA	25 906	25 650
Aineettomat hyödykkeet	1 805	62	Peruspääoma	17 463	17 463
Aineettomat oikeudet	31	22	Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	8 186	8 170
Muut pitkävaikutteiset menot	1 775	41	Tilikauden yli/-alijäämä	256	16
Aineelliset hyödykkeet	69 949	69 786	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	6 258	6 526	VARAUKSET	23 951	21 337
Rakennukset	42 979	44 786	Poistoero	18 651	19 037
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 409	12 976	Vapaaehtoiset varaukset	5 300	2 300
Koneet ja kalusto	1 191	1 529	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	75	82
Muut aineelliset hyödykkeet	99	99	Valtion toimeksiannot	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 013	3 868	Lahjoitusrahastojen pääomat	31	32
Sijoitukset	13 941	12 728	Muut toimeksiantojen pääomat	43	50
Osakkeet ja osuudet	11 441	11 238	VIERAS PÄÄOMA	42 059	44 146
Muut lainasaamiset	1 388	690	Pitkäaikainen	17 153	20 453
Muut saamiset	1 112	800	Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	17 150	20 450
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	33	34	Lainat muilta luontonantajilta	3	3
Valtion toimeksiannot	0	0	Lyhytaikainen	24 906	23 694
Lahjoitusrahastojen varat	33	34	Joukkovelkakirjalainat	11 000	11 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 263	8 604	Lainat rahoitus- ja vakuu- tuslaitoksilta	3 300	4 700
Saamiset	6 263	8 604	Saadut ennakot	1	2
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Ostovelat	3 862	1 963
Lainasaamiset	0	0	Muut velat	1 349	1 254
Muut saamiset	0	0	Siirtovelat	5 394	4 776
Siirtosaamiset	0	0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 990	91 215
Lyhytaikaiset saamiset	1 991	1 866	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Myyntisaamiset	605	746	Omavaraisuusaste, %	54,2 %	51,5 %
Lainasaamiset	0	225	Suht. velkaantuneisuus-%	58,7 %	66,3 %
Muut saamiset	934	356	Kertynyt ylijäämä, 1.000 €	8 442	8 186
Siirtosaamiset	452	539	Kertynyt ylijäämä, €/asukas	824	803
Rahat ja pankkisaamiset	4 272	6 738	Lainakanta 31.12., 1.000 €	31 450	36 150
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 990	91 215	Lainakanta 31.12., €/asukas	3 071	3 547
			Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 €	8793	8887
			Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	859	872
			Lainasaamiset, 1.000 €	1 388	690
			Asukasmäärä 31.12.	10 241	10 191

Omavaraisuusaste, %

100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Hyvä omavaraisuusaste on kunnassa keskimäärin 70 %. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista, tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoitukseen.

Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas

$(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{Tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

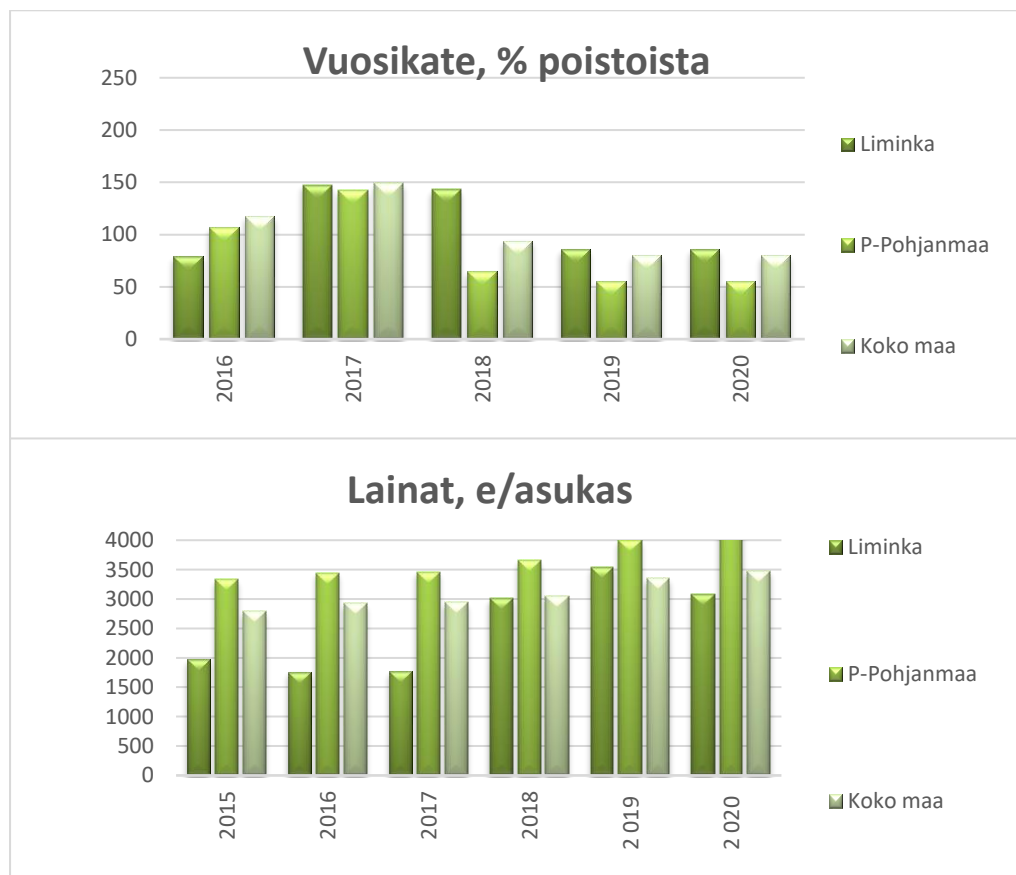
Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

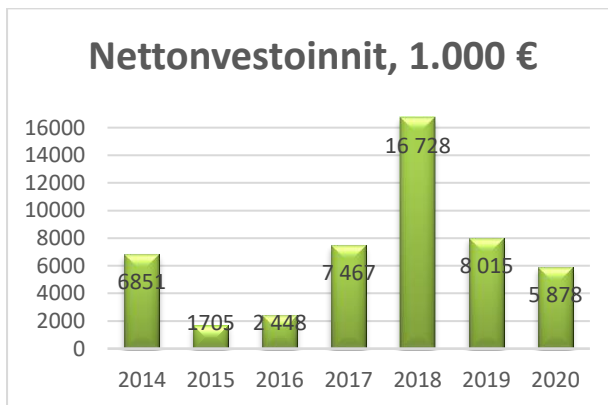
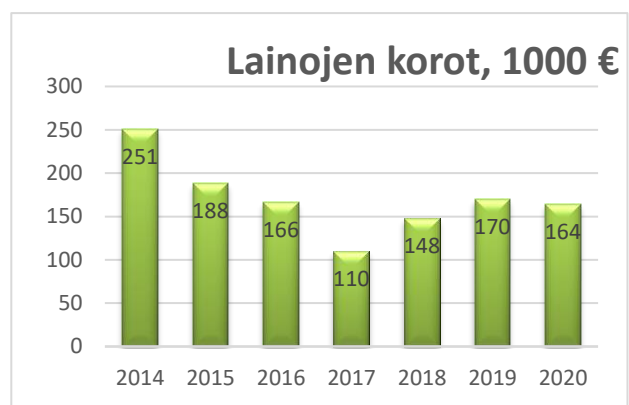
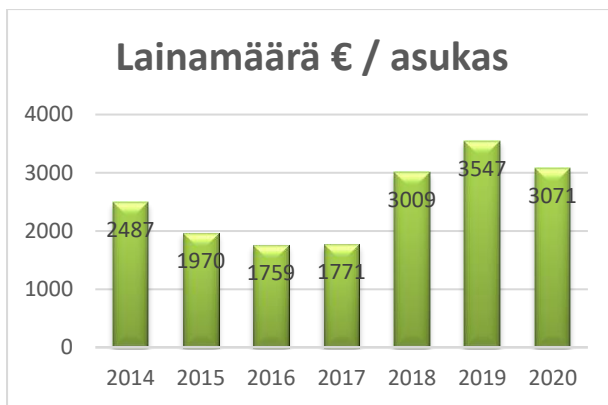
Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainasaamiset

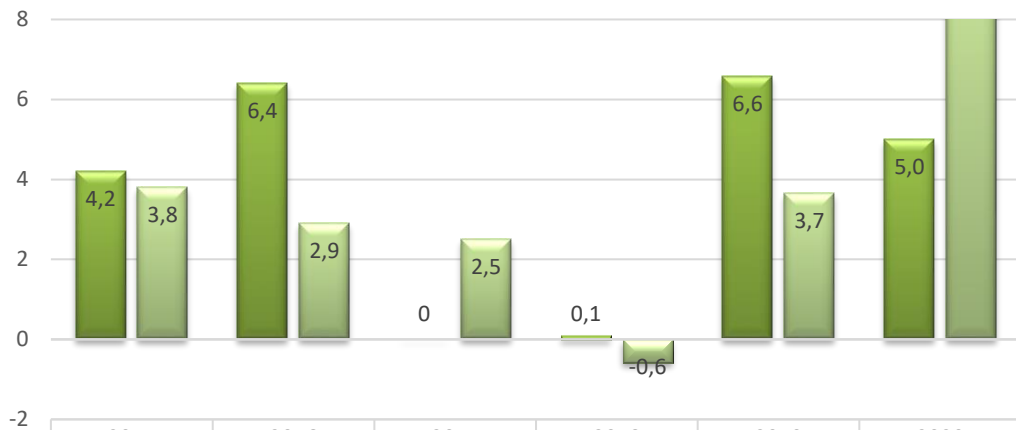
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Lainat, 1000 €	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Lainanotto	6 000	4 000	0	5 000	15 000	9 000	0
Lainojen lyhennys	4 484	8 655	1 980	4 651	2 400	3 400	4 700
Lainamäärä	24 236	19 581	17 601	17 950	30 550	36 150	31 450
Lainojen korot	251	188	166	110	148	170	164
Lainamäärä, € / asukas	2 487	1 970	1 759	1 771	3 009	3 547	3 071
Lainojen hoitokust., €/asukas	486	890	214	470	251	350	475
			10000	10138	10154	10191	10241

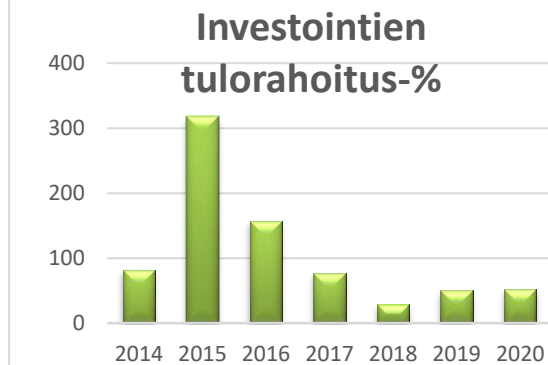
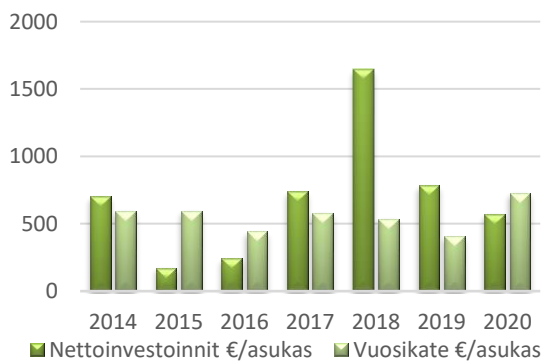
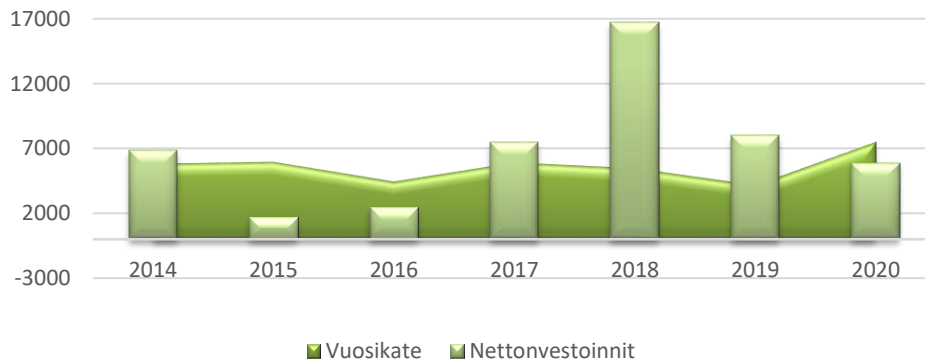

Toimintakatteen ja verorahoituksen muutos, %

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
■ Toimintakate	4,2	6,4	0	0,1	6,6	5,0
■ Verorahoitus	3,8	2,9	2,5	-0,6	3,7	10,3

Vuosikate ja nettoinvestoinnit, 1.000 e

3.4 KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kunnan kokonaistulot ja -menot

Tulot	1.000 €	%
Toiminta		
Toimintatuotot	7 307	9,7
Verotulot	35 312	46,9
Valtionosuudet	29 025	38,5
Korkotuotot	13	0,0
Muut rahoitustuotot	34	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-277	-0,4
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	16	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	722	1,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	217	0,3
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	3 000	4,0
Kokonaistulot yhteensä	75 371	100,0
Menot		
Toiminta		
Toimintakulut	-64 064	83,2
Korkokulut	-164	0,2
Muut rahoituskulut	-4	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	-7 094	9,2
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 002	1,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 700	6,1
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	-77 029	100,0

4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ

Limingan kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja omistukset

	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus, % 31.12.2020
Tytäryhteisöt		
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00
Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy	Liminka	100,00
Limingan Kuitu Oy	Liminka	49,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	93,67
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00
Asunto Oy Limingan Rivitalot	Liminka	56,70
As Oy Karintie	Liminka	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	36,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00
Kiinteistö Oy Limingan Liikekeskus	Liminka	100,00
Kuntayhtymät		
Oulun seudun koulutus kuntayhtymä	Oulu	3,85
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	Oulu	1,41
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	1,33

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty kpl	Ei yhdistelty kpl
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	2	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt		3
Muut omistusyhteisyhteisöt		12
Yhteensä	7	15

Osakkuusyhteisöt on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelyllä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen.

4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden Kuntalain vaatimuksia vastaavat konserniohjeet keväällä 2015. Lisäksi valtuusto on hyväksynyt omistajapoliittiset linjaukset marraskuussa 2018. Omistajapoliittiset linjaukset sekä konserniohje luovat puitteet Limingan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Kunnanvaltuusto päättää vuosittain talousarvion yhteydessä konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tytäryhteisöt raportoivat tavoitteidensa toteutumisesta kunnanhallitukselle toimintakertomuksen yhteydessä. Lisäksi tytäryhteisöjen ja kunnan kanssa pidetään suunnittelu- ja neuvottelupalaverit vuosittain.

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästämisen säännönmukaisesti ennen kokouksia: vuosittain käydään läpi kunnan kannalta strategisesti tärkeät edunvalvontakohteet. Valtuustokauden alussa on kunnan edustajia evästetty kunnan kannalta strategisten asioiden osalta.

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Toimintatuotot /toimintamenot, %	29,3	32,6	> 30	27,6
Vuosikate % poistoista	122,8	90,1	> 100	144,0
Omavaraisuusaste, %	46,2	43,4	> 50	45,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	76,2	81,0	< 60	74,2
Lainamäärä € / asukas	4474	5025	< 4000	4709
Raportointi toiminnasta ja taloudesta	2	1-2	2 x vuosi	1-2

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästämisen säännönmukaisesti ennen kokouksia.

Kuntakonsernille asetetut taloudelliset tavoitteet jäivät osin toteutumatta vuonna 2020 kuten myös edellisenä vuonna 2019. Tunnusluku toimintatuotot/toimintamenot % oli 27,6 ja jäi hieman asetetusta tavoitteesta. Vuosikate % poistoista toteutui vuonna 2020. Osaksi tämä johtuu valtion tuesta koronapandemian hoitoon. Omavaraisuusaste % parani edellisestä vuodesta, mutta jäi vielä jonkin verran tavoitetasosta ollen 45,3 %. Korkean investointitason myötä konsernin lainamäärä pienine hieman edellisestä vuodesta ja oli 4 709 euroa asukasta kohden ja ylitti 4 000 euron tavoitetasoa kolmatta vuotta peräkkäin. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus edelliseen vuoteen nähden, mutta oli edelleen yli tavoitetasoa ollen 74,2 %. Suurimmat yhtiöt raportoivat toiminnasta ja taloudesta kaksi kertaa vuoden aikana ja pienet yhtiöt tilinpäätöksen yhteydessä.

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästämisen säännönmukaisesti ennen kokouksia on toteutunut. Kunnan kannalta strategisesti tärkeät edunvalvontakohteet ovat olleet keskustelussa ja kunnan edustajia on evästetty tavoitteista. Tytäryhteisöjen kanssa on käyty keskustelut omistajapoliittisista linjauksista.

Limingan Vesihuolto Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Yhtiö vastaa vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena toiminta-alueensa vesihuollosta.

Vuoden 2020 tavoitteena oli valmistella yhtiön vesihuollon rakentamistoiminnan siirtoa Lakeuden Infra Oy:lle. Valtuusto päätti, että kunnallistekniikka liikelaitos jatkaa edelleen liikelaitoksena ja näin ollen siirto ei toteutunut. Yhtiö saavutti omavaraisuusastetta lukuun ottamatta tavoitteet.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2020	TP 2020
Tilikauden tulos	+	+
Toiminnan tuotot / toiminnan kulut %	> 12	153 %
Investointien tulorahoitus %	> 40	99,7 %
Omavaraisuusaste %	> 50	36,5 %
Sijoitetun pääoman tuotto %		5,8 %
Vesihuollon maksujen taso		+/-0
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus		hyvä
Veden kulutusmäärä / asukas vähenee		vähenee

Limingan asunnot Oy

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ylläpitämällä Limingassa monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa.

Yhtiö toimii omakustannusperiaatteella ja yhtiö on tarjonnut asuntoja niitä tarvitseville. Yhtiön asunnot ovat turvallisia ja viihtyisiä. Osaan asunnoista on tehty laajempia korjauksia ja siten huoneistot ovat olleet aiempaa kauemmin tyhjillään. Vuokrausastetta on pienentänyt Pakolante 2:n asuntojen tyhjillään olo, joissa vuorausaste on ollut 66 prosenttia. Asuntojen kunto tulee pitää hyvänä, jotta varmistetaan niiden kiinnostavuus. Lähitulevaisuudessa on varauduttava vanhimman rakennuskannan peruskorjaukseen suunnitteluun ja toteutukseen. Tulevaisuuden tarpeita ajatellen yhtiö on hankkinut uutta asuntokantaa, jotta kysyntä ja tarjonta pysyvät riittävänä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2020	TP 2020
Tilikauden tulos	+	+
Omavaraisuusaste %	> 50	73,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	0,4
Vuokra-asuntojen vuokrausaste %	> 95	90,2
Tyhjillään olevien asuntojen määrä %	< 5	
Vuokra-asuntojen kysyntä suhteessa tarjontaan		
Raportointi kiinteistöjen kunnosta ja korjausvelan määrästä		
Korjausinvestoinnit vastaavat korjausvastuuta		
Vuokrataso on seudullisesti kilpailukykyinen		kyllä

Limingan Kehitys Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Limingan Kehitys Oy:n tehtävänä on toimia kunnan elinvoiman kehittämisen välineenä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA20120	TP 2020
Tilikauden tulos	+	-
Omavaraisuusaste %	> 50	55,00

Kiinteistö Oy Lakeustalolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Kiinteistöyhtiö hallinnoi loppuvuonna 2018 valmistunutta Lakeustalon kiinteistöä Limingan keskustassa. Urakoitsija teki takuuajan korjaustöitä ja ne jatkuvat vielä 2021. Tilikauden tappio oli -593 887,75 euroa. Hallintokuluihin on kirjattu oikeudellisesta ohjauksesta syntyneitä asiantuntijakuluja. Korjaus kuluihin on kirjattu KVR-urakkaan liittyviä ylimääräisiä valvonta ja selvityskuluja. Luottotappioihin on kirjattu vuokrasaatavien alaskirjaukset.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2020	TP 2020
Tilikauden tulos	+	-
Omavaraisuusaste %	> 50	8,76
Tilojen vuokrausaste %	> 95	
Kilpailukykyinen vuokra		
Kiinteistön arvon säilyminen		
Kiinteistön energiatehokkuus		

Kiinteistö Oy Limingan Vanamo

Kiinteistöyhtiö hallinnoi Tupoksessa sijaitsevaa Vanamon kiinteistöä. Kunnan osalta tila on päiväkotikäytössä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2020	TP 2020
Kilpailukykyinen vuokrataso		
Kiinteistön arvon säilyminen		
Kiinteistön tilatehokkuuden lisääminen		
Kiinteistön energiatehokkuus		

Yhtiön vastike on kilpailukykyinen yhtiön palvelun tarjontaan nähden. Kiinteistö on hyvässä kunnossa ja kiinteistön arvo on säilynyt. Kiinteistön energiatehokkuus on entisellä tasolla. Päälämmitysmuotona on pelletti. Erillisiä mitattavia tavoitteita ei ole ollut asetettu vuodelle 2020.

4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Limingan Vesihuolto Oy:ssä lopetettiin vuoden aikana taloushallinnon ulkopuolisten palveluiden osto. Lisäksi tarjottiin taloushallinnon palveluita Lumijoen Vesi Oy:lle. Vuoden 2019 ja 2020 aikana työt on kohdistettu käyttöön ja ylläpitoon, jolla on varmistettu yhtiön toiminta varmuutta ja saavutettavuutta. Vuoden 2020 aikana on tehty suunnitelmaa tulevaan vedentuotantolaitokseen, joka tulee olemaan merkittävä investointi Limingan vesihuolto Oy:lle. Investoinnit ovat olleet perusparannukseen liittyviä sekä yhtiön toimintaa kehittäviä. Yhtiön investoinnit olivat yhteensä 0,6 milj. euroa ja ne rahoitettiin toiminnasta saaduista varoista eikä uutta lainaa ei tarvinnut nostaa. Vuonna 2020 kunta jatkoi Limingan Vesihuolto Oy:n osakkeiden hankkimista vähemmistöosakkailta.

Limingan Asunnot Oy myi tilikauden aikana yhden huoneiston sekä hankki As Oy Limingan Veturista kahdensan huoneisto, yhden autokatospaikan ja seitsemän autopaikkaa. Kunta rahoitti huoneistojen hankintaa tekemällä 200 000 euron pääomasijoituksen yhtiöön ja sitoutui antamaan lainatauksen 500 000 euroon saakka. Lisäksi yhtiö on hankkinut huoneiston Kirkkotie 8:sta. Kohteessa Teeritie 7 tapahtui kevyen öljyn vuotovahinko 2019, jossa rakennukseen ja rakennuksen ympäristöön pääsi vuotamaan lämmitysöljyä. Korjaustyöt suoritettiin loppuun 2020. Korjaukset ovat vakuutuskorvattavia. Lisäksi tehtiin pieniä peruskorjauksia ja muutamia laajoja huoneistoremontteja mm. Hoikantien ja Niittomiehentien asunnoissa.

Limingan Kuitu Oy:n toiminta käynnistyi vuonna 2018 ja Limingan Kehitys merkitsi 49,0 % yhtiön osakkeista. Lakeustalo liitettiin Limingan kuidun verkkoon ensimmäisenä asiakkaana marraskuussa 2018. Limingan valokuituverkko valmistui pääosin vuoden 2019 aikana. Asiakkaita oli vuoden lopussa noin 2200.

Vuoden 2020 aikana Kiinteistö Oy Lakeustalo Limingan kiinteistössä urakoitsija on suorittanut rakentamisajan puutteiden korjaamista sekä takuuajan korjaustöitä, jotka jatkuvat vielä vuoden 2021 aikana. Yhtiön toimitusjohtaja ja hallitus ovat puuttuneet hotellin vuokralaisen maksamattomiin vuokriin ja vuokralaisen kanssa on tehty alkuvuodesta 2020 mm. erillinen maksuohjelma vuokratien kuittaamisesta, johon vuokralainen on tuolloin sitoutunut. Vuokralainen ei kuitenkaan noudattanut maksusuunnitelmaa eikä maksanut vuokria, joten vuokrasopimus on purettu syyskuussa 2020, syynä maksamattomat vuokrat. Vuokralainen kuitenkin riitautti asian vedoten mm. velkasaneeraukseen ja asia on tällä hetkellä käräjäoikeudessa. Yhtiö on hankkinut velkoomustuomion sekä häätötuomion vuokralaiselle, mutta myös näiden täytäänpano odottaa velkasaneerausasian käsittelyä. Tilinpäätökseen kirjattiin luottotappioksi vuokrasaamia 321 458,03 euroa..

4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Valtuusto hyväksyi kunnan omistajapoliittiset linjaukset marraskuussa 2018. Konserniohjeet on päivitetty keväällä 2015. Kuntakonsernin toiminnan kehittämistä jatketaan omistajapoliittisten linjausten ja konserniohjeen mukaisesti. Konsernin säännönmukaista talouden raportointia kehitetään eteenpäin.

Kunnan osuus konsernin taloudellisen tuloksen muodostumisessa on keskeinen. Esimerkiksi kunnan velanoton lisääntyminen tarkoittaa myös koko konsernin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua. Kunnan ja konsernin velkamäärä on kasvanut merkittävästi vuosina 2018 ja 2019. Vuosien 2021 – 2023 taloussuunnitelman investointiohjelman myötä kunta joutuu ottamaan jonkin verran uutta myös jatkossa. Siten myös kuntakonsernin velkaantuminen tulee jatkumaan ja se on keskeinen taloudellinen riskitekijä koko konsernin taloutta ajatellen. Velkamäärän ja taloudellisten vastuiden hallinta on keskeistä koko konsernin toiminnan ja talouden johtamisessa.

Konsernin tytäryhteisöjen toimintojen arvioidaan jatkuvan ennallaan ja niiden toimintaa kehitetään kunnan kokonaisuutena huomioiden.

4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Limingan kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 7.9.2015. Konserniohjeiden mukaan konsernivalvonnasta vastaa kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tytäryhtiöiden tehtävänä on huolehtia siitä, että yhtiöissä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja että niissä seurataan sisäisen valvonnan toimivuutta. Lisäksi yhtiöiden on huolehdittava, että ne tunnistavat toimintaansa liittyvät riskit ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

Kunnanhallitus nimeää edustajat tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin ja evästää heitä tarvittaessa kunnan kannasta tärkeimpiin asioihin. Lisäksi konsernin johto on tiiviissä yhteistyössä tytäryhteisöjen kanssa, koska yhteisöjen hallituksissa on johtavia luottamushenkilöitä tai viranhaltijoita. Tytäryhtiöiden tilintarkastajina toimivat kunnan valitseman tarkastusyhteisön palveluksessa olevat tilintarkastajat.

Konsernitilinpäätösohjeissa tytäryhteisöjä pyydettiin raportoimaan riskien hallinnastaan. Yhtiöt ovat todenneet, ettei niillä ole erityisiä toiminnallisia/taloudellisia riskejä. Limingan vesihuolto oy on laatinut toimintavuoden aikana lainsäädännön vaatiman riskienarvioinnin, jossa arvioitiin koko talousveden tuotantoon liittyvät terveydelliset vaarat sekä verkostojen hallintaan liittyvät riskit.

Kunnanhallitus on seurannut tytäryhteisöjen toimintaa ja pyytänyt yhtiöiltä toimintakatsauksia tarpeen mukaan. Suurimmat yhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudesta 2 kertaa vuodessa ja pienemmät tilinpäätöksen yhteydessä. Säännönmukaista konserniraportointia on syytä kehittää edelleen.

4.5 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2020	TP 2019
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	21 911	25 238
Toimintakulut	-79 334	-77 324
Osuus osakkuusyht. voitosta	4	2
Toimintakate	-57 418	-52 084
Verotulot	35 265	33 743
Valtionosuudet	31 869	24 598
Rahoitustulot ja -kulut	-209	-31
Korkotuotot	29	28
Muut rahoitustuotot	40	222
Korkokulut	-266	-273
Muut rahoituskulut	-11	-7
Vuosikate	9 507	6 226
Poistot ja arvonalentumisett		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 604	-6 912
Tilikauden yli- ja alipariarvot	8	383
Tilikauden tulos	2 911	-303
Tilinpäätössiirrot	47	-2
Tilikauden verot	-1	-8
Laskennalliset verot	-27	0
Vähemmistöosuudet	1	13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 935	-301
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	27,6	32,6
Vuosikate/Poistot, %	144,0	90,1
Vuosikate e/asukas	928	611
Asukasluku	10 241	10 191

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2020	TP 2019
1 000 €		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 507	6 226
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-1	-8
Tulorahoituksen korjauserät	-291	-902
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 116	-11 372
Rahoitusosuudet investointeihin	108	475
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 322	1 458
Toiminnan ja investointien rahavirta	-471	-4 122
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-321	-43
Antolainasaamisten vähennykset	-7	17
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 214	7 198
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-324	3 249
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 892	-4 702
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5	16
Vaihto-omaisuuden muutos	-83	-28
Saamisten muutos	-413	472
Korottomien velkojen muutos	1 404	590
Rahoituksen rahavirta	-2 427	6 770
Rahavarojen muutos	2 647	2 647
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 935	9 833
Rahavarat 1.1.	9 834	7 186
Rahavarojen muutos	-2 899	2 647
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	86,4	57,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	81,5	81,1
Lainanhoitokate	1,2	4,2
Kassan riittävyys	27,7	42,0

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA 1000 €	TP 2020	TP 2019	VASTATTAVAA 1000 €	TP 2020	TP 2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	108 805	105 107	OMA PÄÄOMA	54 617	51 730
Aineettomat hyödykkeet	2 088	345	Peruspääoma	17 463	17 463
Aineettomat oikeudet	150	165	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2	2
Muut pitkävaik. menot	1 858	134	Muut omat rahastot	3 931	3 974
Ennakkom. ja keskenen. hankinnat	80	44	Edellisten tilikausien ylijäämä	30 286	30 591
Aineelliset hyödykkeet	102 627	101 037	Tilikauden ylijäämä	2 935	-301
Maa- ja vesialueet	7 389	7 624	VÄHEMMISTÖOSUUDET	823	836
Rakennukset	62 300	64 602	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 003	19 701	VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	3 705	3 794	Poistoero	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	244	252	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	8 987	5 062	PAKOLLISET VARAUKSET	445	446
Sijoitukset	4 090	3 725	Muut pakolliset varaukset	445	446
Osakkuusyhteisöosuudet	536	573	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	331	361
Muut osakkeet ja osuudet	2 273	2 198	Valtion toimeksiannot	78	40
Joukkovelkakirjasaamiset	0	0	Lahjoitusrahastojen pääomat	39	38
Muut lainasaamiset	655	648	Muut toimeksiantojen pääomat	214	282
Muut saamiset	626	305	VIERAS PÄÄOMA	66 095	67 661
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	288	313	Pitkäaikainen	37 784	39 472
Valtion toimeksiannot	78	40	Lainat rah. ja vak. laitoksilta	33 407	35 095
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	40	41	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut toimeksiantojen varat	170	231	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 218	15 616	Muut velat	4 377	4 377
Vaihto-omaisuus	564	480	Lyhytaikainen	28 311	28 189
Aineet ja tarvikkeet	385	323	Joukkovelkakirjalainat	11 000	11 000
Keskeneräiset tuotteet	1	2	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	3 768	5 081
Valmiit tuotteet	175	152	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muu vaihto-omaisuus	2	1	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saamiset	5 719	5 304	Saadut ennakot	18	20
Pitkäaikaiset saamiset	833	381	Ostovelat	4 454	3 827
Lainasaamiset	828	337	Muut velat	937	827
Muut saamiset	0	32	Siirtovelat	7 873	7 201
Siirtosaamiset	4	11	Laskennalliset verovelat	261	233
Lyhytaikaiset saamiset	4 886	4 923	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	122 311	121 040
Myyntisaamiset	1 769	2 112	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Lainasaamiset	1 035	1 059	Omavaraisuusaste, %	45,3	43,4
Muut saamiset	1 306	730	Suht. Velkaantuneisuus, %	74,2	81,0
Siirtosaamiset	776	1 021	Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	33 221	30 290
Rahoitusarvopaperit	107	107	Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas	3 244	2 973
Osakkeet ja osuudet	0	0	Lainakanta 31.12., 1.000 €	48 175	51 196
Sijoitukset rahamarkkinainst.	106	107	Lainakanta 31.12., €/asukas	4 704	5 025
Muut arvopaperit	1	1	Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 €	9 038	8 969
Rahat ja pankkisaamiset	6 827	9 725	Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	883	880
VASTAAVAA YHTEENSÄ	122 311	121 040	Lainasaamiset, 1.000 €	655	648
			Kunnan asukasluku	10 241	10 191

5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Limingan kunnan tilikauden tulos on 2 936 156,50 euroa. Tulokseen sisältyvät myös kunnan liikelaitosten tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Kunnallistekniikka liikelaitoksen tilikauden alijäämä -6 027,74 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 103 578,87 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Puretaan peruskunnassa Kumppanuushankkeet 2010 investointivaraukset, yhteensä 1 000 000,00 euroa ja kirjataan summa Lakeuden kuitu hankkeelle poistoeroa.
- Muodostetaan investointivarausta Liikuntahalliin 1 900 000,00 euroa, keskustan alueen kunnallistekniikkaan 1 000 000,00 euroa, Kumppanuushankkeille 2020 1 000 000,00 euroa ja Vanhan Limingan museoaluelle 100 000,00 euroa. Yhteensä 4 000 000,00 euroa uutta investointivarausta.
- Kirjataan peruskunnassa poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 1 385 883,24 euroa.
- Kirjataan peruskunnan tilikauden ylijäämä 322 039,70 euroa peruskunnan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Limingan kunnan tilikauden ylijäämäksi muodostuu edellä mainittujen erien jälkeen 322 039,70 euroa. Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että liikelaitosten tilinpäätökset vuodelta 2020 hyväksytään liitettäväksi Limingan kunnan vuoden 2020 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilikauden tulosten käsittelyt hyväksytään esityksen mukaisesti.

6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1. STRATEGISET TAVOITTEET

1. ELINVOIMAINEN KUNTAYMPÄRISTÖ

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrändi. Liminganlahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Uudet perustetut yritykset (kpl)	yli 70 yritystä	92 kpl
	Vuokratut ja myydyt yritystontit (kpl)	yli 10 luovutettua tonttia	4 kpl
	Uusien yritysten mukana tulevat työpaikat (kpl)	yli 75 / vuosi	130 kpl
	Yhteisöverotulojen kehitys	kasvu + 20 %	+23,4 %
Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25-vuotiaiden täystyöllisyys	Työttömyysaste (5,5 % 9/2018)	< 6 %	9,3 % k-a
	Pitkäaikaistyöttömien määrä	< 50 henkilöä	65 hlö k-a
	Nuorten työttömien määrä (36 henkilöä 9/2018)	< 30 henkilöä	54 hlö k-a
	Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista (v. 2017 263 teur)	< 240 000 €	316 000 €
Liminka luontomatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa	Liminganlahden luontokeskuksen käyntimäärät	> 60 000 /vuosi	27 072 kpl
	Matkailun Masterplan	Liminganlahden osio kevät 2020	Hyväksytty 2020
	Matkailun Masterplanin toteutumisaste	25 %	33 %
	Vapaa-ajan matkailun yöpymiset, kpl	> 5000	Luontokeskus, yli 1000 yöpymistä, PTS:n osalta ei tietoja saatavilla
	Koulutusvientiryhmät Limingassa (kansainväliset ja kansalliset yöpyjät)	> 3-5 ryhmää /vuosi	0 ryhmää
	Muut matkailuryhmät	> 3-5 ryhmää / vuosi	1 ryhmä
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrändi	Sijoittuminen vetovoima-tutkimuksissa	Kolmen kärjessä Pohjois-Suomessa	Ei uutta tutkimusta 2020 vuodelta.

2. MAANKÄYTTÖ JA KUNTAKUVA

Maapolitiikkaa toteutetaan erillisen valtuuston hyväksymän maapolitiittisen ohjelman mukaisesti. Keskeistä on kunnan vetovoiman ja kunnan keskusta-alueen kehittäminen sekä riittävä tonttitarjonnan varmistaminen.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Tonttireservi (kaavallinen valmius)	120 kpl	75 kpl
	- asuntotontit	20 kpl	24 kpl
	- yritystontit		
	joista rakentamiskelpoiset tontit	60–70 kpl	58 kpl
	- asuntotontit, kpl	10 kpl	24 kpl
	- yritystontit, kpl		
Kunnan muuttotase on positiivinen	Muuttotase	Muuttotase positiivinen	nettomuutto -66
Kuntakeskuksen veto-voima kasvaa	Kerrostalohankkeiden käynnistyminen kuntakeskuksessa	1 uusi kerrostalohanke käynnistyy	1 käynnistynyt
	Kuntakeskuksen		
	- asukasluku/asuinhuoneistojen määrä	+ 50 asukasta / vuosi + asuinhuoneistoja/ vuosi	
	- työpaikkamäärä	+ 15 työpaikkaa	
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Joukkoliikenteen nousijamäärät	Käyttäjien määrä kasvaa	uusi raportointi siirtynyt vuodelle 2021
	Raideliikenneselvitys	Valmistunut 2019	
	Lähijunakokeilu	Valmistelu 2020-2021	Siirtyy seuraaville vuosille
	MAL-hankkeet	Kunnasta vähintään 1 hanke hyväksytty suunnitelmaan	ei toteutunut

3. HYVINVOIVAT KUNTALAISET

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttaminen	Liikuntareseptin kirjoitusmäärät, neuvonta ja ohjaus (Efficasta)	Liikkumisreseptejä 90 kpl/vuosi	19 kpl
		Liikunnan puheeksi ottoja 1500/vuosi	1205 kpl (asiakkaita 963)
		Liikuntaneuvonnassa käy 80 henkilöä vuodessa	10 asiakasta
		Elintapaneuvonnassa/-ohjauksessa käy 40 henkilöä	Elintapaohjaus (sis. liikuntaneuvonta) 207 käyntiä (89 asiakasta)
Liikunta painopisteenä v. 2019	Lasten ja nuorten vapaa-ajan liikkuminen	Tilanne paranee kouluterveyskyselyssä	Toteutettu 2019, seuraava kysely 2021
Osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamallit on otettu käyttöön	Kunnan osallisuusmalli: - kyläfoorumit - liikunta- ja kulttuuri-foorumit - nuorisovaltuusto - vanhus- ja vammais-neuvosto	Osallisuusmallin hyväksyminen 2020	Kaikki toteutettu.
	Limingan KAIKU:n kehittäminen	Kyselyjä väh. 1 x kokonaisesti meneillään	ei toteutunut
Liminka tunnetaan monipuolisena kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakuntana	Suunnitelmallinen tapahtumatuotanto	Tapahtumien vuosikellon toteuttaminen	Vuosikello toteutettu
	Keskeisten tapahtumien kävijämäärät	Kävijämäärät kasvavat vuosittain	Ei toteutunut koronan vuoksi.
	Liikuntapalvelujen uusi toimintamalli	Käyttöönotto v.2020	Toteutunut.
	Kunnan ja yhdistysten yhteistyösopimus	Yhteistyösopimus laadittu 2020	Luonnosvaiheessa
	Rantakylän virkistysalueen kehittämissuunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Suunnitelma valmis 2020	Suunnitelma hyväksytty 2020.
	Vanhan Limingan museoalueen kokonaisuunnitelma	Konaissuunnitelma laadittu 2020	Suunnitelma siirretty vuodelle 2021

4. TALOUDEN TASAPAINO JA JOHTAMINEN

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjänteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus.

Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toimintakate Verorahoitus	Toimintakatteen kasvu <=/= verorahoituksen kasvu	Toimintakatteen kasvu 5,0 % > verorahoituksen kasvu 10,3 %
	Investointien tulorahoitus %	Yli 40 %	104,5 %
	Konsernin lainamäärä € /asukas	< koko maan keskiarvo	ei tiedossa vielä
	Vuosikate	Vuosikate kattaa poistot	Vuosikate kattaa poistot sekä lisäpoiston
	Taseen ylijäämä	Taseessa on ylijäämää	Taseessa on ylijäämää 8,4 milj. euroa.
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Omistajapoliittisten linjauksien toteutuminen	Tavoitteiden toteutuminen	Omistajapoliittisen ohjelman tavoitteita on toteutettu
	Omistajaohjauskeskustelut	Vähintään 2 x / vuosi	toteutunut 2krt/yhtiö
	Yhtiökohtaisten tavoitteiden toteutuminen	Tavoitteiden toteutuminen	Osin toteutunut: ks. luku 4.2
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Sairauspoissaolopäivät/työntekijä	Sairauspoissaolojen määrä < 15 pv/tt	13,9 pv/tt
	Keskimääräinen eläköitymiskä	> 63 vuotta	64 vuotta
	Henkilöstökysely	Henkilöstön työhyvinvointi paranee	Toteutetaan 2021
Oikea-aikainen, avoin ja monikanavainen viestintä	Viestintäsuunnitelma	Käyttöönotto v. 2020	Uusi viestinnän asiantuntija aloittanut 03/2020
	Julkaisujen määrä eri kanavissa	Jokainen yksikkö viestii toiminnastaan vähintään 1 x / viikko	toteutunut vastuualueittain
	Kunnan netti- ja intrasivujen uudistus + englanninkieliset sivut	Uudistus toteutetaan v.2020	Uudet nettisivut kilpailutettu ja kehittäminen aloitettu 08/2020

Luottamushenkilöiden ja vi-
ranhaltijoiden viestintäosa-
amisen kehittäminen

Viestintäkoulutus 2020

toukokuussa koulutus
Kriisiviestintä ja mai-
neenhallinta somessa
2020 viranhaltijoille

6.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN

6.2.1 KONSERNIPALVELUT

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Yleistavoitteena on kunnan toiminnan ja talouden ohjaus sekä yhteensovittaminen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat kuntastrategian toteuttaminen ja talouden tasapainon toteuttaminen kuntaorganisaatiossa.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Konsernipalvelut jakaantuu seuraaviin alueisiin: johtaminen, maankäyttö ja omaisuuden hallinta, hallinto- ja henkilöstöpalvelut, yhteistoimintaosuudet, talouspalvelut, it-palvelut ja konsernipalveluiden hankkeet. Konsernipalvelut ohjaa kuntastrategian mukaisesti kuntakonsernin toimintaa ja koordinoi kunnan sidosryhmyötä.

Keskeiset muutokset palvelualueen toiminnassa

- kunnan kasvua ja elinvoimaa edistävät toimenpiteet
- omistajapoliittisten linjausten toteuttaminen
- Lakeuden Infra Oy: ei ole perustettu
- merkittävimmät rakennushankkeet
  - o Linnukan koulun piha-alue suunnittelu ja toteutus edennyt suunnitteluvaiheeseen.
  - o liikuntahalli valmistuu kesällä 2021 ja Liikuntapuisto valmistuu kaikilta osilta kesällä 2021.
- yritysalueiden maanhankinta ja kaavoitus etenee.
- henkilöstön työhyvinvointiohjelma ja sen toteuttaminen
- Palvellen-hankkeessa esiteltyjen hyvien käytänteiden jalkauttaminen
- kunnan osallisuusmallin pilotoinnin jatkaminen
- luottamushenkilöorganisaation uudistaminen ja siihen liittyvän ohjelmatyöryhmyöskentelyn aloittaminen
- talousanalyysin ja talouden painelaskelma ja siihen liittyvät toimenpiteet
- talousprosessien ja sisäisen laskennan kehittäminen
- talouden raportoinnin kehittäminen osana valtakunnallista raportoinnin uudistusta
- Digi-Liminkatyöryhmyän perustaminen ja sen toimeksiannoksi tuli mm. IT-palveluiden järjestämistavan vaihtoehtojen selvittäminen
- valmistautuminen mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen

Tavoitteiden toteutuminen

Konsernipalveluissa vuosi eteni toiminnallisesti ja taloudellisesti tavoitteiden mukaisesti. Omistajapoliittisessa ohjelmassa asetettuja linjauksia konserniyhtiöille on toteutettu yhteistyössä yhtiöiden johdon ja hallitusten kanssa.

Limingan asukasluku oli vuoden 2020 lopussa 10 241 henkilöä. Vuonna 2020 väestönkasvua koskevat tavoitteet eivät täyttyneet; nettomuutto oli - 66 henkilöä. Kunnan nettomuutto on ollut negatiivinen jo kolmena edellisenä vuonna. Negatiivisen muuttotaseen lisäksi kunnan haasteena on alhainen syntyvyys. Vuonna 2020 syntyi 160 lasta, joka on 40 enemmän kuin edellisenä vuonna. Nopeasti muuttunut väestökehitys näkyy jo esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja kunnan tulevia palvelu- ja tilatarpeita tulee selvittää lisää vuoden 2021 aikana ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tuleville vuosille.

Maankäyttö ja omaisuuden hallinta -vastualueella on ollut meneillään useita rakennushankkeita. Uuden Linnukan koulu takuu-aika menossa. Sen lisäksi vuonna 2017-2018 toteutetun Ojanperän koulun sekä saman aikaisesti toteutetun Lakeustalon takuu-aikaista töiden valvontaa, mikä on työllistänyt henkilöstöä tilinpäätös-vuoden aikana. Linnukan päiväkodin lattiankorjaus on meneillään; lattian kuivumisongelman vuoksi kiinteistön peruskorjaus on viivästynyt, kiinteistö on saatu käyttöön elokuussa 2020. Liikuntapuiston rakentamiseen saatiin valtionosuutta 548 000 euroa, mikä oli arvioitua enemmän ja pääosa hankkeen rakentamisesta toteutettiin vuoden 2019 aikana. Vuoden 2020 aikana toteutettiin lähinnä viimeistelytöitä. Vuonna 2020 päätettiin Liikuntapuistoon rakennetaan huoltorakennus. Rakennukselle haettiin vuoden 2020 loppuun mennessä valtionavustusta. Päätöksentekoon on valmisteltu lukion ja Heikki Sarvela-salin peruskorjauksen / uudisrakennuksen suunnitelmaa sekä liikuntahallin rakentamista. Hanke on saatu kilpailutukseen vuoden 2020 lopulla. Hankintamuoto on osallistava KVR. Liikuntahalli on kilpailutettu vuoden 2020 alkupuolella. Työt kohteessa ovat käynnistyneet huhtikuussa 2020 ja kohde valmistuu kesäkuussa 2021.

Kaavoituksessa on ollut valmisteilla Ankkurilahden asemakaavan laajennus, Kirkkokarin asemakaavan muutos ja laajennus (Kotiranta), Kuormatien asemakaavan muutos sekä Poutalan asemakaavaa. Uutena kaavana päätettiin käynnistää Ruutikankaan-Hirvinevan ja Hillinselän-Lautuannevan osayleiskaavan laatiminen. Syksyllä 2020 käynnistettiin myös keskustan alueen asemakaava-alueen muutostyö.

Lakeuden EKO:n palveluntuottaja on aloittanut toimintansa 1.1.2019. EKO-lautakunnan toiminta on ollut tavoitteiden mukaista (poikkeuksena polttokelpoisen jätteen käsittely) ja jo ensimmäisen toimintavuoden aikana alueen jätehuolto on kehittynyt tavoiteltuun suuntaan. Sopimukseen kuuluva polttokelpoisen jätteen käsittely ei ole päässyt toteutumaan suunnitellusti Ekokorttelin ympäristöluvasta tehdyn valituksen vuoksi.

Henkilöstön työhyvinvointiohjelmaa on toteutettu ja Palvellen-hankkeen kautta saatuja hyviä käytänteitä on jalautettu toimintaan. Luottamushenkilöorganisaatiomuutoksen valmistelu aloitettiin syksyllä 2020 ja valtuusto hyväksyi tulevan valtuustokauden alusta voimaan tulevan luottamushenkilöorganisaatiomallin joulukuussa 2020.

Limingan kunnassa on tälläkin hetkellä käynnissä lähes 40 erilaista ja eri kokoista hanketta. On pieniä, muutaman tuhannen euron valtionavustuksia ja useamman sadantuhannen euron hankkeita. Vuoden tai useamman vuoden hankkeita. Sekä EU-rahoitusta että valtionavustuksia on hyödynnetty – hanketoimintaa on lähes jokaisella palvelu-alueella. Ulkopuolista rahoitusta on pystytty hyödyntämään todella hyvin.

Yhtenä merkittävimmistä konsernipalveluiden näkökulmasta aloitetuista hankkeista v 2020 on Limingan kunnan yhdessä Utajärven kunnan kanssa saama valtionavustus, jossa hankkeen keskeisimmät tavoitteet liittyvät kuntademokratian digitalisaation ja digitaalisen osallistamisen edistämiseen. Hankkeessa kehitetään kuntapäätäjille (hallitus, kunnanvaltuusto, lautakunnat, muut luottamusmiehet) omat interaktiiviset ja digitaaliset työtilat ja tiedonjakokanavat.

Talous

Konsernipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2019 1000 €	Alkuperäinen TA 2020	Muutos €	TA 2020 + muutos	TP 2020	Poikkeama €	To-teuma %
Toimintatulot	3 888	3 670 800	0	3 670 800	3 719 393	48 593	101,3
Toimintakulut	-5 758	-6 165 900	0	-6 165 900	-6 117 696	48 204	99,2
Toimintakate, ulkoiset	-1 871	-2 495 100	0	-2 495 100	-2 398 303	96 797	96,1
Poistot	-4 449	-3 606 800	0	-3 606 800	-4 389 222	-782 422	121,7
Tilikauden tulos	-6 320	-6 101 900	0	-6 101 900	-6 787 525	-685 625	111,2

Sisäiset palvelut	1 107	1 063 300	1 063 300	1 010 397	-52 903	95,0
Sisäiset hallintopalvelut (tulot)	202	233 600	233 600	217 237	-16 363	93,0
Sisäiset it-palvelut (menot)	-106	-104 000	-104 000	-107 882	-3 882	103,7
Sisäiset it-palvelut (tulot)	1 011	933 700	933 700	901 042	-32 658	96,5
Toimintakate, ulkoiset + sisäiset	-764	-1 431 800	0	-1 431 800	-1 387 906	43 894
Laskennalliset kustannukset						
Hallintopalvelut (menot)	-109	-81 400	-81 400	-89 966	-8 566	110,5
Hallintopalvelut (tulot)	888	922 400	922 400	821 249	-101 151	89,0
Toimintakate €/asukas	-184	-243	-243	-234	9	96,2
Toimintakate €/as (m. sis.palv.)	-75	-140	-140	-136	4	97,0

Konsernipalvelujen ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 101,3 % ja ne ylittävät talousarvion noin 49 000 euroa. Toimintakulujen toteuma oli 99,2 % ja ne alittavat talousarvion 48 000 euroa. Toimintakatteen toteuma oli 96,1 % ja alitusta talousarvioon yhteensä 97 000 euroa.

62.2 ELINVOIMAPALVELUT

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Elinvoimapalveluiden yleistavoitteena on kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan lisääminen ja vahvistaminen. Limingan kuntastrategian kolme kärkeä: 1) lisää yrityksiä ja työpaikkoja, 2) matkailua ja kansainvälistymistä sekä 3) tekemistä, näkemistä ja kokemista kaiken ikäisille ovat kaikki palvelulinjan ydintoiminnan keskiössä.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Elinvoimapalvelut tuottavat elinkeino-, viestintä-, tapahtuma-, markkinointi-, työllisyys- ja hanketoiminnan palvelut. Elinvoimapalvelut toimivat kuntastrategian linjausten mukaisesti, vastaten sidosryhmätyöstä omalta osaltaan ja koordinoi kunnan hankesalkkua.

Keskeiset muutokset palvelualueen toiminnassa

- Elinkeinotoiminnan kehittäminen ja rakenteen monipuolistaminen
- Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
- Uusien yritysten ja yrittäjien saaminen kuntaan
- Olemassa olevien yritysten liiketoiminnan kehittymisen tukeminen
- Matkailun MasterPlanin vaiheittainen täytäntöönpano
- Työllisyysohjelman linjausten toteuttaminen
- MUKANA-hanke
- Pikku Duunia -hanke
- AOR 2020 -hanke
- PATU – Parempi tulevaisuus -hanke
- Nuorten työpaja TAIKU (valtionrahoitus)
- Limingan Kehitys Oy:n yritysryhmähankkeet
- Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy:n toiminnan kehittäminen
- Tapahtumakoordinaatio
- Kuntaviestinnän, -markkinoinnin ja -brändin kehittäminen
- Hanketoimijoiden ohjeistaminen, koulutus ja tuki
- Hankerahoituksen monipuolinen hyödyntäminen

Vuodelle 2020 asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Elinkeinotoiminta kunnan alueella kehittyi ja sen rakenne monipuolistui reilusti. Vuoden 2020 aikana lähti Ankkurilahden yritysalueelle nousemaan Lantmännen Agron uudet toimitilat. Vuoden aikana myös työpaikkaomavaraisuus kasvoi merkittävästi, kun uusia yrityksiä sijoittui Liminkaan niin keskustaan kuin Tupoksen Ankkurilahteenkin. Vuonna 2020 Limingassa perustettiin 90 uutta yritystä, ja 22 lopetti toimintansa, joten nettona uusia yrityksiä saatiin 68 kappaletta. Mm. pitkään odotettu katsastuskonttori avattiin Sepänkankaan yritysalueelle. Olemassa olevien yritysten liiketoiminnan kehittämistä edistettiin mm. auttamalla yrityksiä investointihakemuksissa ja toimimalla hallinnoijana erilaisissa yritysryhmähankkeissa. Uusyrityspalveluissa autettiin 22 uutta yrittäjää, joista 15 perusti uuden yrityksen ja 4 vaihtoi yhtiömuotoa. Starttirahaa haettiin 6 yrittäjälle ja kaikille heistä saatiin TE-toimistosta myönteinen päätös.

Matkailun MasterPlanin uusittu versio hyväksyttiin kokonaisuudessaan vuonna 2020, joten alueen kehittämissuunnitelma on nyt lopullinen ja olemassa. Vuoden 2020 aikana löydettiin myös Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy:n toiminnalle uusi yrittäjä. Toiminta siirrettiin Go Arctic Oy:lle liiketoimintakaupalla.

Työllisyysohjelmaa noudatettiin vuoden 2020 aikana ja sitä tuettiin työllisyyspuolen hankkeilla (MUKANA ja Pikku Duunia -hankkeet). Työllisyys sai kolauksen koronan myötä keväällä 2020, mutta verrattuna muuhun seutukuntaan Liminka erottuu kuitenkin edukseen myös työllisyyslukuissa. Työllisyysaste oli vuonna 2020 reilusti yli valtion tavoitteen, joka on 75%. Nuorten Työpaja TaiKu jatkoi toimintaansa suunnitelman mukaisesti ja nuoria saatiin sekä seinättömän että seinällisen työpajan puolella erittäin hyvin opiskelemaan ja työelämään.

Tapahtumatuotannon osalta koronaepidemia söi suunnitelmat niin, että vuoden aikana pystyttiin järjestämään vain kolme tapahtumatuotannon tilaisuutta. Niihin osallistujamäärä oli kohtuullinen, osallistujamäärissä näkyi selvästi ihmisten varovaisuus epidemian aikana, vaikka tilaisuuksissa oli huomioitu suojaus- ja välimatkatoimet erinomaisesti.

Kuntaviestinnän, -markkinoinnin ja -brändäyksen osalta vuosi 2020 on ollut erittäin monipuolinen. Uusia markkinointikanavia ja -toimia testattiin estottomasti ja mm. Saunarannan tonttomainoskampanjoilla on saavutettu erinomaisia tuloksia tonttivarauksen määrässä. Muutenkin vuoden 2020 aikana saatiin viestintä ja markkinointi uudelle tasolle, apuna kunnan uusi viestintä- ja tapahtuma-asiantuntija. Vuoden 2020 aikana aloitettiin myös nettisivu-uudistus, jonka on määrä valmistua vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla. Samaan aikaan uusitaan myös kunnan sisäinen intranet.

Hankepuolella vuosi 2020 on ollut myös erittäin hyvä. Liminganportti II:n infrahanke saatiin päätökseen, samoin kunnan esimiestyötä kehittävä Palvellen -hanke. MUKANA -hanke, sekä AOR 2020 -hanke jatkuivat koko vuoden 2020 ajan. Uusia hankkeita saimme aloittaa vuoden 2020 puolella kaksi kappaletta: Pikku Duunia -hanke työllisyyspuolella ja PATU – Parempi tulevaisuus -hanke, joka päättyi myös vuoden 2020 loppuun mennessä. PATU -hanke oli yrityksille tarkoitettu koulutushanke, jossa yrittäjiä pyrittiin auttamaan pärjäämään koronaepidemian melkeissä, koulutuksen ja yrityskohtaisen sparrauksen avulla. Lisäksi vuoden 2020 aikana saatiin luontokoulurakennuksen rahoittamiseksi investointihanke Nousevasta Rannikkoseudusta, jonka myötä Liminganlahdelle saadaan täysin uusi luontokoululuokka.

Toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2020 suurin toimintaympäristön muutos tuli koronaepidemian myötä. Elinvoimapalvelut joutuivat resurssillisesti erittäin tiukalle vuoden 2020 aikana. Palvelulupauksemme mukaisesti halusimme auttaa kaikkia yrittäjiä, jotka apua tarvitsivat ja olimmekin kymmenille yrittäjälle apuna mm. Business Finlandin, ELY-keskuksen ja valtion koronatukien hakemisessa. Yhteydenotot yrityspuolelta nousivat vuoden 2020 aikana moninkertaisiksi, mutta kaikkia yhteyttä ottaneita palveltiin ja autettiin yrittäjän tilanteen mukaisesti. Lisäksi valtuusto päätti erillisestä kunnan omasta mikroyrittäjätuesta, jonka elinvoimapalvelut jakoivat ja koordinoivat. Tämän lisäksi elinvoimapalveluiden vastuulla oli jakaa ja koordinoita myös valtion yksinyrittäjätuki liminkalaisten yrittäjien osalta.

Samaan aikaan työttömien määrä (varsinkin nuorten ja lomautettujen) lähti reippaaseen nousuun, joka taas työllisti huomattavissa määrin työllisyyspalveluiden resursseja. Syksyn osalta myös työllisyyden kuntakokeiluun valmistuminen vaati erittäin huomattavan määrän työllisyyspalveluiden työaikaa.

Koronaepidemian runtelemille yrityksille haettiin vielä ns. koronarahahankkeena PATU-hanke, jonka avulla pyrittiin saamaan liminkalaisia yrittäjiä suuntaamaan yritystoimintaansa sellaiseen suuntaan, että koronan aiheuttamat haitat jäisivät pienemmiksi. Myös tämä ”ylimääräinen” hanke söi elinvoimapalveluiden resursseja, mutta nähtiin erittäin tärkeäksi sen hetkessä maailmantilanteessa toteuttaa.

Hanketoiminta on laajentunut viime vuosien aikana huomattavasti. On hyvä huomata, että valtio leikkaa ns. automaattisia valtiontukia kunnille ja suuntaa leikatut rahat harkinnanvaraisiin täsmä-/teemavaltiontukiin. Lisäksi valtion jakama kompensatio kunnille on siirtynyt hyvin elinvoimapainotteiseksi viimeisten vuosien aikana. Tämä vaatii valtiontukien tarkkaa seuranta, jotta pystymme hakemaan ”meiltä leikatut tuet takaisin” harkinnanvaraisten valtiontukien puolelta, kuitenkin huomioiden kuntastrategian kolme kärkeä.

Vuoden 2020-2021 vaihteeseen päättyneen EU-ohjelmakauden ”häntärahoja” ollaan myös kärkkäänä pyritty hyödyntämään, sillä uusi ohjelmakausi pääsee todennäköisesti liikkeelle vasta aikaisintaan vuoden 2021 syksyllä. Näitä päättyneen kauden rahoja pystytään hyödyntämään pääsääntöisesti vuoteen 2023 saakka. Hyödyntää ohjelmakauden rahoituksesta mahdollisimman paljon kunnan elinvoiman kehittämiseen.

Talous

Elinvoimapalvelut

Tuloslaskelma	TP 2019 1000 €	Alkuperäinen TA 2020	Muutos €	TA 2020 + muutos	TP 2020	Poikkeama €	To- teuma %
Toimintatulot	439	520 100	0	520 100	263 777	-256 323	50,7
Toimintakulut	-1 051	-1 297 500	-100 000	-1 397 500	-1 026 412	371 088	73,4
Toimintakate, ulkoiset	-612	-777 400		-877 400	-762 635	114 765	86,9
Poistot	-21	-205 600		-205 600	-20 579	185 021	
Tilikauden tulos	-632	-983 000		-1 083 000	-783 214	299 786	72,3
Sisäiset palvelut	-6	-4 800		-4 800	-5 798	-998	120,8
Sisäiset it-palvelut (menot)	-6	-4 800		-4 800	-5 798	-998	120,8
Toimintakate, ulkoiset + sisäiset	-618	-782 200		-882 200	-768 433	113 767	87,1
Laskennalliset kustannukset							
Hallintopalvelut (tulot)							
Hallintopalvelut (menot)	-21	-20 100		-20 100	-19 017	1 083	94,6
Toimintakate €/asukas	-60	-76		-76	-74	1	98,3
Toimintakate €/as (m. sis.palv.)	-60	-76		-76	-75	1	98,4

Elinvoimapalveluiden toimintatuottojen toteuma oli 50,7 % ja ne olivat 256 000 euroa talousarviota pienemmät. Poikkeamaan vaikuttavat tapahtumatuotannon peruuntuminen vuodelta 2020 (korona), jolloin tapahtumatuotannon tuloja ei ole syntynyt budjetin mukaisesti. Hankteoiminnassa AOR -hankkeen kulut ovat olleet odotettua pienemmät vuoden 2020 aikana, koska koronan takia ei kaikkia suunniteltuja toimenpiteitä ole pystytty toteuttamaan, jota kautta myös tulopuolelle budjetoitu EU-tuki on suhteessa paljon pienempi kuin budjetoitu. Vuoden aikana ohjattiin myös PikkuDuunia -hankkeen projektihenkilöstön työaikaa Parempi Tulevaisuus -hankkeeseen, jota kautta PikkuDuunia -hankkeen kulut olivat arvioitua pienemmät ja kulujen pienentymisen myötä myös tulopuolen EU-tuki oli suhteessa pienempi. Toimintakulujen toteuma oli 73,4 % ollen reilusti alle talousarvion.

Toimintakatteen toteuma on 87,1 %, ollen reilusti alle talousarvion. Poikkeama selittyy koronavuodella, kun tapahtumatuotanto ja hanketoiminta ei ole toteutunut budjetoidun mukaisesti.

6.2.3 PERUSTURVAPALVELUT

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Perusturvapalvelujen päätavoitteena on terve ja hyvinvoiva kuntalainen.

Terveysten ja hyvinvoinnin tukemisessa vuonna 2020 perusturvapalvelut painottavat:

- kuntalaisten omatoimisuutta
- sähköisten palveluiden kehittämistä
- yhdessä tekemistä niin sisäisten kuin ulkoisten verkostojen kanssa
- henkilöstön osaamisen vahvistaminen muuttuvassa toimintakentässä
- huomioidaan maakunnallinen sote valmistelu oman toiminnan kehittämistyössä
- osallistutaan alueelliseen suunnitteluun
- johtamisen kehittäminen

Alkuvuodesta toiminta muuttui Covid -19 laajentumisen myötä. Valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti lisättiin vuodepaikkoja potilaille ja perehdytettiin kunnan muissa palveluissa olevaa hoitohenkilöstöä vakituisen henkilöstön varalle. Henkilöstössä vallitsevan tilanne on edellyttänyt nopeaa reagointia ja toimintamallien muuttamista tilanteiden mukaiseksi ja aiheuttanut siten myös henkilöstölle kuormitusta. Tilanteeseen nähden henkilöstö on selviytynyt hyvin vallitsevasta tilanteesta ja ansaitsevat kiitokset hyvästä työstä.

Pohjois- pohjanmaan sairaanhoitopiiri on saanut hankerahoitusta 1.7.2020 alkaen maakunnan alueelle. Limingan kunta on osa Lakeuden kuntien hankealuetta. Hanketyöntekijöitä rekrytoitiin Lakeuden kuntien alueelta syksyn 2020 aikana lapset, nuoret ja perheet, ikäihmiset, mielenterveys- ja päihdepalvelut, sähköiset palvelut, hoitotakuu, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä tutkimus- ja kehittämistyö. Hyvinvointialueen strategiatyötä on kehitetty omana hankkeena, joka kokoaa kaikki hankeasiat yhteen.

Syksystä 2020 lähtien työvaliokunnassa on ollut Lakeuden kuntien alueelta viranhaltijaedustajana perusturvajohdaja Limingasta.

Limingan kunta on osallistunut Oulun kaupungin hallinnoimiin maakunnallisiin hankintakilpailutuksiin. Vuoden 2020 aikana kilpailutettiin kehitysvammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito sekä vammaisten asumispalvelut.

Valtuuston asettama ohjelmatyöryhmä teki selvityksen lapsi- ja perhepalveluista kunnassa. Työryhmä kokoontui 5 kertaa. Työryhmä laati kyselyn sekä kuntalaisille että henkilöstölle. Ohjelmatyöryhmän laatimassa selvityksessä todetaan, että mitään palvelua ei koettu puuttuvan kunnasta, ja että palvelurakenteeseen ollaan tyytyväisiä ja apua osataan hakea. Hyvinvointialuevalmistelun kautta on aloitettu kouluterveydenhoitajalle koulutus matalan kynnyksen palvelun laajentamiseksi. Tämä voisi olla yksi mahdollisuus kehittää matalan kynnyksen palveluita erityisesti nuorten keskuudessa, joka koettiin kehittämisen kohteeksi ohjelmatyöryhmässä.

Kevään aikana tehostettiin tiedottamista palveluistamme eri kanavien kautta kuntalaisille. Lisäksi perustettiin palveluva puhelin, jotta voi keskustella mieltä painavista asioista.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Perusturvaosasto tarjoaa kuntalaisille lainsäädännön mukaisesti laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lähellä kuntalaista. Tavoitteena on edistää ja ylläpitää väestön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveydentilaa sekä väestön ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä. Toiminnan perustana ovat hyvinvointia tukevat väestön saatavissa olevat palvelut. Yhdessä tekeminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kesken on keskeinen tavoite tuleville vuosille.

Sosiaalipalvelut vastaavat kunnalle kuuluvien sosiaalihuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Sosiaalipalveluiden toimintaa säätelevät useat eri lait ja asetukset, jotka pitävät sisällään useita kymmeniä eri palvelutehtäviä. Keskeisimmät sosiaalipalveluita määrittävät lait ovat sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki, vammaispalvelulaki ja erityishuoltolaki. Limingan kunnan sosiaalipalvelut koostuvat seuraavista toiminta-alueista / tiimeistä: 1.) lapsiperheiden palveluiden ja lastensuojelun tiimi 2.) perheoikeudellisten palveluiden tiimi 3.) aikuissosiaalityön tiimi 4.) erityisryhmien tiimi.

Sosiaalipalveluiden järjestämisen näkökulmasta kuntalaisten tarpeisiin vastaaminen elämän eri vaiheissa eli asiakaslähtöisyys sekä monialaisuus ja poikkihallinnollisuus, vaikuttavuus ja talouden hallinta ovat keskeisimpiä päälinjauksia. Sosiaalipalveluiden päätavoitteena on tukea asiakkaiden hyvinvointia ja selviytymistä ensisijaisesti kotona ja arkiympäristössä. Tämä päätavoite kuvastaa sitä, millaisin ensisijaisin tukimuodoin ja palveluiden sosiaalipalveluita järjestetään. Limingan kunnan sosiaalipalveluita järjestetään sekä omana palvelutuotantona että ostopalveluna.

Terveydenhuollon vastuualueen palveluihin kuuluvat terveysneuvonta, terveyskeskuksen vastaanotto toiminta, kuntoutus, suunterveydenhuolto, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, terveyskeskuksen vuodeosasto ja mielenterveyspalvelut ja erikoissairaanhoido.

Vanhuspalvelut tarjoavat ikääntyneille kuntalaisille lainsäädännön mukaiset laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Tavoitteena on edistää ja ylläpitää ikääntyneiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä sekä tukea kotona asumista.

Keskeiset muutokset ja toimenpiteet palvelualueen toiminnassa

---

Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää olemassa olevia palveluita terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi huomioiden tuleva soite- ja maakuntamuutos mm. seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Limingan terveyskeskuksen on valinnut hoitopaikakseen yhä useampi ulkokuntalainen
- Kuntalaisten omatoimisuuden lisääminen sähköisten palveluiden avulla.
- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen kotiin annettavilla palveluilla
- Vahvistetaan lapset puheeksi – työmenetelmän käyttöä
- On tehostettu elintapa- ja liikuntaneuvontaa yhdessä liikuntapalveluiden kanssa.
- Sydän- ja verisuonisairauspotilaiden sopeutusvalmennuskurssit ovat vakiintuneet kunnan toiminnaksi
- Erityisryhmien sosiaalista kuntoutusta vahvistetaan edelleen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi terveyspalveluissa parannetaan hoidontarpeen arviointia ja kokonaisvaltaisen hoitosuunnitelman tekemistä jokaiselle potilaalle
- Ikäihmisten kotona asumista kehitetään luomalla uusia toimintamalleja I&O -kärkihankkeen avulla
- Varaudutaan kannallisen sosiaalihuollon asiastietovarannon (KanSa) käyttöönottoon

Terveyspalveluissa vuotta 2020 on värittänyt koronapandemia. Aluksi keväällä 2020 käynnit putosivat selvästi kaikissa yksiköissä, mutta kesän aikana tilanne normalistui. Kaikki ryhmätoiminta oli tauolla. Tulot laskivat ja hoitotarvike- ja sijaiskustannukset nousivat avoterveydenhuollossa.

Otettiin käyttöön sähköinen ilmoittautuminen ja aloitettiin EFFICA-potilasjärjestelmän päivittäminen LifeCare-järjestelmään. Lisäksi hoitotarvikejakelussa otettiin käyttöön noutopisteautomaatti.

Vuodeosastolla tuloja saatiin normaalisti. Keskimääräinen hoitoaika oli 6,6 vrk. Hoitajaksot ja hoitopäivät laskivat hieman edellisestä vuodesta.

Mielenterveyspalvelujen ja kouluterveydenhuollon henkilökuntaa koulutettiin yhdessä sosiaali- ja sivistyspalveluiden henkilökunnan kanssa antamaan nuorille ns. IPC-lyhytterapiaa. Tämän avulla yritetään puuttua jo aikaisemmin nuorten ongelmiin.

Kirjoitettujen liikuntareseptien määrä on ollut vähäinen. Elintapaneuvontaan on kuitenkin panostettu ja käyntejä elintapaneuvojalla on ollut yli 200. Vaikka ryhmätoiminta terveyskeskuksen tiloissa on ollut tauolla, eTulppa sydän- ja verisuonipotilaiden ohjauksessa on toiminut. Samoin on kerätty potilaita ”Resepti onnikka”- painonhallintaryhmiin.

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset nousivat 4.7%. Avohoitokäynnit laskivat, mutta hoitopäivien määrä nousi 9.0%. Kustannukset nousivat erityisesti sisätautien, kirurgian ja syöpätautien osalta. Lastensairauksien ja psykiatrian osalta taas menot laskivat selvästi. Yhteispäivystyksessä käyntejä oli vähemmän kuin koskaan aikaisemmin.

Limingan terveyskeskuksen oli valinnut 309 ulkopaikkakuntalaista ja toisen kunnan oli valinnut 87 liminkalaista. Lapsia on syntynyt vuonna 2020 yhteensä 159, Tupoksessa 91 lasta ja keskustan alueella 68 lasta.

Ikääntyneet ovat joutuneet koronaepidemiaan liittyvien rajoitustoimien vuoksi erityisen vaikeaan tilanteeseen. Kevään vierailukiellot aiheuttivat ikääntyneille psyykkistä kuormittumista ja yksinäisyyttä. Lisäksi ryhmätoiminnot ovat olleet keväästä alkaen tauolla. Tämä on vaikuttanut selkeästi monen ikääntyneen toimintakykyyn. Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta jouduttiin keskeyttämään maaliskuussa. Syksyllä, kun koronatilanne rauhoittui, palvelua tarjottiin syyskuusta marraskuulle. Tämän jälkeen toiminta on ollut edelleen tauolla.

Limingassa emme rajoittaneet kotihoidon käyntejä, vaan ne tehtiin hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti turvallisuuksella ja hygieni huomioiden. Omaishoitajien lakisääteisten ja harkinnanvaraisten vapaiden järjestämisessä oli haasteita. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköissä asuvien ikääntyneiden turvaamiseksi omaishoidon vapaita ei järjestetty tehostetussa palveluasumisessa. Tästä johtuen teimme sopimuksen ikääntyneiden perhehoitokodin kanssa omaishoidon vapaiden järjestämisestä. Omaishoidon tuen järjestämiseksi palkattiin työntekijä työllistämistuella, hyödynnettiin sijaispalkkiota ja ikääntyneiden päivätoiminnan työntekijä teki kotikäyntejä omaishoitoperheisiin. Omaishoitajiin oltiin myös yhteydessä puhelimitse ja tiedusteltiin avun tarvetta ja tarjottiin palvelua kotiin.

Kauppapalvelu ohjelmoitiin keväällä kotihoidon kautta ja meillä oli vapaaehtoisia kuljettamassa ostoksia ikääntyneille koteihin.

Lääkkeiden koneellinen annosjakelu on otettu käyttöön Joutsenkodin asukkailla ja kotihoidon asiakkaille. Lääkkeiden koneellinen annosjakelu ei aiheuta lisäkustannuksia asiakkaille.

Kotihoidon hoitajat ovat suorittaneet Kunnonhoitaja -koulutuksen. Joutsenkodin hoitajien Kunnonhoitaja – koulutus siirtyi vuodelle 2021. Tavoitteena on syventää hoitajien tietoa toimintakykyä edistävästä työtavasta sekä lisätä tietoa iäkkäiden arkiliikunnasta ja voima- ja tasapainoharjoittelusta. Joutsenkodin asiakkaille suunnatun säännöllisen ohjatun harjoittelun tavoitteena on ylläpitää ja parantaa toimintakykyä. Asiakkaan kanssa tehtävä liikkumissuunnitelma on osa hoito- ja palvelusuunnitelmaa.

Sosiaalipalveluiden näkökulmasta koronatilanne vaikutti sekä asiakkaiden tilanteisiin että palveluissa käytettäviin työtapoihin. Etäyhteyksien ja etätyömallin käyttö aktivoitui palveluissa tuntuvasti ja ne jäivätkin pysyviksi toimintamalleiksi. Asiakkaiden tapaamisia jouduttiin muuttamaan erityisesti kevään epidemian aikana etänä toteutuvaksi ja vain välttämättömät asiakastilanteet järjestettiin kasvotusten. Ryhmätoiminnot olivat pitkän ajan keskeytyksessä ja keskeytys aktivoitiin taas uudelleen loppuvuodesta. Asiakkaisiin oltiin tiiviisti ja säännöllisesti yhteydessä.

Kevään etäkoulu vaikutti perheiden jaksamiseen ja erityisesti tilanteissa, joissa lapsen käyttäytymisestä oli oltu huolissaan, aiheutti huolta lisääntyvästi. Koulun kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä ja mietittiin yhteisiä ratkaisuja perheiden auttamiseksi. Syksyllä ja loppuvuodesta mm. lasten varastelu tai päihteidenkäyttö lisääntyi, joiden taustalla voidaan nähdä koronatilanne ja mm. harrastustoiminnan vähäisyyttä. Lastensuojeluasiakkaiden määrä ei kuitenkaan noussut, mutta ilmoituksia tuli vuoden aikana kuitenkin vain 14 ilmoitusta enemmän kuin edellisvuonna. Lapsia ja lapsiperheitä on voitu yhä paremmin tukea sosiaalihuoltolain mukaisilla tukitoimilla.

Vammaispalveluissa, erityisesti avopalveluissa, on kustannusylitystä. Vammaispalvelussa näkyvät mm. omaishoidon tuen kustannukset ja erityisesti vapaan järjestämiseen liittyvät kustannukset. Lasten ja nuorten tilapäishoitoa on ostettu yksityiseltä palveluntuottajalta ja mahdollistettu omaishoitajien vapaiden pitäminen. Aikaisemmin mahdollisuudet tähän ovat olleet rajoitetummat. Kehitysvammaispalveluiden kustannuksissa näkyvät mm. erikoissairaanhoidon kustannukset.

Toimeentulotukeen käytettiin jonkin verran edellisvuotta vähemmän varoja. Koronaepidemian aikana yhteydenotot taloudelliseen tilanteeseen perustuen yllättäen vähenivät, eikä odotettua hakemuskantaa saapunut loppuvuoden aikana. Pitkäaikaistyöttömistä maksettavat kunnan korvausosuudet (ns. sakkomaksut) ovat kasvaneet selvästi edellisvuodesta. Tähän on ollut vaikuttamassa koronaepidemia, sen heikentävät vaikutukset työllistymiseen ja vähentyneet mahdollisuudet aktivointityöhön. Pitkäaikaistyöttömien aktivoinnin heikentymismahdollisuudet näkyvät myös tulorahoituksessa, kun korvauksia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä ei ole edellisvuoden tavoin tulut.

Vuoden aikana käynnistettiin palvelutehtävääuudistusprojekti ja uusi asiakastietojärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2021 alusta. Tähän liittyvä Kanta-projekti käynnistetään vuoden 2021 aikana.

Sosiaalipalveluissa pysyttiin talousarviossa kokonaisuudessaan edellisvuotta paremmin, mutta ylitystä on tästä huolimatta.

Toimintaympäristön muutokset

Suunnitelmakaudella perusturvapalvelujen toimintaan tulee vaikuttamaan valtakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Hyvinvointialueelle siirtyminen on tämän hetken aikataulujen mukaisesti 1.1.2023 alkaen. Hanketyö on valmistelemaa työtä ja siitä syystä tässä vaiheessa kehitetään palveluprosesseja.

Tavoitteiden toteutuminen

Kuntastrategiaa tukevat keskeiset tavoitteet ja mittarit v. 2020

Tavoitteet	Mittarit / arviointikriteerit	Toteuma 2020
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen		
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja varhaisen tuen toimintamallien kehitystyön jatkaminen	Hyvinvointikertomus Käyntimäärät TEA- viisari (osallisuus) Kouluterveyskysely	Lapsiperheiden kasvaneeseen palvelutarpeeseen lisätty resurssia ostopalvelulla ja henkilöstön lisäyksellä (uudet virat). 3 viikon kuluessa
Kiireettömän ajan vastaanotolle saa 2-3 viikon kuluessa	Kiireettömälle vastaanotolle pääsy-aika T3- aika (kolmas vapaa vastaanottoaika)	Pysynyt matalalla
Päivystyspotilaiden hoitaminen omassa terveyskeskuksessa	OSYP- käyntien määrä	
Yhä useampi ulkopaikkakuntalainen valitsee Limingan hoitopaikaksi	Valinnanvapaudesta johtuvat kustannukset ja saadut tulot sekä terveyskeskusta vaihtaneiden määrät	Limingan valinneiden määrä on lisääntynyt
Yhä useampi yli 75-vuotiaista asuu kotona	Yli 75-vuotiaiden kotona asuvien määrä 90,5 %	Kotona asuvien määrä on 88 %. Vuonna 2019 määrä oli 87,6 %.
Varhaisen tuen sekä kotiin annettavat palvelujen tehostaminen	Palveluohjaus ja palveluprosessit toimivat	Sosiaaliohjaajan virka lapsiperheiden palvelussa on edesauttanut palveluohjausta. Palveluprosesseja on kehitetty.
Eriyistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluiden vaikuttavuus ja tehokkuus	Asiakkuudet	Asiakkuuksia siirtynyt kevyempiin palveluihin tai asiakkuuksia on voitu lopettaa mm. suunnitelmallisen työn ansiosta. Roidu -palautejärjestelmä on käytössä.

Asiakasosallisuuden vahvistaminen	Sähköisten palveluiden käyttö	Terveyskeskuksen aukioloaikakysely toteutettu.
Kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistaminen	Asiakaskyselyt (Kaiku)	Maksettu vähemmän xxx €
– Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista pysyvä alhaisena	Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista	
– Työllisyystoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi	Työttömyysaste	Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on vähentynyt loppukevästä 2019 alkaen ja tilanne tasoittunut.
Strategian mukainen johtaminen	Hyvinvointikertomus, asiakasmäärät, henkilöstön vaihtuvuus/ saatauvuus	Tilastoja seurataan kuukausittain.
Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen hyvinvointityön ja -johtamisen vahvistaminen	Tilastotiedon suunnitelmallinen seuranta	
Tiedolla johtaminen		
Muutosjohtaminen		

Talous

Perusturvapalvelut

Tuloslaskelma	TP 2019 1000 €	Alkuperäinen TA 2020	Muutos €	TA 2020 + muutos	TP 2020	Poikkeama €	To- teuma %
Toimintatulot	3 599	3 360 200	0	3 360 200	3 671 728	311 528	109,3
Toimintakulut	-28 747	-27 149 800	-2 000 000	-29 149 800	-31 145 888	-1 996 088	106,8
Toimintakate, ulkoiset	-25 147	-23 729 600	-2 000 000	-25 789 600	-27 474 160	-1 684 560	106,5
Poistot	-75	-55 000		-55 000	-55 013	-13	100,0
Tilikauden tulos	-25 223	-23 844 600	-2 000 000	-25 844 600	-27 529 173	-1 684 573	106,5
Sisäiset menot	-275	-345 500		-345 500	-321 960	23 540	93,2
Sisäiset it-palvelut	-275	-345 500		-345 500	-321 960	23 540	93,2
Toimintakate, ulkoiset + sisäiset	-25 423	-24 190 100	-2 000 000	-26 190 100	-27 851 133	-1 661 033	106,3
Laskennalliset kustannukset							
Hallintopalvelut (menot)	-280	-438 200		-438 200	-258 146	180 054	58,9
Toimintakate €/asukas	-2 162	-2 353		-2 503	-2 683	-180	107,2
Toimintakate €/as (ml sis.palv.)	-2 359	-2 387		-2 536	-2 714	-178	107,0

Perusturvapalveluiden ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 109,3 % ja tuotot toteutuivat 310 000 euroa talousarviota paremmin. Toimintatuotot olivat perusterveydenhuollossa 142 000 euroa, vanhuspalveluissa 100 000 euroa ja sosiaalipalveluissa 70 000 euroa arvioitua suuremmat. Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta yhteensä 72 000 euroa.

Perusturvapalveluiden toimintakulujen toteuma oli 107,2 % ja niiden ylitys yhteensä 2 100 000 euroa. Vanhuspalveluissa toimintakulut alittuivat 128 000 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Sosiaalipalvelujen toimintakulujen ylitys oli 100 000 euroa. Erikoissairaanhoidon palvelujen ostot ylittyivät 1,4 milj. euroa talousarvioon nähden, ja olivat siten 1,3 milj. euroa edellistä vuotta suuremmat. Kasvaneista erikoissairaanhoidon menoista huolimatta Limingan kustannukset/asukas ovat erittäin alhaiset muihin sairaanhoitopiiriin kuntiin verrattuna. Limingassa kustannukset ovat 988e/asukas, kun jäsenkuntien keskimääräinen kustannus on 1159e/asukas.

6.2.3. SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yleistavoitteen toteutuminen vuonna 2020 Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

---

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut koostuu varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista, lukiokoulutuksesta sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista. Varhaiskasvatuksen kokonaisuus käsittää päiväkotij- ja perhepäivähoidon, vuorohoidon, esiopetuksen, erityisvarhaiskasvatuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen palvelut. Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perhe voi valita kotihoidon tai yksityisen päivähoiton. Tukimuodot ovat kotihoidontuki tai yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalaisä sekä yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli. Syyskuussa 2020 yksityisen palvelun osuus oli 24 %.

Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lukiokoulutus muodostavat kunnan opetuspalvelut. Vuonna 2020 perusopetus järjestetään Liminganlahden ja Tupoksen kouluissa sekä Ojanperän koulussa. Erityisopetusta toteutetaan yleisopetuksen ryhmissä sekä pienryhmä- ja pienluokkaopetuksena. Limingan lukio on vetovoimainen, vahva lukioyksikkö, jonka kantava ajatus on toimia hyvinvointikouluna. Paikallisena painotuksena järjestetään Bisneslukio-linjaa yrittäjyydestä kiinnostuneille.

Hyvinvointipalvelut sisältää liikunta-, kulttuuri-, kirjasto-, museo- ja nuorisopalvelut. Vapaan sivistystyön palvelut eli Lakeuden kansalaisopisto ja Limingan seudun musiikkiopisto sisältyvät kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kokonaisuuteen ja muodostavat yhden hallinnollisen yksikön, Lakeusopiston, yhden rehtorin alaisuudessa. Hyvinvointipalvelut ovat strategian mukaisia, ennakoivia kuntalaisten hyvinvoinnin peruspalveluja, jotka lisäävät kunnan elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäisevät syrjäytymistä. Väestöltään nuorena kunnassa painotetaan lasten ja nuorten palveluita.

Keskeiset muutokset ja tavoitteiden toteutuminen palvelualueen toiminnassa

---

Sivistyspalveluiden painotettu opetus on kehittynyt suunnitelmien mukaan: kielirikasteinen esiopetus toteutuu jokaisessa esiopetusyksikössä, kaksikielinen opetus Ojanperän luokilla 1–2 laajentuen vuosiluokka kerralla ja Liminganlahden yläkoulussa kielirikasteinen opetus. Tupoksen STEAM-opetuksen kehittämistyö on aloitettu. Vesikarista luopumisen ja koronan vuoksi STEAM-opetukseen varattua tilaa ei ole pystytty ottamaan käyttöön. Tupoksen matematiikkapainotus toteutuu vuosiluokilla 6 ja 7. Esiopetus toteutuu koko laajuudessa kunnan omana palveluna.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia on vahvistettu uusilla toimintamalleilla, kuten Limingan Virtapiiri ja Virtapiikki, joissa syrjäytymisuhan alla olevia nuori on tavoitettu etsivän hyvinvointityön kautta. Koulupsyykkätoimintaa on toteutettu kaikissa opetusyksiköissä. Lasten, nuorten ja perheiden monialaisessa ryhmässä on saatu hyvälle mallille Limingan perhekeskumallin suunnittelu. Vaativan erityisen tuen piiriin kuuluville lapsille on pystytty jo syksystä 2020 lähtien järjestämään opetus ja erityinen tuki oman kunnan VETO-ryhmässä eli vaativan erityisen tuen ryhmässä, joka toimii Ojanperän koululla. Lisäluokkaopetuksen eli kymppiluokan opetussuunnitelmatyö toteutui keväällä 2020. Limingan lisäopetukseen pystyi hakemaan Opintopolussa keväällä 2020. Paikkoja oli auki neljä. Lukion yhteistyötä on tiivistetty mm. ammattikorkeakoulun kanssa opetussuunnitelmatyön puitteissa TVT- ja yrittäjyyskurssien muodossa. Koronan vuoksi käytännön toteutus on ollut haastavaa etäyhteyksillä.

Tilojen ja henkilöstön joustavaa käyttöä yli vastuualuerajojen on kehitetty osana toiminnan kehittämistä. Näitä esimerkkejä ovat joustavan esi- ja alkuopetuksen ryhmät kaikkien peruskoulujen yhteydessä, Nuorisotyö koulussa -hankkeen kautta rekrytoitu koulunuorisotyöntekijä, joka toimii perusopetuksessa ja lukiolla ja vakan, liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteistyö aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Nuoris- ja perusopetuspalveluiden yhteistyötä on saatu tiivistettyä yhteisellä johtotiimillä, eli perusopetus- ja nuorisotiimillä, joka kokoontuu joka toinen viikko.

Limingan luontokoulutoimintaa on kehitetty syksyllä 2019 rekrytoidun luontokouluopettajan johdolla. Luontokouluopettajalla on kolmen työpäivän resurssi kehittämistyöhön. Luontokoulun käytännön ratkaisuja on sovittu ja työstetty luontokoulun toimintasuunnitelmaa. Yhteistyötä on tehty Liminka Bay Travelin ja Metsähallituksen kanssa. Elinkeinopalveluiden hankkeen kautta on tulossa Luontokeskukseen uusi moduli, joka tarjoaa toimintatilaa myös luontokoululle.

Koronapandemian vuoksi Limmi-lastenkirjallisuus ja -kuvitusfestivaalia ei voitu toteuttaa syksyllä 2020. Nuorisopuisto on ideoitu nuorten johdolla ja varmisteltu resursseja vuodelle 2021.

Tupoksen liikuntaedellytyksiä on parannettu ulkoliikuntamahdollisuuksia kehittämällä. Asuinalueiden läheisyyteen on tehty ulkoilu- ja kuntoreitti, joka toimii talviaikaan myös meriladulle vievänä yhdyslatuna. Reittiä parannetaan kevään ja kesän 2021 aikana pohjatöiden osilta. Keväällä 2020 valmistunut taajamareitti on toiminut maastopyöräkäytön lisäksi monikäyttöurana tarjoten asukkaille helpon tavan kaavoitettujen virkistysalueiden hyödyntämiselle.

Museoalueen kehittämis- ja toimenpidesuunnitelmaa täydennetään asiantuntijalausuntojen pohjalta ja suunnitelma valmistuu syksyllä 2021. Liikunta- ja vapaa-aikapassin kehittämistä on viety eteenpäin yhdessä kulttuuritoimen kanssa. Tavoitteena on luoda perheen yhteistä vapaa-aikaa tukevia palveluita helposti kuntalaisten saataville.

Kuntalaisten osallisuutta ja aktiivisuutta on vahvistettu mm. luomalla malli yhdistysten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Yhdistysten kanssa laaditaan yhdistyssopimus, joka terävöittää yhteistyön toteutumista sekä kunnan että yhdistysten sitoutumisen kautta. Kuntalaisia on osallistettu aktiivisesti mm. Tupoksen kyläfoorumeissa, joissa on käsitelty Vesikarin kiinteistön toimintojen sijoittumista väliaikais- ja pysyväisrakennuksiin sekä ideoitu laajasti koko Tupoksen kyläyhteisön ja sen palveluiden kehittämistä. Kyläfoorumeilla on ollut merkittävä myönteinen vaikutus Tupoksen kyläyhteisön yhteishengen ja haluun osallistua Tupoksen kehittämiseen.

Toimintaympäristön muutokset

Merkittävimmän muutoksen sivistys- ja hyvinvointipalveluissa, kuten muussakin kunnan toiminnassa, aiheutti alkuvuodesta 2020 ilmaantunut koronapandemia. Maaliskuussa 2020 perusopetus ja lukiokoulutus määrättiin valtiovallan toimesta etäopetukseen vuosiluokkien 1–3 ja erityisoppilaiden opetusta lukuun ottamatta. Koko opetuspuoli siirtyi etäopetukseen kahden päivän siirtymäajalla. Tämä edellytti koko henkilökunnalta ja johdolta venymistä ja uusiin toimintatapoihin siirtymistä ilman valmistelua. Myös tukipalveluiden, kuten kouluruokailun järjestäminen etäoppilaille, kuljetusten sopeuttaminen korona-aikaa ja oppilashuollon järjestäminen aiheuttivat runsaasti lisätyötä. Kevään ponnistelut etäopetuksen parissa, huoli ylioppilaskirjoitusten onnistumisesta ja ylipäänsä toiminta tiukkojen koronarajoitusten parissa vei puhtia seuraavan lukuvuoden suunnittelulta ja näkyi henkilökunnan väsymisenä. Lasten ja nuorten hyvinvointi on heikentynyt päiväkotien, koulujen, nuorisopalveluiden, kirjaston ja liikuntamahdollisuuksien olessa suljettuina. Myös Lakeusopistossa musiikkiopiston ja kansalaisopistoin toiminta halvaantui koronan vuoksi.

Koronan negatiivisten vaikutusten ohella on myös saatu aikaan uusia toimintamalleja. Opetuspuolella on tehty valtava digiloikka koronan vauhdittamana. Kirjastossa on otettu käyttöön etävinkkauksia ja -koulutuksia, nuorisotyössä on ollut käytössä etänuorisotyö, koulutuksiin osallistumiseen on jäänyt enemmän aikaa ja osallistuminen on ollut helpompaa.

Varhaiskasvatuksessa korona merkitsi asiakkaiden ja toimintatulojen vähenemistä. Koronan johdosta päiväkotien lapsimäärät olivat todella pieniä keväällä 2020. Asiakasmaksuja hyvitetiin perheille parin kuukauden ajalta ja palveluseteliin annettiin huojennusta yksityisille palveluntuottajille asiakasmaksujen hyvittämiseksi. Henkilökuntaa siirtyi väliaikaisesti kunnan muille palvelualueille, ja lomakauden järjestelyjä jouduttiin ohjaamaan vahvasti. Varhaiskasvatuksessa kevät ja kesä olivat erityisen haastavia myös sen vuoksi, että päiväkotitietä Touhula lakkautti kaikki neljä päiväkotiyksikköään Limingassa muutaman viikon varoajalla. Uusi palveluntarjoaja, Pilke-päiväkotitietä, saatiin hankittua kesällä, ja Pilke pystyi aloittamaan kahdella yksiköllä Limingassa elokuun 2021 alusta.

Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus astui voimaan 1.8.2020. Tämä tarkoittaa, että vanhemmat voivat valita osatai kokopäivähoidon riippumatta siitä, ovatko he töissä vai kotona. Uuden toimintakauden alkaessa 1.8.2020

ryhmät olivat täynnä ja henkilökunnan poissaoloja paljon, mikä haastoi toiminnan järjestämistä. Koronasuosituksia on silti noudatettu, ryhmiä ei ole yhdistetty ja työntekijät ovat työskennelleet oman ryhmänsä kanssa.

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöä on leimannut vuonna 2020 entistä enemmän vaikeutunut rekrytointitilanne: määräaikaisiin tehtäviin on lähes mahdotonta saada työntekijöitä ja vakinainenkin henkilökunta vaihtaa helposti työpaikkaa hyvän työllistymistilanteen vuoksi.

Perusopetuksessa Tupoksen koulun Vesikarin yksikön sisäilmahaasteiden eskaloituminen loppuvuodesta 2019 edellytti nopeita toimenpiteitä korvaavien tilojen hankkimiseksi. Kevätlukukausi järjestyi koronasta johtuvan etäopetuksen vuoksi. Syksyllä 2020 Tupoksen alkuopetuksen oppilaita sijoitettiin Touhualta vapautuneisiin päiväkotitiloihin ja Huiskeen nuorisotiloihin. Iso osa Tupoksen alakoulun oppilasta opiskeli eri luokkatiloissa, ulkoluokkaopetuksessa, Luontokeskuksessa jne. Vuoden 2021 alussa käyttöön otetun modulin suunnittelu, kilpailutukset ja hankinnat sekä opetuksen järjestäminen useammassa tilassa ja neuvottelut opetushenkilökunnan kanssa ovat työllistäneet samoin viestintä huolestuneiden vanhempien kanssa.

Kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluissa korona vaikeutti tai teki mahdottomaksi toiminnan järjestämisen. Koko vuosi on mennyt näillä vastuualueilla poikkeusoloissa, ja monet asetetuista tavoitteista ovat koronan vuoksi jääneet toteutumatta.

Talous

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2019 1000 €	Alkuperäinen TA 2020	Muutos €	TA 2020 + muutos	TP 2020	Poikkeama €	To- teuma %
Toimintatulot	1 510	1 523 300	0	1 523 300	1 323 405	-199 895	86,9
Toimintakulut	-28 239	-29 209 900	0	-29 209 900	-27 443 780	1 766 120	94,0
Toimintakate, ulkoiset	-26 730	-27 686 600	0	-27 686 600	-26 120 375	1 566 225	93,3
Poistot	-286	-462 100		-462 100	-59 261	402 839	12,8
Tilikauden tulos	-27 015	-28 148 700	0	-28 148 700	-26 179 636	1 969 064	93,0
Sisäiset menot	-595	-676 836		-676 836	-664 210	12 626	98,1
Sisäiset hallintopalvelut	-187	-227 730		-227 730	-202 679	25 051	89,0
Sisäiset it-palvelut	-408	-449 106		-449 106	-461 531	-12 425	102,8
Toimintakate, ulkoiset + sisäiset	-27 325	-28 825 536	0	-28 825 536	-26 784 585	2 040 951	92,9
Laskennalliset kustannukset							
Hallintopalvelut (menot)	-465	-394 800		-394 800	-461 474	-66 674	116,9
Toimintakate €/asukas	-2 610	-2 550		-2 552	-2 551	1	99,9
Toimintakate €/as (ml sis.palv.)	-2 668	-2 615		-2 618	-2 615	3	99,9

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 86,9 %. Toimintatuotot alittivat talousarvion 200.000 eurolla. Vastaavasti toimintakulujen toteuma oli 99,1 % eli kulut alittivat noin 242 000 eurolla. Vuoden 2020 toimintakatteeksi muodostui 99,8 % eli ylijäämää syntyi noin 43 000.

Toimintatuottojen alitus selittyy pääasiassa koronasta johtuvasta varhaiskasvatuksen maksutuottojen vähenemisestä. Tulot vähenivät 143 000. Koronasta johtuvia poissaoloja hyvitetiin perheille maaliskuu-toukokuussa poikkeusolojen ajalta. Samalta ajalta kompensoitiin yksityisten päiväkotien palveluseteliä, mikäli yksityinen toimija ei lomautanut henkilökuntaa eikä perinyt perheiltä asiakasmaksuja poissaolojen ajalta. Väheneminen kuitenkin kompensoitui varhaiskasvatuksen palkoissa, jotka alittivat talousarvion 177 000 eurolla. Koronan vuoksi joitakin

varhaiskasvatuksen työntekijöitä siirtyi perusturvan palvelualueelle keväällä 2020. Vuoden 2020 talousarvioon on kirjattu virheellisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus, 67 000, tulona sivistyspalveluihin. Valtionosuuksia ei tulouteta palvelualueille vaan peruskuntaan. Tästä johtuen tuotot ovat alittuneet 67 000 eurolla.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden vuoden 2020 talousarvion tulos on 98,2 %, mikä tarkoittaa, että talousvuosi on 446 000 euroa ylijäämäinen. Säästö on syntynyt pääasiassa varhaiskasvatuksen vähentyneistä avustuskuluista, jotka muodostuvat yksityisen hoidon kuntalisästä ja päivähoidon palvelusetelimennoista. Yksityisen palvelutuotannon osuus oli vuoden 2019 joulukuussa 30 % ja elokuussa 2020 noin 24 %. Yksityisen palvelutarpeen vähenemiseen vaikuttivat koko esiopetuksen siirtyminen kunnan oman palvelutuotannon piiriin syksyllä 2020 ja yksityisten päiväkotien määrän väheneminen Limingassa viidestä kolmeen Touhula-päiväkotiketjun saneerauksen seurauksena. Lisääntynyt asiakasmäärä on nivottu varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin kustannustehokkaasti, koska muutos ei näy henkilöstökulujen kasvuna.

6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka toimintatuotot riittävät palvelutoiminnan menoihin, lainojen korkoihin sekä muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä ja siinä otetaan huomioon verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

Tuloslaskelman toteutuminen 2020

Tuloslaskelma	TP 2019	Lopullinen TA 2020	TP 2020	TA-tot %	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 753 253	2 319 700	2 901 593	125,1 %	581 893
Maksutuotot	2 264 691	2 396 500	2 044 472	85,3 %	-352 028
Tuet ja avustukset	1 091 742	1 027 500	872 340	84,9 %	-155 160
Muut tuotot	2 173 926	1 513 200	1 488 614	98,4 %	-24 586
Toimintatuotot yhteensä	8 283 612	7 256 900	7 307 020	100,7 %	50 120
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-29 655 219	-30 999 500	-30 112 668	97,1 %	886 832
Palvelujen ostot	-22 465 091	-22 033 700	-23 819 314	108,1 %	-1 785 614
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 914 561	-4 071 300	-3 865 727	95,0 %	205 573
Avustukset	-4 743 090	-5 283 600	-4 688 183	88,7 %	595 417
Muut toimintakulut	-1 560 086	-1 624 000	-1 578 391	97,2 %	45 609
Toimintakulut yhteensä	-62 338 047	-64 012 100	-64 064 283	100,1 %	-52 183
Toimintakate	-54 054 435	-56 755 200	-56 757 264	100,0 %	-2 064
Verotulot	33 743 141	34 500 000	35 312 431	102,4 %	812 431
Valtionosuudet	24 598 451	25 500 000	29 025 308	113,8 %	3 525 308
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot	5290	1 000	13 445	1344,5 %	12 445
Muut rahoitustuotot	29156	15 000	34 351	229,0 %	19 351
Korkokulut	-169558	-350 000	-163 963	46,8 %	186 037
Muut rahoituskulut	-3503	-5 000	-4 078	81,6 %	923
Vuosikate	4 148 543	2 905 800	7 460 231	256,7 %	4 554 431
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn. mukaiset poistot	-3 880 359	-4 329 500	-4 102 715	94,8 %	226 785
Lisäpoistot	-950 000	0	-421 360		-421 360
Tilikauden tulos	-681 816	-1 423 700	2 936 157		4 359 857
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	-3 538 713		385 883		385 883
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	4 321 500		-3 000 000		-3 000 000
Tilikauden ylijäämä	100 970	-1 423 700	322 040		1 745 740

Toimintatuotot

Limingan kunnan ulkoiset toimintatuotot vuonna 2020 olivat 7,3 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 50 000 euroa toteuman ollessa 100,7 %. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuotot laskivat yhteensä 11,0 %, 977 000 euroa.

Toimintatuotoista myyntituotot kasvoivat 5,0 %. Maksutuotot laskivat -10,8 % tuet ja avustukset -25,2 % ja muut toimintatuotot laskivat 46,0 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Muihin toimintatuottoihin sisältyy käyttömajaisuuden myyntivoittoja 277 000 euroa. Ne laskivat noin 540 000 euroa edellisestä vuodesta.

Toimintakulut

Vuonna 2020 Limingan kunnan toimintakulut olivat 64,1 milj. euroa ja niiden toteuma oli 100,1 %. Toimintakulut kasvoivat 1,7 miljoonaa euroa eli 2,7 % edellisestä vuodesta. Toimintakulut ylittivät talousarvion yhteensä 52 000 euroa. Merkittävin ylitys oli palvelujen ostojen ryhmässä, jossa ylitys oli 1,7 milj. euroa toteuman ollessa 108,1 %. Henkilöstökulut alittuivat 886 832 euroa ja niiden toteuma oli 97,1 %. Aineiden ja tarvikkeiden alitus oli 206 000 euroa toteuman ollessa 95,0 %. Avustukset alittivat talousarvion 595 000 euroa toteuman ollessa 88,7 %. Muiden toimintakulujen alitus oli 90.000 euroa ja talousarvion toteuma 97,2 %.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma oli 100 % vuonna 2020. Toimintakate kasvoi 2,7 miljoonaa euroa ja 4,8 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtuusto on asettanut yhdeksi taloustavoitteeksi, että toimintakatteen kasvun tulee olla verorahoituksen kasvua pienempi. Vuonna 2020 tavoite toteutui, kun verorahoituksen kasvu oli 10,3 %.

Verotulot

Taulukko 7. Kunnan verotulojen toteuma verolajeittain

Verotulot, €	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Kunnan tulovero	32 500 000	33 248 581	748 581
Osuus yhteisöveron tuotosta	730 000	861 579	131 579
Kiinteistövero	1 270 000	1 202 271	-67 729
Verotulot yhteensä	34 500 000	35 312 431	812 431

Kunnan verotulojen talousarvion toteuma oli 102,4 % ja ne ylittivät talousarvion 0,8 milj. euroa.

Kunnan tuloveroa kertyi 33,2 milj. euroa ne kasvoivat 4,8 % (1,5 milj. euroa) edellisestä vuodesta. Yhteisöveron tuotto oli 0,8 milj. euroa ja yhteisöveron tuotto kasvoi 23,4 % eli 0,1 milj. euroa. Kiinteistöveroa kertyi 1,2 milj. euroa ja ne supistuivat -8,7 % (-114 000 euroa) edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteensä kunnan verotulot kasvoivat 4,7 % (1,6 milj. euroa) vuonna 2020.

Taulukko 8. Kunnan tuloveroprosentti ja kunnallisveroa vastaava verotettava tulo

Verotulot 1 000 €	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo	Muutos %
Verovuosi 2013	19,50	127 251	4,5 %
Verovuosi 2014	20,50	131 848	3,6 %
Verovuosi 2015	20,50	134 580	2,1 %
Verovuosi 2016	20,50	138 716	3,1 %
Verovuosi 2017	21,00	137 153	-1,1 %
Verovuosi 2018	21,50	141 939	3,5 %
Verovuosi 2019	21,50	149 884	5,6 %
Verovuosi 2020	21,50	155 340	3,6 %

Taulukko 9. Maksuunpantava kunnallisvero v. 2014 - 2020

Verotulot 1 000 €	Tulovero- prosentti	Kunnallisvero	Muutos %
Verovuosi 2014	20,50	27 029	3,6 %
Verovuosi 2015	20,50	27 592	2,1 %
Verovuosi 2016	20,50	28 441	3,1 %
Verovuosi 2017	21,00	28 807	4,4 %
Verovuosi 2018	21,50	30 951	8,8 %
Verovuosi 2019	21,50	32 225	4,1 %
Verovuosi 2020 *)	21,50	33 398	3,6 %

*) ennakkotieto

Taulukko 10. Verotulot v. 2019 - 2020

Verotulot, €	2019	2020	Muutos
Kunnan tulovero	31 728 389	33 248 581	4,8 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	698 344	861 579	23,4 %
Kiinteistövero	1 316 408	1 202 271	-8,7 %
Verotulot yhteensä	33 743 141	35 312 431	4,7 %

Valtionosuudet

Taulukko 11. Valtionosuudet v. 2019 - 2020

Valtionosuudet yhteensä	TP 2019 €	TP 2020 €	Muutos %
Kunnan peruspalvelujen vo	17 331 975	18 312 431	5,7 %
Verotulojen tasaus	7 067 524	7 246 224	2,5 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo:t	198 952	361 787	81,8 %
Valtionosuudet yhteensä	24 598 451	25 920 442	5,4 %

Taulukko 12. Valtionosuuksien toteutuminen

Valtionosuudet	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
	€	€	€
Kunnan peruspalvelujen vo	15 200 000	18 325 017	3 125 017
Verotulojen tasaus	7 200 000	7 246 224	46 224
Verotulomenetyksen kompens.	3 100 000	3 092 280	-7 720
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo:t	0	361 787	361 787
Valtionosuudet yhteensä	25 500 000	29 025 308	3 525 308

Valtionosuuksia kertyi yhteensä 25,9 milj. euroa ja niiden toteuma oli 113,8 %. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 3,5 milj. euroa. Valtion myöntämien koronatukien osalta ei tehty talousarviomuutosta, jonka vuoksi ylitys on huomattavasti talousarviota suurempi.

Valtionosuudet kasvoivat 1,3 milj. euroa, 5,4 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Rahoitustuotot ja -kulut

Vuonna 2020 korkokuluja kertyi 164.000 euroa ja ne jäivät merkittävästi talousarviota pienemmiksi toteuman ollessa 46,8 %. Matalalla pysytellyt korkotaso vaikutti korkojen määrään. Muita rahoitustuottoja kertyi ennakoitua enemmän vuonna 2020.

Vuosikate

Limingan kunnan vuosikatteenä vuonna 2020 muodostui 7,4 milj. euroa toteuman ollessa 256,7 %. Vuosikatteen toteuma oli 728 euroa asukasta kohden.

Vuosikate parani 4,5 milj. euroa eli 79,8 % edellisestä vuodesta.

Poistot

Vuonna 2020 tehtiin suunnitelman mukaisia poistoja 4,1 milj. euroa. Lukion kiinteistöön liittyviä lisäpoistoja kirjattiin 420 000 euroa. Vuosikate oli 164,9 % poistoista. Valtuuston asettaman taloustavoitteen mukaan vuosikatteen tulisi kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Näin ollen tavoite vuonna 2020 toteutuu reilusti.

Tilikauden tulos

Vuoden 2020 tilikauden tulos on 2,9 milj. euroa.

Tilikauden ylijäämä

Vuoden 2020 tilikauden ylijäämäksi muodostui 322 039,70 euroa.

6.4. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointien toteutuminen 31.12.2020

Toimielin/ investointiryhmä	TA 2020 alkuperäinen	Muutos	TA + muutos 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama	Käyttö %
Konsernipalvelut						
Kiinteä omaisuus						
menot	-400 000		-400 000	-446280	114 350	71,4 %
tulot	125 000		125 000	445 020	320 020	356,0 %
netto	-275 000		-275 000	-1260	434 370	-58,0 %
Irtain ja aineeton omaisuus						
menot	-125 000		-125 000	-64 290	60 710	51,4 %
tulot						
netto	-125 000		-125 000	-64 290	60 710	51,4 %
Muut pitkävaikutteiset menot						
menot	-50 000		-50 000	0	50 000	0,0 %
tulot						
netto	-50 000		-50 000	0	50 000	0,0 %
Arvopaperit						
menot	-400 000		-400 000	-202 650	197 350	50,7 %
tulot				0		
netto	-400 000		-400 000	-202 650	197 350	50,7 %
Terveyskeskus						
menot	-60 000		-60 000	-16 104	43 896	26,8 %
tulot	0		0	0	0	0,0 %
netto	-60 000		-60 000	-16 104	43 896	26,8 %
Ojanperän koulu						
menot	0		0	-52 194	-52 194	
tulot						
netto	0		0	-52 194	-52 194	
Abrahamin kulttuuripuisto						
menot	0		0	-19 500	-19 500	0,0 %
tulot						
netto	0		0	-19 500	-19 500	0,0 %
Ojanperän koulun piha						
menot	-170 000		-170 000	0	170 000	0,0 %
tulot						
netto	-170 000		-170 000	0	170 000	0,0 %
Linnukan koulu						
menot	0		0	-15 574	-15 574	0,0 %
tulot						
netto	0		0	-15 574	-15 574	0,0 %

Toimielin/ investointiryhmä	TA 2020 alkuperäinen	Muutos	TA + muutos 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama	Käyttö %
Hannu Krankan koulu						
menot	0		0	2 401	2 401	0,0 %
tulot						
netto	0		0	2 401	2 401	0,0 %
Vesikarin koulu						
menot	0		0	-77 802	-77 802	0,0 %
tulot						
netto	0		0	-77 802	-77 802	0,0 %
Linnukan päiväkoti						
menot	-50 000		-50 000	-164 947	-114 947	0,0 %
tulot						
netto	-50 000		-50 000	-164 947	-114 947	0,0 %
Tupoksen koulun piha						
menot	-100 000	50 000	-50 000	-55 832	-5 832	0,0 %
tulot						
netto	-100 000		-50 000	-55 832	-5 832	0,0 %
Lukio						
menot	-300 000		-300 000	-48 005	251 995	16,0 %
tulot						
netto	-300 000		-300 000	-48 005	251 995	16,0 %
Liikuntapuisto						
menot	-191 000	0	-191 000	-272 192	-81 192	142,5 %
tulot	0	0	0	0	0	0,0 %
netto	-191 000	0	-191 000	-272 192	-81 192	142,5 %
Pienet peruskorjaushankkeet						
menot	-100 000		-100 000	-89 750	10 250	89,8 %
tulot						
netto	-100 000		-100 000	-89 750	10 250	89,8 %
Kirkonkylän liikuntahalli						
menot	-2 500 000	-1 000 000	-3 500 000	-3 403 175	96 825	97,2 %
tulot			0	0	0	
netto	-2 500 000	-1 000 000	-3 500 000	-3 403 175	96 825	97,2 %
Liikuntapaikat						
menot	-75 000	-40 000	-115 000	-100 555	14 445	87,4 %
tulot	0		0	0		
netto	-75 000	-40 000	-115 000	-100 555	14 445	87,4 %
Toimielin/ investointiryhmä	TA 2020 alkuperäinen	Muutos	TA + muutos 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama	Käyttö %
Teiden ja alueiden rakentaminen						
menot	-945 000		-945 000	-1 065 681	-120 681	112,8 %
tulot						

netto	-945 000		-945 000	-1 065 681	-120 681	112,8 %
* Saunaranta						
menot	-200 000		-200 000	-195 423	4 577	97,7 %
tulot						
netto	-200 000		-200 000	-195 423	4 577	97,7 %
* Kirkonranta						
menot	-220 000		-220 000	-163 371	56 629	74,3 %
tulot						
netto	-220 000		-220 000	-163 371	56 629	74,3 %
* Liminganportti 2						
menot	-213 600		-213 600	-148 676	64 924	69,6 %
tulot	106 800		106 800	0	-106 800	0,0 %
netto	-106 800		-106 800	-148 676	-41 876	139,2 %
* Linnukan kevyenliikenteen väylä						
menot	-400 000	400 000	0	-54 463	-54 463	0,0 %
tulot	175 000	-175 000	0	0		
netto	-225 000		0	-54 463	-54 463	0,0 %
*Luontokoulu (Kosteikon syvyys- siin)						
menot	-70 000		-70 000	-1 603	68 397	2,3 %
tulot	30 000			16 499		
netto	-40 000		-70 000	14 897	68 397	-21,3 %
*Meijän mesta						
menot	-40 000	40 000	0	0	0	0,0 %
tulot						
netto	-40 000		0	0	0	0,0 %
Malpe hankkeet						
menot	-100 000		-100 000	-27 264	72 736	27,3 %
tulot	0		0		0	
netto	-100 000		-100 000	-27 264	72 736	27,3 %
Toimielin/ investointiryhmä	TA 2020 alkuperäi- nen	Muutos	TA + muutos 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama	Käyttö %
Elinvoima						
Irtain ja aineeton kom						
menot	-35 000	35 000	0	199 029	199 029	0,0 %
tulot						
netto	-35 000	35 000	0	199 029	199 029	0,0 %
Perusturva						
Irtain ja aineeton kom						
menot	-150 000		-150 000	-53 234	96 766	35,5 %
tulot						
netto	-150 000		-150 000	-53 234	96 766	35,5 %
Sivistyspalvelut						
Vesikarin koulu						
menot	0	0	0	37 218	37 218	0,0 %

tulot netto	0	0	37 218	37 218	0,0 %
Investoinnit yhteensä					
Investointimenot	-6 894 598	-514 998	-7 409 598	-6 499 915	1 070 315 85,56 %
Rahoitusosuudet	311 800	-175 000	106 800	16 499	-106 800 15,45 %
Investointitulot	125 000	0	125 000	445 020	320 020 356,02 %
Investointiosia yhteensä	-6 457 798	-689 998	-7 177 798	-6 038 398	1 283 535 81,89 %

Konsernipalvelut

Kiinteä omaisuus

Kunta luovuttaa maata asuntorakentamista ja yritystoimintaa varten. Luovutusmuotona on tonttien myynti ja vuokraus. Pelkästään myyntiin menevien tonttien luovuttamisesta päättää konsernipalvelut. Kaavoitetulla alueella rivitalotontin hinta on kirkonkylällä 20-30 e/m² ja Tupoksessa 20-30 e/m², omakotitalotontin hinta kirkonkylällä 15-35 e/m², Tupoksessa 15-35 e/m² ja Alatemmeksellä 4-6 e/m². Kerrostalotontin hinta on 80-120 e/kerros-m². Tontteja voidaan luovuttaa myös tarjousten perusteella. Tonttien vuosivuokrat ovat olleet 5-10 % myyntihinnasta. Hallitukselle annetaan kuitenkin valtuudet määrätä asunto-, teollisuus- ja liiketonttien myynti- ja vuokrataso suhdannetilanteen mukaan. Kunta lohkoo pääsääntöisesti tontit ja perii lohkomiskustannukset tontin myynnin yhteydessä.

Vuonna 2020 hankittiin raakamaata yhteensä 10,6 hehtaaria. Kauppoja tehtiin 4 kpl ja maanvaihtoja ei tapahtunut vuoden 2020 aikana. Kunta luovutti yhteensä 24 asuintonttia, joista myytiin 12 kpl ja vuokrattiin 12 kpl. Myytyihin tontteihin sisältyy 4 kpl vuokratonttien lunastuksia. Liike- ja teollisuustontteja myytiin 4 kpl ja vuokrattiin 2 kpl. Lisäksi vuokrattiin yksi kerrostalotontti. Myytyihin tontteihin sisältyy 2 kpl vuokratonttien lunastuksia.

Irtain omaisuus ja aineeton käyttöomaisuus

Määrärahalla on aloitettu intran ja nettisivujen päivitys sekä hankittu ruohonleikkuri tarvikkeineen.

Muut pitkävaikutteiset menot

Muiden pitkävaikutteisten menojen määrärahaa ei käytetty 2020.

Arvopaperit

Arvopaperimenoihin sisältyy pääomasijoitus Limingan Asunnot Oy:n. Lisäksi kunta on hankkinut omistukseensa Limingan Vesihuolto Oy:n osakkeita.

Terveyskeskus

Terveyskeskuksen määrärahalla on tehty terveyskeskuksen muutos töitä, tilan puutteen helpottamiseksi.

Ojanperän koulu

Ojanperän koulun rakentaminen käynnistyi kesäkuussa 2017. Hankkeen toteutuneet kustannukset olivat vuonna 2018 talousarviota pienemmät, koska osa hankkeen kustannuksista siirtyi vuodelle 2019. Hanke on otettu vastaan aikataulussa ja Koulutyö Ojanperänkankaan uudessa koulussa alkoi elokuussa 2018. Koululla on ilmentynyt ongelmia lattiamateriaalin ja ilmanvaihdon kanssa. Ongelmien selvittämisestä ja tutkimuksista on aiheutunut kustannuksia, joista saadaan korvauksia urakoitsijalta. Toimenpiteet asian osalta ovat tilinpäätöshetkellä kesken.

Abrahamin kulttuuripuisto

Vuoden 2020 toteuma koostuu vesilinja järjestelyt wc-konteille.

Ojanperän koulun piha

Ojanperän koulun piha-alueen vuoden 2020 varattua määrärahan käyttö on tilikauden aikana kirjattu investointiosassa teiden ja alueiden rakentamiseen. Ojanperän parkkialue valmistui vaihettain kauden aikana.

Linnukan koulu

Linnukan koulun rakentamistyöt käynnistyivät syyskuun lopulla 2017. Koulu valmistui keväällä ja koulutyö aloitettiin uudessa koulussa 2.5.2019. Vuoden 2020 toteumat ovat loppulaskuja rakennushankeesta.

Vesikarin koulu

Vesikarin koululle ei ollut varttu määrärahaa. Investointimenoiksi kirjattiin suunnittelu kustannuksia.

Linnukan päiväkot

Linnukan päiväkodin toiminta on ollut väistötiloissa sisäilmakorjausten vuoksi syksyllä 2019. Korjaukset valmistuivat kokonaisuudessaan alkuvuodesta 2020. Määrärahat ylittivät tämän osalta.

Tupoksen koulun piha

Tupoksen koulun pihaan on tehty parannustöitä. Suositun Tupoksen koulun pumptrack valmistui kesäkuussa. Vesikarin siirtokoulun rakentamisesta johtuen hanketta ei kannattanut tehdä loppuun 2020. Viimeistely työt tehdään loppuun vuoden 2021 puolella.

Lukio

Lukion peruskorjauksen suunnittelukustannukset ovat kirjattu investointeihin. Itse hanke toteutetaan sale&laseback rahoituksella.

Liikuntapuisto (Liminka-areena piha-alue, Urke)

Liikuntapuiston rakentamisen määräraha on kuluvana vuonna ylittynyt 81 000 tuhatta euroa. Liikuntapuiston on valmistunut syksyllä 2020.

Pienet peruskorjaushankkeet

Määrärahaa on käytetty Vanamon päiväkotiin ja Vanhan Limmingan museoalueeseen. Lisäksi luontokeskukselle on päivitetty hotellin ovia.

Kirkonkylän liikuntahalli

Liikuntahallin kilpailutus on toteutettu alkuvuonna 2020. Ja hankkeen rakentaminen on käynnistetty 2020. Liikuntahallin arvioitu valmistuminen on kesä -syksy 2021.

Teiden ja alueiden rakentaminen

Vuonna 2020 bitumin alhainen hinta mahdollisti useamman kohteen uudelleen asfaltoinnin ja pieniä paikkauksia. Uudiskohteita olivat mm. Sepänkangas, Honkipellonlaita, Kirkonrannantie, Jokivarrentie + jkpp, Puodinmäentie, Kedonperäntie jkpp, Ojanperän koulun piha, Rytiniementie jkpp, Naulakuja, Korvantaus, Kahilankuja (3590 m).

Katujen peruskorjaus kohdistettiin seuraaviin teihin: Pakolantie, Iivarinpolku ja jkpp, Rännärintie, Sunintie, Tapulitie, Tuposkorva, Mäntykuja. Asfaltointeja toteutettiin peruskorjauskohteille yhteensä 1090 m. Puistoaltaista ruopattiin Forsmaninvirta talvityönä ja keskuspuiston alueella tehtiin viimeistelyitä. Rakentamisohjelman ulkopuolelta toteutettiin Oksamantien paikoitusalue.

Liikuntapaikat täydentyivät Tupoksen kuntosadan osalta ja urheilukenttä sai uuden juoksuradan pinnoituksen. Kaava-alueista rakentui Saunarannan Kiuas ja Alalaude alue. Suunnittelu käynnistettiin Kotirannan ja Ankkurinlahden osalta. Okkosrannassa tehtiin viimeistelyjä ja tierakentamista. Sunilan sillan urakka oli haasteellinen sateisen kesän vuoksi mutta valmistui lähes ajallaan. Rakentamisohjelmassa oli myös jonkin verran vanhan valaistuksen uudistamista.

Malpe-hankkeet

Malpe-hankkeessa on aloitettu ruutikankaan liittymän suunnittelu.

Elinvoima

Irtain ja aineeton käyttöomaisuus

Määrärahalta on ylittynyt kuituhankkeen loppusuorituksen vuoksi. Raportoinnissa investoinnit näyttävät hankinnan osalta positiivista toteumaa, koska aktivointi vaiheessa on käytetty virheellistä rakennetunnistetta edellisten vuosien toteuman aktivoinnin osalta.

Perustusva

Irtain ja aineeton käyttöomaisuus

Määrärahalta on päivitetty Effica life care ohjelmistoa.

Sivistyspalvelut

Irtain ja aineeton käyttöomaisuus

Määrärahaa ei ollut ennakoitu Vesikarin koulun osalta. Kaluston suunnittelu kustannuksia ei kuitenkaan voitu liittää kaluston leasing sopimukseen

6.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 394	4 149
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-277	-815
Toiminnan rahavirta	7 118	3 333
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 094	-8 730
Rahoitusosuudet investointeihin	16	475
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	722	1 053
Investointien rahavirta	-6 356	-7 201
Toiminnan ja investointien rahavirta	762	-3 868
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 002	-83
Antolainasaamisten vähennykset	217	7
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 700	-3 400
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	3 000
Lainakannan muutokset	-4 700	5 600
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 257	1 241
Rahoituksen rahavirta	-3 228	6 765
Rahavarojen muutos	-2 466	2 897
Rahavarat 31.12.	4 272	6 738
Rahavarat 01.01	6 738	3 841
Rahavarojen muutos	-2 466	2 897

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Limingan kunta liikelaitoksin

Tuloslaskelma

	2020	2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 901 593,38	2 753 252,53
Maksutuotot	2 044 471,88	2 264 691,23
Tuet ja avustukset	872 340,11	1 091 742,36
Muut toimintatuotot	1 488 614,27	2 173 925,57
	<u>7 307 019,64</u>	<u>8 283 611,69</u>
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-24 550 035,00	-24 211 660,17
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 774 544,90	-4 767 176,78
Muut henkilösivukulut	-788 088,20	-676 381,62
Palvelujen ostot	-23 819 313,70	-22 465 090,97
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-3 865 727,00	-3 914 560,96
Avustukset	-4 688 183,34	-4 743 089,84
Muut toimintakulut	-1 578 391,00	-1 560 086,23
	<u>-64 064 283,14</u>	<u>-62 338 046,57</u>
Toimintakate	-56 757 263,50	-54 054 434,88
Verotulot	35 312 431,40	33 743 141,25
Valtionosuudet	29 025 307,80	24 598 451,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 444,70	5 290,36
Muut rahoitustuotot	34 351,30	29 156,22
Korkokulut	-163 963,40	-169 558,18
Muut rahoituskulut	-4 077,50	-3 502,72
	<u>7 460 230,80</u>	<u>4 148 543,05</u>
Vuosikate	7 460 230,80	4 148 543,05
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 102 714,63	-3 880 359,18
Lisäpoistot	-421 359,67	-950 000,00
Tilikauden tulos	2 936 156,50	-681 816,13
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	385 883,20	-3 538 713,48
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	-3 000 000,00	4 321 500,00
	<u>322 039,70</u>	<u>100 970,39</u>
Tilikauden ylijäämä	322 039,70	100 970,39

Rahoituslaskelma

	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	7 394 228,48	4 148 543,05
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-276 518,20	-815 085,30
Toiminnan rahavirta	7 117 710,28	3 333 457,75
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 094 204,09	-8 729 708,03
Rahoitusosuudet investointimenoihin	16 499,40	475 273,87
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	721 537,96	1 053 019,41
Investointien rahavirta	-6 356 166,73	-7 201 414,75
Toiminnan ja investointien rahavirta	761 543,55	-3 867 957,00
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 002 192,00	-83 160,00
Antolainasaamisten vähennykset	217 140,00	7 140,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	6 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 700 000,00	-3 400 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	3 000 000,00
Lainakannan muutokset	-4 700 000,00	5 600 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 241,82	16 653,85
Saamisten muutos	-349 613,17	1 055 826,90
Korottomien velkojen muutos	2 612 244,31	168 499,93
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 257 389,32	1 240 980,68
Rahoituksen rahavirta	-3 227 662,68	6 764 960,68
Rahavarojen muutos	-2 466 119,13	2 897 003,68
Rahavarojen muutos		
Rahavaravarat 31.12.	4 272 219,28	6 738 338,41
Rahavarat 01.01.	6 738 338,41	3 841 334,73
	-2 466 119,13	2 897 003,68

Tase

VASTAAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	30 528,72	21 577,38
Muut pitkävaikutteiset menot	1 774 541,58	40 858,82
	<u>1 805 070,30</u>	<u>62 436,20</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 257 670,34	6 526 410,10
Rakennukset	42 978 713,69	44 786 480,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 409 131,33	12 975 951,10
Koneet ja kalusto	1 191 411,87	1 528 948,31
Muut aineelliset hyödykkeet	99 338,14	99 338,14
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 012 617,19	3 868 427,65
	<u>69 948 882,56</u>	<u>69 785 555,98</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	11 440 612,14	11 237 962,14
Muut lainasaamiset	1 387 663,78	689 803,78
Muut saamiset	1 112 302,74	800 110,74
	<u>13 940 578,66</u>	<u>12 727 876,66</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	32 656,53	34 431,53
	<u>32 656,53</u>	<u>34 431,53</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset		
Muut saamiset		
Siirtosaamiset		
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	604 683,37	745 901,91
Lainasaamiset	0,00	225 000,00
Muut saamiset	934 108,18	356 247,80
Siirtosaamiset	451 835,05	538 863,72
	<u>1 990 626,60</u>	<u>1 866 013,43</u>
Rahat ja pankkisaamiset	<u>4 272 219,28</u>	<u>6 738 338,41</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>91 990 033,93</u></u>	<u><u>91 214 652,21</u></u>

VASTATTAVAA	2020	2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	17 463 488,12	17 463 488,12
Edellisten tilikausien ylijäämä	8 186 286,62	8 1170 547,52
Tilikauden ylijäämä	<u>256 037,47</u>	<u>15 739,10</u>
	25 905 812,21	25 649 774,74
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	18 650 888,57	19 036 771,81
Vapaaehtoiset varaukset	<u>5 300 000,00</u>	<u>2 300 000,00</u>
	23 950 888,57	21 336 771,81
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	31 340,83	31 870,83
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>43 291,95</u>	<u>49 778,77</u>
	74 632,78	81 649,60
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 150 000,00	20 450 000,00
Muut velat	<u>2 515,50</u>	<u>2 515,50</u>
	17 152 515,50	20 452 515,50
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	11 000 000,00	11 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 300 000,00	4 700 000,00
Saadut ennakot	1 400,43	1 645,88
Ostovelat	3 861 726,50	1 962 753,23
Muut velat	1 348 568,77	1 253 925,57
Siirtovelat	<u>5 394 489,17</u>	<u>4 775 615,88</u>
	24 906 184,87	23 693 940,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>91 990 033,93</u>	<u>91 214 652,21</u>

Konsernituloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2020	TP 2019
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	21 911 293,68	25 237 708,45
Toimintakulut	-79 332 603,55	-77 324 074,57
Osuus osakkuusyht. voitosta	3 611,45	2 024,45
TOIMINTAKATE	-57 417 698,43	-52 084 341,68
Toimintakate	-57 417 698,43	-52 084 341,68
Verotulot	35 264 709,07	33 743 141,25
Valtionosuudet	31 869 001,68	24 598 451,00
Rahoitustulot ja -kulut		
Korkotuotot	28 838,45	28 490,66
Muut rahoitustuotot	40 460,09	222 140,58
Korkokulut	-266 496,70	-273 959,23
Muut rahoituskulut	-11 331,83	-7 777,42
Rahoitustulot ja -kulut	-208 529,98	-31 105,40
Vuosikate	9 507 482,34	6 226 145,17
Poistot ja arvonalentumisett		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 604 587,35	-6 912 556,11
Tilikauden yli- ja alipariarvot	8 616,45	383 330,07
Tilikauden tulos	2 911 511,43	-303 080,87
Tilinpäätössiirrot	47 369,05	-2 349,28
Tilikauden verot	-1 305,68	-8 601,61
Laskennalliset verot	-26 886,51	-803,27
Vähemmistöosuudet	4 437,70	13 370,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 935 125,98	-301 464,41

Konsernin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 507 482,34	6 226 145,17
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-1 305,68	-8 601,61
Tulorahoituksen korjaukset	-288 098,16	-820 123,55
Osinkotuotot osakkuusyhteisöiltä	-3 021,17	-81 997,93
	<u>9 215 057,33</u>	<u>5 315 422,08</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 115 785,53	-11 372 131,81
Rahoitusosuudet investointeihin	107 629,11	475 273,87
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	<u>1 322 380,54</u>	<u>1 458 698,07</u>
luovutustulot	-9 685 775,88	-9 438 159,87
Toiminnan ja investointien rahavirta	-470 718,56	-4 122 737,80
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-321 333,98	-43 283,00
Antolainasaamisten vähennykset	<u>-6 591,00</u>	<u>17 263,00</u>
	-327 924,98	-26 020,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 213 700,01	7 198 500,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-323 748,15	3 249 407,90
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-4 892 161,78</u>	<u>-4 702 136,80</u>
	-3 002 209,92	5 745 771,10
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 217,29	16 651,37
Vaihto-omaisuuden muutos	-83 385,03	-28 917,87
Saamisten muutos	-413 385,55	472 217,95
Korottomien velkojen muutos	<u>1 404 233,06</u>	<u>590 354,37</u>
	902 245,19	1 050 305,81
Rahoituksen rahavirta	-2 427 889,71	6 770 056,91
Rahavarojen muutos	-2 898 608,26	2 647 319,12
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 935 055,64	9 833 663,91
Rahavarat 1.1.	9 833 663,91	7 186 374,79
Rahavarojen muutos	-2 898 608,27	2 647 289,12

Konsernitase

VASTAAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	108 805 335,37	105 107 712,04
Aineettomat hyödykkeet	2 087 735,54	345 174,34
Aineettomat oikeudet	149 688,84	165 495,87
Muut pitkävaik. menot	1 857 812,13	134 812,63
Ennakkom. ja keskener. hankinnat	80 234,57	44 865,85
Aineelliset hyödykkeet	102 627 106,06	101 037 127,49
Maa- ja vesialueet	7 388 829,13	7 624 239,33
Rakennukset	62 299 966,16	64 602 252,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 002 782,45	19 701 742,77
Koneet ja kalusto	3 705 047,35	3 794 592,91
Muut aineelliset hyödykkeet	243 707,59	252 160,29
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	8 986 773,38	5 062 140,08
Sijoitukset	4 090 493,75	3 725 410,21
Osakkuusyhteisöosuudet	535 757,85	573 008,29
Muut osakkeet ja osuudet	2 272 836,31	2 198 427,31
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	655 085,47	648 494,47
Muut saamiset	626 814,13	305 480,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	288 406,45	313 452,77
Valtion toimeksiannot	78 230,52	40 349,40
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	39 925,96	41 206,88
Muut toimeksiantojen varat	170 249,97	231 896,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 217 643,98	15 619 481,66
Vaihto-omaisuus	563 886,54	480 501,51
Aineet ja tarvikkeet	385 440,36	323 269,96
Keskeneräiset tuotteet	1 389,38	2 437,71
Valmiit tuotteet	175 236,80	152 973,84
Muu vaihto-omaisuus	1 820,00	1 820,00
Saamiset	5 718 701,80	5 305 316,24
Pitkäaikaiset saamiset	832 536,54	381 557,62
Lainasaamiset	827 630,00	337 630,00
Muut saamiset	741,53	32 833,85
Siirtosaamiset	4 165,01	11 093,77
Lyhytaikaiset saamiset	4 886 165,25	4 923 758,62
Myyntisaamiset	1 769 203,21	2 112 538,69
Lainasaamiset	1 034 672,84	1 059 212,23
Muut saamiset	1 306 078,38	730 561,02
Siirtosaamiset	776 210,81	1 021 446,67
Rahoitusarvopaperit	107 579,78	107 842,92
Osakkeet ja osuudet	147,56	147,56
Sijoitukset rahamarkkinainst.	106 086,42	106 349,56
Muut arvopaperit	1 345,80	1 345,80
Rahat ja pankkisaamiset	6 827 475,86	9 725 820,99
VASTAAVAA YHTEENSÄ	122 311 385,79	121 040 646,48
VASTATTAVAA	2020	2019

OMA PÄÄOMA	54 617 843,28	51 730 086,34
Peruspääoma	17 463 488,12	17 463 488,12
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2 371,45	2 371,45
Muut omat rahastot	3 930 814,55	3 974 193,59
Edellisten tilikausien ylijäämä	30 286 043,18	30 591 497,59
Tilikauden ylijäämä	2 935 125,98	-301 464,41
VÄHEMMISTÖSUUDET	822 882,25	836 996,70
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	444 810,30	446 359,51
Muut pakolliset varaukset	444 810,30	446 359,51
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	331 109,36	361 372,97
Valtion toimeksiannot	78 230,52	40 349,40
Lahjoitusrahastojen pääomat	38 743,44	38 754,83
Muut toimeksiantojen pääomat	214 135,41	282 268,75
VIERAS PÄÄOMA	66 094 740,59	67 665 830,94
Pitkäaikainen	37 784 254,41	39 472 985,90
Lainat rah. ja vak. laitoksilta	33 406 969,88	35 095 701,37
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Muut velat	4 377 284,53	4 377 284,53
Lyhytaikainen	28 310 486,18	28 192 845,04
Joukkovelkakirjalainat	11 000 000,00	11 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	3 768 190,49	5 081 668,93
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	17 834,46	20 925,91
Ostovelat	4 453 507,17	3 827 527,73
Muut velat	936 889,65	827 467,45
Siirtovelat	7 873 428,89	7 201 506,01
Laskennalliset verovelat	260 635,52	233 749,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	122 311 385,79	121 040 646,48

8. LIITETIEDOT

8.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston 28.11.1996 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti, jota on tarkistettu 9.11.2009, 12.11.2012 ja 27.8.2018. Viimeksi mainitussa tarkistuksessa määriteltiin 1.1.2018 jälkeen hankituille hyödykkeille Kirjanpitolautakunnan 22.11.2016 antaman yleisohjeen mukaiset poistoajat. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Toiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat samoin kuin konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konsernitaseeseen. Nämä on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelemättä jättämisellä ei ole merkitystä oikean ja riittävän kuvan saamiseen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Tilikaudesta 2015 alkaen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Toiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuden poistot	2020	2019
Poistot poistosuunnitelman mukaan	4 102 715	3 880 359
Kirjattu tuloslaskelmaan	4 524 074	4 830 359
Kirjattu poistoerojen vähennykseksi	1 385 883	882 787

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty kunnanvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Vuonna 2020 on kirjattu lisäpoistoja Lukin osalta on alaskirjattu purettavan Sarveila salin osuus. Lisäpoiston määrä on 421 359,67 euroa.

Poistosuunnitelma

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Limingan kunnan poistosuunnitelman 28.11.1996 § 77. Poistosuunnitelmaa on päivitetty kunnanvaltuuston päätöksillä 9.11.2009, 12.11.2012 ja 27.8.2018.

Suunnitelman mukaisella poistolla tarkoitetaan pysyvien vastaavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja muiden pitkävaikutteisten menojen hankintamenojen kirjaamista kuluksi järjestelmällisesti niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. KPL 5:12.1 §:n mukaan kirjanpitovelvollinen saa erityisestä syystä kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

Suunnitelmapoistot edellyttävät kunnalta poistosuunnitelman laatimista sekä erillistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden seuranta ja poistojen laskentajärjestelmän ylläpitämistä. Hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy poistosuunnitelman.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettava samoja arvostus- ja jaksotuseriaatteita kuin emoyrityksen tilinpäätöksessä.

Kunnan määräämisvallassa olevat yhteisöt

Kirjanpitolain 5:12.2 §:n perusteella yhtiö, jonka toiminta perustuu kiinteistön hallintaan, tai yhdistys tai säätiö, saa poistaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot ja muut pitkävaikutteiset menot niiden vaikutusaikana ilman ennalta laadittua suunnitelmaa. Tällaisen yhteisön on kuitenkin laskeettava suunnitelman mukaiset poistot kuntakonsernin tilinpäätöstä varten.

Poistopohjan määrittäminen

Suunnitelmapoistojen pohjana on pysyvien vastaavien hankintameno. Hyödykkeen hankintamenoon luetaan pääsääntöisesti sen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Arvonlisäverollisessa toiminnassa käytettävän pysyvien vastaavien hyödykkeen ostohintaan sisältyvää arvonlisäveroa ei lueta hankintameno. Kunnassa suunnitelmapoistojen pohjana käytettävään hankintameno ei lueta myöskään palautusjärjestelmän (AVL 130 §) arvonlisäveroa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintaan on saatu valtionosuus, investointiavustus tai muu rahoitusosuus kirjataan hankintameno vähennykseksi. Poistolaskennassa poistopohjana pidetään ko. rahoitusosuudella vähennettyä hankintameno määrää.

Arvonkorotukset

KPL 5:17.1 §:n mukaan arvonkorotukset on rajattu pysyviin vastaaviin kuuluviin maa- ja vesialueisiin ja arvopapereihin.

Arvonalentumiset

Suunnitelman mukaisten poistojen kohteena olevien pysyvien vastaavien arvonalentumiset käsitellään lisäpoistoina. Pysyvien vastaavien hyödykkeistä, jotka eivät ole suunnitelmapoistojen kohteena, tehdään KPL 5:13 §:n mukainen arvonalennuskirjaus. Arvonalentumiseksi merkitään kunnan tilinpäätöksessä vain pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien sekä pysyviin vastaaviin kirjattujen taide-esineiden arvonalentumiset.

Pysyvien vastaavien perusparannusmeno

Aktivoitavia perusparannusmenoja ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi

- perusparannus johtaa hyödykkeen taloudellisen pitoajan kasvuun

Korjaus- ja huoltomenot tulee kirjata syntymisvuoden kuluksi.

Perusparannusmeno voidaan joko lisätä sen poistamattomaan hankintamenuun tai kirjata erilliseksi pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintamenuksi, jolle määrätään oma poistosuunnitelma. Poistoaika on usein sama kuin perusparannetun hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen pitoaika. Jos perusparannus lisää olennaisesti hyödykkeen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Pienhankinnat

Pienhankintaraja on 10.000 euroa. Jos hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10.000 euroa, kirjataan hankintameno kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Poistoaika

Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno tulee poistaa vaikutusaikanaan. Tällä tarkoitetaan hyödykkeen taloudellista pitoaikaa. Taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin sen tekninen pitoaika. Taloudellisen pitoajan määrittelyssä noudatetaan varovaisuuden periaatetta.

Poistomenetelmä

Rakennuksille suositeltavin poistomenetelmä on tasapoistot. Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto voidaan poistaa joko tasapoisto- tai menojäännöspoistomenetelmällä.

Limingan kunnassa poistomenetelmänä käytetään tasapoistoja.

Poistosuunnitelman muuttaminen

Jos pysyvien vastaavien hyödykkeeseen liittyvät tulonodotukset tai palvelutuotantokyky muuttuvat olennaisesti, voidaan kyseessä olevan hyödykkeen poistosuunnitelmaa joutua muuttamaan. Aiempien tilikausien poistoja ei tällöin kuitenkaan oikaista. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja.

Tuotannosta poistetun hyödykkeen jäljellä oleva menojäännös poistetaan kokonaan sinä tilivuonna, jona hyödyke poistetaan käytöstä.

Limingan kunta

Poistosuunnitelma 1.1.2018 alkaen

Hyväksytty valtuustossa 27.8.2018 § 87

	Limingan kunta ennen 1.1.2013 hankitut hyödykkeet	Limingan kunta 1.1.2013 jälkeen hankitut hyödykkeet	Limingan kunta 1.1.2018 jälkeen hankitut hyödykkeet	KILA:n kuntajaoston yleisohje 2017 rajat
PYSYVÄT VASTAAVAT	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	-	2 vuotta	2 vuotta	2 – 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 20 vuotta
Liikearvo	5 vuotta	2 vuotta	2 vuotta	2 – 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot				
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	2 vuotta	5 vuotta	2 – 5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön				
- tiehankkeisiin			20 vuotta	15 - 20 vuotta
- ratahankkeisiin			40 vuotta	30 – 40 vuotta
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseräparannukset	-	-	10 vuotta	5 – 10 vuotta
Muut	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	2 – 10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat				
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	20 vuotta		20 – 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	20 vuotta	30 vuotta	20 – 30 vuotta
	20 vuotta	10 vuotta	20 vuotta	10 – 20 vuotta
Talousrakennukset	25 vuotta	20 vuotta	10 vuotta	20 – 30 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	40 vuotta	30 vuotta	20 vuotta	30 – 50 vuotta
Asuinrakennukset			30 vuotta	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 vuotta	15 vuotta		15 – 20 vuotta
Kadut, tiet, torit ja puistot	10 vuotta	10 vuotta	20 vuotta	10 – 30 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	15 vuotta	15 vuotta	10 vuotta	15 – 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	30 vuotta	30 vuotta	20 vuotta	30 – 40 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 40 vuotta
Viemäriverkko	20 vuotta	20 vuotta	30 vuotta	20 – 30 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja ala-keskukset	10 vuotta	10 vuotta		10 – 12 vuotta
	15 vuotta	15 vuotta	10 vuotta	15 – 20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitteet	10 vuotta	10 vuotta		10 – 20 vuotta
	15 vuotta	15 vuotta	10 vuotta	15 – 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	10 vuotta	10 vuotta	15 vuotta	10 – 15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet			10 vuotta	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 15 vuotta
Koneet ja kalusto	5 vuotta	4 vuotta		4 – 7 vuotta
Kuljetusvälineet	5 vuotta	5 vuotta	4 vuotta	5 – 10 vuotta

Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 10 vuotta
Muut kevyet koneet			5 vuotta	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	5 vuotta		5 – 15 vuotta
Atk laitteet	5 vuotta	3 vuotta	5 vuotta	3 – 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet		3 vuotta	3 vuotta	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	käytön muk. poisto	käytön muk.		käytön muk. poisto
Luonnonvarat	ei poistoaikaa	poisto	käytön muk.	ei poistoaikaa
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	poisto	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoaikaa	ei poistoi- kaa	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoi- kaa	ei poistoaikaa
Osakkeet ja osuudet			ei poistoi- kaa	

Pienhankintaraja on 10.000 euroa (alv 0 %). Jos hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10.000 euroa, kirjataan hankintameno kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Limingan kunnassa ennen vuotta 2013 hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan 9.11.2009 hyväksyttyä poisto-suunnitelmaa. 1.1.2013 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan 12.11.2012 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa. 1.1.2018 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan valtuuston 27.8.2018 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	430 694	458 689		
Lisäykset tilikaudella	14 116			
Vähennykset tilikaudella	0	-27 994		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	444 810	430 694		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	15 665	54 003	0	0
Lisäykset tilikaudella		15 665		
Vähennykset tilikaudella	-15 335	-543 832		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0	15 665	0	0

8.3 TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

VASTAAVAA

Aineettomat hyödykkeet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaik. menot	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	306 656	2 661 790		2 968 446
Lisäykset tilikauden aikana	14 315	1 802 299		1 816 614
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				
Tilikauden poisto	-290 443	-2 689 547		-2 979 990
Poistamaton hankintameno	30 529	1 774 542		1 805 070
Kirjanpitoarvo 31.12.	30 529	1 774 542		1 805 070

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 289 317	55 477 731	20 139 871	3 053 018	99 338	3 868 428	88 927 703
Lisäykset tilikauden aikana	217 375	609 922	2 068 742	59 307	0	0	2 955 347
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-16 499	-16 499
Vähennykset tilikauden aikana	-486 115	0	0	0	0	0	-486 115
Siirrot erien välillä						2 160 689	2 160 689
Tilikauden poisto	0	-12 687 551	-8 799 511	-1 920 914	0	0	-23 829 335
Lisäpoistot		-421 360				0	-421 360
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 020 577	42 978 744	13 409 101	1 191 412	99 338	3 851 928	67 551 100
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 020 577	42 978 744	13 409 101	1 191 412	99 338	6 012 617	69 711 789

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 289 317	55 477 731	20 139 871	3 053 018	99 338	3 868 428	88 927 703
Lisäykset tilikauden aikana	217 375	609 922	2 068 742	59 307	0	0	2 955 347
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-16 499	-16 499
Vähennykset tilikauden aikana	-486 115	0	0	0	0	0	-486 115
Siirrot erien välillä						2 160 689	2 160 689
Tilikauden poisto	0	-12 687 551	-8 799 511	-1 920 914	0	0	-23 829 335
Lisäpoistot		-421 360				0	-421 360
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 020 577	42 978 744	13 409 101	1 191 412	99 338	3 851 928	67 551 100
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 020 577	42 978 744	13 409 101	1 191 412	99 338	6 012 617	69 711 789

Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	237 093	657 058	237 093	237 093
Muut maa- ja vesialueet	6 020 577	6 967 181	6 020 577	6 289 317
Maa- ja vesialueet yhteensä	6 257 670	7 624 239	6 257 670	6 526 410

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Hankintameno 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien väl	Hankintameno 31.12.
Osakkeet ja osuudet					
Tytäryhteisöosakkeet	7 488 422	201 050			7 689 472
Liikelaitosten peruspääomaos.	0				0
Kuntayhtymäosuudet	2 870 134				2 870 134
Muut osakkeet ja osuudet	474 643		1 600		476 243
Yhteensä	10 833 198	201 050	1 600		11 035 848
Muut lainasaamiset ja muut saamiset					
Tytäryhteisöt	552 809	690 000	7 860		1 250 669
Muut yhteisöt	937 105	312 192			1 249 297
Yhteensä	1 489 915	1 002 192	7 860		2 499 967
Sijoitukset yhteensä	12 323 113	1 203 242	9 460		13 535 814

Omistuksia muissa yhtiöissä koskevat liitetiedot

	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %
Limingan kunta			
Limingan peruskunta			
Kunnallistekniikka			
Ruoka- ja puhtaus			
Liminka eliminointi			
Tytäryhteisöt			
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00	100,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	93,96	93,96
As Oy Limingan Rivitalot	Liminka	56,70	56,70
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00
Kiinteistö Oy Limingan Liikekeskus	Liminka	100,00	100,00
Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy	Liminka	0,00	100,00
Kuntayhtymät			
Oulun Seudun Koulutus kuntayhtymä (OSEKK), Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Liminka-konserni	Oulu	1,41	1,41
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Liminka-konserni	Oulu	1,33	1,33
Osakkuusyhteisöt			
As Oy Karintie	Liminka	27,86	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	29,46	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	36,00	36,00

Saamisten erittely	2020		2019	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	777 630	337 630	287 630	0
Muut saamiset	0	672	0	0
muut siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	777 630	338 302	287 630	0
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		426		1
Muut saamiset				
Yhteensä				
Saamiset yhteensä	777 630	338 728	287 630	1

Siirtosamiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	Kon- serni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Verosaamiset	5 231	0	0	0
Jaksotetut henkilöstökulut	912	0	0	0
EU-tuet ja avustukset	9 246	0	0	0
Kelan korvaus työturv.huollosta	154 418	155 343	127 700	130 000
Tasausrahastoajaksotus	38 153	41 316	0	0
Projektirahoitussaamiset	168 363	242 634	119 864	207 168
Konsernin sisäiset siirtosaamiset				
Muihin siirtosaamiin liittyvät	389 517	593 247	221 038	228 419

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Peruspääoma 31.12.	17 463 488	17 463 488	17 463 488	17 463 488
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	2 371	2 371		
Muut omat rahastot 1.1. Omistusosuuden muutoksen vaikutus Siirrot rahastoon Siirrot rahastosta Siirrot erien välillä Muut omat rahastot 31.12.	3 974 194	3 971 844		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1. Yrityssostot Edellisten tilikausien oikaisu Siirrot Omistusosuuden muutoksen vaikutus Yleisohjeen muutoksen vaikutus Siirrot rahastoon Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	30 290 033	30 591 498	8 364 517	8 263 547
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 935 126	-301 464	322 040	100 970
Oma pääoma yhteensä	54 617 842	51 430 971	26 150 045	25 649 774

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu Muut pakolliset varaukset Muut pakolliset varaukset yhteensä	444 810	430 694		
	0	15 665	0	0
	444 810	446 359	0	0

Kertynyt poistoero ja investointivaraukset

Kertynyt poistoero	2020	2019
Limingan lukio Saldo 1.1	2 558 106,35	2 655 246,95

Poisto tilikaudella	-97 140,60	-97 140,60
lisäpoisto	-421 359,67	
tuloutus	-56 737,06	
Saldo 31.12.	1 982 869,02	2 558 106,35
Tupoksen yhtenäiskoulu		
Saldo 1.1.	1 741 988,74	1 811 988,74
Poisto tilikaudella	-70 000,00	-70 000,00
Saldo 31.12.	1 671 988,74	1 741 988,74
Terveyskeskus		
Kirjattu poistoero 31.12.	6 316 487,86	6 790 544,86
Poisto tilikaudella	-474 057,00	-474 057,00
Saldo 31.12.	5 842 430,86	6 316 487,86
Ojanperän koulu		
Kirjattu poistoero 31.12.	4 096 944,42	4 240 277,78
Poisto tilikaudella	-143 333,36	-143 333,36
Saldo 31.12.	3 953 611,06	4 096 944,42
Linnukan koulu		
Kirjattu poistoero 31.12.	4 323 244,45	4 421 500,00
Poisto tilikaudella	-98 255,55	-98 255,55
Saldo 31.12.	4 224 988,89	4 323 244,45
Limingan kuitu		
Kirjattu poistoero 31.12.	1 000 000,00	0,00
Poisto tilikaudella	-25 000,00	0,00
Saldo 31.12.	975 000,00	0,00
Kertynyt poistoero yhteensä 31.12.	18 650 888,57	19 036 771,82

Investointivaraukset	2020	2019
Kumppanuushankkeet 2010	0,00	1 000 000,00
Kumppanuushankkeet 2014	1 200 000,00	1 200 000,00
Liikuntahalli	2 000 000,00	100 000,00
Kumppanuushankkeet 2020	1 000 000,00	0,00
keskustan alueen kunnallistekniikka	1 000 000,00	0,00
Vanhn Limingan museoalue	100 000,00	
Investointivaraukset yhteensä 31.12.	5 302 020,00	2 300 000,00

Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Lainat jotka erääntyvät +5 vuoden kuluttua	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Joukkovelkakirjalainat	0	0	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 213 753	17 506 687	7 650 000	8 900 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	606 706	0	0
Lainat muilta luontonantajilta	0	0	0	0
Velat jotka erääntyvät yli 5 v kuluttua yhteensä	17 213 753	18 113 393	7 650 000	8 900 000

Lyhytaikainen vieras pääoma	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Joukkovelkakirjalainat	11 000 000	11 000 000	11 000 000	11 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 768 190	5 081 669	3 300 000	4 700 000
Lainat julkisyhteisöiltä				
Saadut ennakot muilta	17 834	20 926	1 400	1 676
Ostovelat tytäryhteisöille				
Ostovelat jäsenkuntayhtymille				
Ostovelat muille	3 553 363	3 827 528	4 399 977	1 962 753
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	18 339 388	19 930 123	18 701 377	17 664 429

Liittymismaksut ja muut velat

Muut velat	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaiset				
Muut velat				
Liittymismaksut	4 360 404	4 360 404	2 516	2 516
Muut velat	16 880	16 880		
Muut velat yhteensä	4 377 284	4 377 284	2 516	2 516
Lyhytaikaiset				
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat	936 885	827 467	1 348 569	1 253 926
Yhteensä	936 885	827 467	1 348 569	1 253 926

Muihin siirtovelkoihin liittyvät olennaiset erät

Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Verovelat	308	2 517	0	0
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	133 041	154 050	0	0
Korkojaksotukset	38 802	40 276	30 003	32 640
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	4 226 006	3 932 399	3 120 688	2 900 298
Tasausrahastojaksotus	38 153	41 316		0
Siirtyvät projektirahoitukset	585 643	453 531	387 621	250 901
Konsernin sisäiset siirtovelat	329 655	287 789	334 370	291 905
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2 491 793	2 287 116	1 860 776	1 674 012

Yhteensä	7 843 402	7 198 994	5 733 458	5 149 756
----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Huollettavien varat

	2020	2019
Huollettavien varat 31.12.	2 864	7 151

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni 2020	Konserni 2019	Kunta 2020	Kunta 2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	659 776	677 428	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 452 334	2 452 334	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	877 800	986 868	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 797 731	3 793 731	0	0

Leasingvastuiden yhteismäärä

	Konserni 2020	Konserni 2019	Kunta 2020	Kunta 2019
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	334 221	326 320	289 305	223 782
Myöhemmin maksettavat	656 572	556 986	488 867	313 000
Yhteensä	1 022 689	530 968	778 173	536 782

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset

Kunta (= konserni)	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	13 567 215	13 567 215
Jäljellä oleva pääoma	10 742 701	11 000 518
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 594 433	1 594 433
Jäljellä oleva pääoma	582 866	713 282

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	67 980 275	61 172 213
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	42 358	40 247

Muut mahdolliset vastuut

	Konserni 2020	Konserni 2019	Kunta 2020	Kunta 2019
Sopimusvastuut				
Vuokravastuut	8 015 103	8 349 904	8 015 103	8 349 904
Muut sitoumukset ja sopimuksiin sis.vastuut	141 000	211 721		
Arvonlisäveron palautusvastuu	301 738	298 353		
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu *)	1 867 786	3 081 094	1 867 786	3 081 094

Vuokravastuut kunta:

Katrin päiväkodin vuokrasopimus 31.1.2026 saakka

Aapin päiväkodin vuokrasopimus 31.7.2032 saakka

Joutsenkodin vuokrasopimus 30.4.2036 saakka

*) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut:

Hannu Krankan koulun valtionosuus 2007 1.573.050 euroa, jäljellä 209.740 euroa

Tupoksen yhtenäiskoulunvaltionosuus 2010 1.500.000, jäljellä 500.000 euroa

Limingan kirjaston valtionosuus 2012 1.560.000 euroa, jäljellä 728.000 euroa

Terveyskeskuksen valtionosuus 2014 716.744 euroa, jäljellä 430.046 euroa

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut

	2020	2019
Palkat ja palkkiot	24 065 190,12	24 211 660,17
Henkilösivukulut	5 541 601,39	5 443 558,40
Eläkekulut	4 823 376,20	4 767 176,78
Muut henkilösivukulut	718 225,19	676 381,62
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-185 527,90	-366 995,91
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	29 421 263,61	29 288 222,66
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	176322,42	176 322,42
Henkilöstökulut yhteensä	29 597 586,03	29 464 545,08

Henkilöstökulut	Kunnallistekniikka	Ruoka-,puhtaus- ja kiint.palvelut
Palkat ja palkkiot	350 132,67	1 488 526,98
Henkilösivukulut	102 552,49	377 804,18
Eläkekulut	93 475,62	288 901,41
Muut henkilösivukulut	9 076,87	88 902,77
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-8 167,30	-12 484,83
Henkilöstökulut yhteensä	444 517,86	1 853 846,33

Tilintarkastajan palkkiot

	2020	2 019
KPMG Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5708	8 432
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot	7830	11710
Yhteensä	13538	20 142

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2020	2 019
Suomen Keskusta	4821	4 713
Limingan Kokoomus	118	88
Perussuomalaiset	1387	1 736
Limingan Sosiaalidemokraatit	312	390
Limingan Vasemmisto	1390	1 632
Rantalakeuden Vihreät	1132	1 136
Kristillisdemokraatit	242	217
Yhteensä	9402	9 913

9. LIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET

9.1 KUNNALLISTEKNIikka LIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoitteen toteutuminen

Kunnallistekniikka liikelaitos rakentaa ja ylläpitää kunnallistekniikkaa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti moniammatillisen henkilöstön, muiden kunnan hallintoyksiköiden sekä yhteisöjen ja yritysten välisellä hyvällä yhteistyöllä.

Vuosi 2020 oli rakentamisen osalta työntäyteinen ja edennyt lähes toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Vaihtelevat säävaikutukset näkyvät toiminnassamme niin liikuntapuolella kuin katujen- ja viheralueiden kunnossapidossakin. Toimintaympäristö on monialainen ja yleiskuva toimialasta on kehittyvä. Palvelujen ostoja on saatu tasattua, mutta laajeneva toimintaympäristö ja korkea palvelutaso asettavat haasteita pysyä tavoitteissa. Koronavuoden vaikutukset ovat näkyneet mm. palkkakulujen kehityksessä. Toimintaan on vaikuttaneet myös pitkät sairauspoissaolot ja pidetyt säästövapaa jaksot.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Kunnallistekniikka liikelaitoksen tehtävänä on omistajan linjauksen mukaisesti rakentaa ja ylläpitää liikenneväylät, puisto- ja muut yleiset alueet, luontoharrastuskohteet ja liikuntapaikat sekä tuottaa mittauksen ja kartoituksen palveluja.

Keskeiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa

- Toimintaan on lisätty kuntalaisten osallisuutta eri muodoin (kyselyt, osallistamisillat yms.) ja se on ollut suhteellisen vilkasta.
- Hulevesiselvitystyötä on tehty yhteistyössä kunnan konsernipalvelujen kesken. Selvitys jatkuu vuonna 2021.
- Ulkoliikuntapaikat olivat kiinni keväällä, jolloin keskityttiin kertyneisiin kunnossapidon toimiin.
- Ulkoliikuntapaikkojen ja luontokohteiden merkitys on koronavuonna kasvanut. Käyttäjämäärien lisääntyminen on lisännyt tarvetta lisähoitoon esim. jääalueiden kunnossapitoon.
- Bitumin alhainen hinta mahdollisti, että katujen kunnossapidon päällystysohjelmaan saatiin enemmän kohteita suunnitellusta. Katuverkko vaatii edelleen korjaustoimenpiteitä.
- Paikkatietopalveluissa pihasaunojen ja pienempien rakennusten merkitseminen työllisti aiempia vuosia enemmän.
- Korona keväänä palkattiin vähemmän työntekijöitä.
- Uuden tieliikennelain mukaisia liikennemerkkijärjestelyjä on aloitettu. Työ jatkuu tulevana vuonna.
- Yksitysteiden kilometrimäärä on kasvanut entisestä n. 45 kilometristä 51 kilometriin. Soraistusten ja ylläpidon kustannukset ovat kasvaneet.
- Sateinen kausi lisäsi tulvantorjuntatehtäviä ja hiekoitustarvetta alku vuodesta. Hulevesiverkostoa ei ole huollettu paikoin yli 15 vuoteen.
- Investointiohjelma oli työntäyteinen.
- Linnukan kevyenliikenteenväylän hankkeessa oli haasteita ja katusuunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty.
- Kehittämishankehakemuksia tehtiin useampi kuin ennen.
- Asiantuntijatehtävissä toimivat siirtyivät osaksi etätöihin.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristöanalyysi

Katuverkon, puistoalueiden, virkistyskäyttökohteiden ja liikuntapaikkojen rakentaminen, ylläpito ja niiden muodostama yleiskuva paikkakunnasta. Toimintaympäristö on monialainen ja laajeni vuonna 2020 uusien alueiden ja liikuntapaikkojen rakentumisen myötä.

Kehittäminen

Digitalisaatiota on lisätty päivittäiseen tekemiseen esim. tuntityösopimuksella tekevät henkilöt ottivat käyttöön sähköisen tuntityöilmoituksen. Järjestelmä on tehostanut palkanlaskennan palveluita ja ilmoituskäytäntöjä. Lisäksi kunnallistekniikan autoihin saatiin käyttöön sähköiset ajopäiväkirjat, jonka myötä polttoainekulut ovat laskeneet. Liikuntapuolen kunnossapidon hoitoluokitukset ovat vielä kehittämisasteella. Yhteistyömalleja on kehitetty erilaisia osallistamismalleja käyttöönottamalla esim. osallistamisillat ja kyselyt eri aiheista. Rakentamis ja kunnossapitokohteiden priorisointia tehdään yhdessä omistajan linjausten mukaisesti. Liikuntapuistossa otettiin käyttöön kameravalvonta.

Henkilöstö

Henkilöstöä on vakituisesti 12 henkilöä, määräaikaista kausityöntekijöitä 3 henkilöä, palkkatuella 2 hlö. Osaamisen keskittämistä ja kehittämistä on pyritty jatkamaan ja kannustamme edelleen omatoimiseen opiskeluun työnohessa. Työntekijöiden tehtävänkuvia on päivitetty yhteistyössä henkilöstön kanssa ja kehityskeskustelut on pidetty toimenkuvien selkeyttämiseksi. Työhyvinvointisuunnitelma on tehty vuodelle 2021 yhdessä henkilöstön kanssa. Työhyvinvointia ja jaksamista on tuettu erilaisilla toimenpiteillä, kuten työaikamuutoksilla ja kannustamalla käyttämään kunnan tarjoamia liikuntapalveluita. Lisäresurssia liikuntapaikoilla saatiin palkkaamalla vakituinen liikuntapaikkojenhoitaja lisääntyneiden liikunta-alueiden hoitoon. Nuorten 4H työllistämistä ei voitu toteuttaa johtuen kunnan yt-menettelystä ja vähäisistä henkilöstöresursseista.

Riskit ja niiden hallinta

- Katuverkon kunnan ylläpitoa on keskittynyt välttämättömiin korjaustoimenpiteisiin. Edelleen riskejä ovat:
  - päällystevauriot, routavauriot
  - kuivatus
  - sillat
  - valaistus, vanhan uusiminen (led-valaistus, energiansäästö)
-
- Riskejä hallitaan omistajan kanssa laaditulla investointiohjelmalla vuosille 2020-2021. Investoinnit tehdään peruskunnassa, liikelaitoksessa ei ole omaisuutta. Vanhojen alueiden peruskorjausohjelma on tehty vuodelle 2021. Katualueille on suunnitteilla katuomaisuuden kunnan hallintaan ja inventointiin perustuva selvitys, jonka perusteella voidaan hallita paremmin katuverkon ylläpitoon vaikuttavia riskejä.
-
- Kustannusten hallinta koko toimialueella on haastavaa, sillä riittävän hoitotason ylläpidosta ja määrittelystä suhteessa kunnossapidon kustannuksiin on vielä osin sopimatta. Talouden hallintaa on lisätty tiiviillä seurannalla ja sopimalla käytänteistä tilaajan kanssa. Kaava-alueiden laajentumiset, liikuntapaikkojen ja luontokohteiden käyttöpaineet ovat lisääntyneet. Työtehtäviä on priorisoitu ja hoitokertoja tarkasteltu. Kaluston kunto on kartoitettu ja toimenpiteitä kaluston uusimisen suhteen on käynnistetty. Kaluston uusiminen jatkuu taloudellisten resurssien puitteissa. Organiosaatiomme on pieni ja sen riittävyys on vaikuttanut toimintakykyymme, joten tehtävänjärjestelyt, toimenkuvien selkeyttäminen ja tehtävänkierrot eri palvelujen välillä ovat tehostaneet toimintoja.

Tavoitteiden toteutuminen

Investointien osalta vuosi 2020 oli mittava. Ojanperän koulun piha-alueiden ja liikuntapuiston rakentumiset sekä Sunilan sillan korjaus olivat suurimpia työkohteita. Traficomien osarahoittama Linnukkatien kevyenliikenteenväylän hanke jäi toteutumatta, koska katusuunnitelma on vielä hyväksymättä ja asian käsittely jatkuu hallinto-oikeudessa. Saunarannassa toteutettiin Kiuas-Alalaude ja Kotisaunan päätien välistä aluetta n. 600m. Kirkonrannassa tehtiin tie-alueiden asfaltointia ja Liminganportti II:n alueella viimeistelytyötä sekä Kedonperäntien liittymänpurku. Okkosenrantaan valmistui 200 m tietä. Liikuntapaikat täydentyivät mm. Tupoksen kuntoradan osalta

Bitumin alhainen hinta kuitenkin mahdollisti, että katujen kunnossapidon päällystysohjelmaan saatiin enemmän kohteita suunnitellusta, joista uudiskohteita oli 3590 m ja peruskorjauskohteita 1090 m. Katujen peruskorjaukset kohdistettiin Pakolantien (400m) peruskorjaukseen. Kunnossapidon tavoitteet alittuvat katujen ja yksityisteiden kunnossapidon osalta. Kustannuksia lisäsivät soraistukset, hiekoitukset ja päällystekorjaukset.

Kuntastrategiaa tukevat keskeiset tavoitteet ja mittarit v. 2020

Tavoitteet	Mittarit / arviointikriteerit	Toteuma 31.12.2020
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Asiakaspalautteet, kyselyt, osallistaminen, lehtijutut,	<p>Talvikunnossapidon esite valmistui syksyllä.</p> <p>Linnukkatien kevyenliikenteenväylän osallistava käyttäjäkysely 13.4-23.4</p> <p>Tupoksen ulkoilu- ja kuntoreitin käyttäjäkysely 22.1.-5.2 (40 % alueen talouksista vastasi kyselyyn)</p> <p>Liiku fiksusti video: https://www.youtube.com/watch?v=WdF4fArZdAI&feature=youtu.be: Videon tarkoituksena on tuoda esille Limingan uusia hienoja tekonurmikenttiä ja viestiä mukavalla tavalla pelisäännöistä, joilla pidetään yhteisestä omaisuudesta huolta</p> <p>Rantakylän virkistysalueen kehittämis-työryhmä sekä Visio tulevaisuuden Tupos-osallisuusillat</p> <p>Leikkipuiston nimikilpailu ja kyselyt yms.</p> <p>Toimintaa kehitetään kuntalaisten palautteen ja palautekeskustelujen perusteella asiakaslähtöiseen suuntaan.</p> <p>Satsaus hoitokalustoon näkyy viheralueiden hoidon laadussa ja tehokkuudessa.</p> <p>Traficom myönsi rahoitusta Linnukan kevyenliikenteenväylän kehittämiseen. Katusuunnitelma on vielä hyväksymättä. Asia on hallinto-oikeuden käsittelyssä.</p> <p>Kehityshankkeita valmisteltiin useampi kuin ennen. Näistä toteutuu ainakin Fiksun liikkumisen suunnitelman päivitys vuonna 2021.</p> <p>Katualueita päällystettiin enemmän suunnitellusta. Katuomaisuuden kunnon hallintaan ja inventointiin on tarve saada selvitys ja työ valmistunee vuoden 2021 aikana.</p>
Kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistaminen	<p>Hyvin hoidetut liikuntapaikat, viheralueet, leikkipaikat ja katualueet</p> <p>Vertailu suunnitellut hankkeet/toteutuneet hankkeet</p> <p>Katualueiden kunnostaminen</p>	

Maankäytön suunnittelu kunnan kehityskuvan mukaisesti	Investointiohjelman toteutuminen	Toteutus on investointiohjelman mukainen. Katuverkko kasvaa vuositasolla 1-3 km.
	Kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentaminen	Kunnallistekniikan suunnittelu aloitettiin Kotirannassa ja Ankkurilahdessa. Saunaranta ja Kirkonranta.
Strategian mukainen johtaminen	Liikuntapaikkarakentaminen	Liikuntapuisto valmistui, Tupoksen kuntorata saatiin käyttöön, Rantakylän kuntoportaat ja Tupoksen Pumptrack valmistuivat.
	Selvitystyö	Selvitystyö on pohjana kaluston kunnan arvioinnissa. Kalustoa uusittu taloudellisten resurssien puitteissa.
	Toimintatapojen kehittäminen taloudellisemmaksi	Toimintatapoja on muutettu ja taloudellista seurantaa lisätty.
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Talouden seuranta	Taloutta on seurattu tiiviisti koko vuosi.
	Sairauspoissaolopäivät/työntekijä	19,53 (+4,5 %). Useampi pidempi sairausloma.
	Hyvinvoiva työyhteisö ja osaava henkilöstö	Työhyvinvointisuunnitelma tehty yhdessä henkilöstön kanssa ja kehityskeskustelut pidettiin koko henkilöstölle. Useampi kehittää osaamistaan oma-ehtoisen opiskelun kautta ja täsmäkoulutuksin esim. Leikki- ja liikunta-alueiden turvallisuuskoulutus

Talous

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Limingan kunta

Kunnallistekniikka liikelaitos

LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2020	TA2020	tot %
LIKEVAIHTO	1 262 666,06	1 427 545,45	1 368 400	104 %
Liiketoiminnan muut tuotot	65 884,87	34 910,34	0	
Tuet ja avustukset kunnalta	21 869,18	12 047,85	30 000	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavara				
Ostot tilikauden aikana	-191 742,14	-176 277,20	-200 500	88 %

Palvelujen ostot	-762 646,30	-730 439,41	-636 500	115 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-954 388,44	-906 716,61	-837 000	108 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-379 907,11	-350 132,67	-377 500	93 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-76 548,83	-93 475,62	-72 600	129 %
Muut henkilösivukulut	-10 090,12	-9 076,87	-7 800	116 %
Henkilöstökulut yhteensä	-466 546,06	-452 685,16	-457 900	99 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut	-70 874,05	-121 129,61	-103 500	117 %
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-141 388,44	-6 027,74	0,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	-141 388,44	-6 027,74	0	
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-141 388,44	-6 027,74	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-141 388,44	-6 027,74	0	

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	-118,1	-5,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-118,1	-5,0
Voitto, %	-11,2	-0,4

Kunnallistekniikka liikelaitoksen liikevaihtoa vuonna 2020 kertyi 1,4 milj. euroa toteuman ollessa 104 %.

Liikelaitoksen kulut ylittivät talousarvion 146 000 euroa kulujen toteuman ollessa 105,44 %. Kulut ovat ylittyneet kaikissa muissa kuluryhmissä lukuun ottamatta ostoja tilikauden aikana (toteuma 88 %) ja palkkoja ja palkkioita (toteuma 93 %).

Liikelaitoksella ei ole poistokustannuksia, koska omaisuus on peruskunnassa ja poistot kohdistuvat sinne.

Liikelaitoksen tilikauden alijäämäksi muodostui -6027,74 euroa.

Liikelaitos ei saavuttanut sille asetettuja taloudellisia tavoitteita. Ennakoimattomia lisäkustannuksia tuli edellisen vuoden tilinpäätöksen oikaisusta, jossa öljyntorjuntarahastolta saatu avustus olisi pitänyt kohdistaa avoimeen myyntilaskuun. Tilikaudella 2020 myyntilasku kirjattiin luottotappioksi summalla 26 033,05 euroa. Ilman luottotappio kirjausta tilikauden tulos olisi ollut positiivinen. Lisäksi pitkät talvijaksot lisäsivät kuluja niin yksityisteiden, katujen ja liikuntapaikkojen talvihoitoon sekä kevään liukkaat kelit lisäsivät hiekoituksen tarvetta. Kävijämäärien lisääntyminen luontokohteilla, etenkin luontokeskuksessa, näkyy myös kunnossapidon hoitokustannuksista. Palkkatuella palkattuaja ja kausityöntekijöitä ei palkattu kesälle 2020. Kaava-alueiden, liikunta-alueiden laajentumiset ja huonokuntoisen kaluston huoltokustannukset näkyvät kunnossapidon kasvavissa kustannuksissa.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitosten johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä -6027,74 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

Limingan kunta

Kunnallistekniikka liikelaitos

LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 1.1.-31.12.2020 1.1.-31.12.2019

TOIMINNAN RAHAVIRTA

Likeylijäämä (-alijäämä)	-6 027,74	-141 388,44
--------------------------	-----------	-------------

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-6 027,74	-141 388,44
--------------------------------	-----------	-------------

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA**Antolainauksen muutokset**

Antolainasaamisten lisäykset muilta	50 000,00	-50 000,00
-------------------------------------	-----------	------------

Lainakannan muutokset

Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
------------------------	------	------

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos muilta	-154 126,78	128 583,61
-------------------------	-------------	------------

Korott. velkojen muutos muilta	110 154,52	62 804,83
--------------------------------	------------	-----------

Rahoituksen rahavirta	6 027,74	141 388,44
-----------------------	----------	------------

RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
--------------------	------	------

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-147	-141
----------------------------	------	------

Investointien tulorahoitus, %	-	-
-------------------------------	---	---

Lainanhoitokate	-	-
-----------------	---	---

Kassan riittävyys, pv	34	0
-----------------------	----	---

Quick ratio	1	1
-------------	---	---

Current ratio	0	1
---------------	---	---

INFORMATIIVINEN TIETO

Yhdystili 31.12.	137 448,38	0,00
------------------	------------	------

Yhdystili 1.1.	0,00	154 925,56
----------------	------	------------

Yhdystilin muutos	137448,38	-154925,56
-------------------	-----------	------------

Kassasta maksut	-1 480 531,38	-1 491 808,55
-----------------	---------------	---------------

Limingan kunta**Kunnallistekniikka liikelaitos**

LIIKELAITOKSEN TASE	31.12.2019	31.12.2020
----------------------------	-------------------	-------------------

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet	0	0
------------------------	---	---

Aineelliset hyödykkeet	0	0
------------------------	---	---

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2019	2020
Omavaraisuusaste, %	-17,2	-12,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	10,9	17,5
Velat ja vastuut % käyttötuloista		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-141	-6
Lainakanta, 1000 €	0	0
Lainasaamiset, 1000 €	0	0

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Tulojen ja menojen kohdistamisessa tilikaudelle on noudatettu suoriteperustetta.

Liikelaitoksella ei ole käyttöomaisuutta.

Liikelaitoksella ei ole vaihto-omaisuutta.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto	2020	2019
hallinto	64592,00	46404,00
Mittaus ja kartoitus	144 794,00	123 984,00
Kunnallistekniikka	1 218 159,45	1 180 032,11
Yhteensä	1 362 953,45	1 304 016,11

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	2020	2019
Yhdyskuntapalvelut	1 362 953,45	1 304 016,11

Palvelujen ostojen erittely

	2020	2019
Muiden palvelujen ostot	730 439,41	762 646,30
Palvelujen ostot yhteensä	730 439,41	762 646,30

Taseen vastattavien liitetiedot

Oma pääoma

	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	100 000,00	100 000,00
Peruspääoma yritysostot	0	0,00
Peruspääoma 31.12.	100 000,00	100 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-121 709,06	19 679,38
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-121 709,06	19 679,38
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-6 027,74	-141 388,44
Oma pääoma yhteensä	-27 736,80	-21 709,06

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	9 709,16	8 927,67
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	76 294,31	83 464,35
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	0,00	0,00
Yhteensä	86 003,47	92 392,02

Muut saamiset

	2020	2019
Muut saamiset kunnan sisäinen	0,00	0,00
Muut saamiset	68 884,25	46 263,96
Muut saamiset yhteensä	68 884,25	46 263,96

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2020	31.12.2019
Kunnallistekniikka	17	16
Yhteensä	17	16

9.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoitteen toteutuminen

Ruoka- ja puhtauspalvelut auttavat asiakasorganisaatioitaan onnistumaan omissa tehtävissään tarjoamalla maukasta ja terveellistä, terveystieteiden mukaista ruokaa sekä puhtaan ja viihtyisän toimintaympäristön.

Ruokapalveluissa toiminnallinen vuosi ei edennyt tavoitteen mukaisesti. Ruokapalvelut toimivat vain tammi-helmikuun normaalisti. Koronavirus aiheutti toimintaan merkittäviä muutoksia. Koronavirus sulki koulut 18.3.2020. Kouluruokaa ei järjestetty 18.3 - 8.4.2020 kuin lähiopetuksessa oleville oppilaille (67 oppilasta) kolmella eri koululla. 8.4.2020 alkoi kouluruoan jako 0 - 4 luokkalaisille sekä 16.4.2020 kaikille peruskoululaisille. Kouluruokaa jaettiin lähes 1200:lle oppilaalle. Varhaiskasvatuksen ruokailijamäärät olivat keväällä huomattavasti pienempiä kuin normaalioloissa.

Koronan vaikutukset jatkuivat myös koulujen alettua syksyllä 2020. Kouluissa on ollut poikkeusjärjestelyitä ruokailuissa. Koronaviruksesta johtuen, emme voineet toteuttaa kehittämishankkeita suunnitelman mukaisesti. Vuoden aikana meillä oli tavoitteena pysyä terveenä, sekä pystyä toteuttamaan kaikki toiminnalliset muutokset, jotka johtuvat koronasta. Koronan aiheuttamiin laajoihin muutoksiin pystyimme vastaamaan hyvin. Sairauseräilyjen osalta päästin tavoitteeseen.

Puhtauspalveluissa koronakevään aikana puhtaustasoa nostettiin kaikissa toiminnassa olevissa kohteissa. Kun koulut menivät kiinni 18.3.2020, puhtauspalveluiden henkilöstöresurssia siirrettiin aukioleviin toimipisteisiin ja aloitettiin perussiivoukset koulukohteissa. Perussiivoukset saatiin tehtyä koulukohteissa jo kevään 2020 aikana. Työnkiertoa siivouskohteiden välillä aloitettiin koronaviruksen puitteissa. Linnukan koulun puhtauspalvelut kilpailutettiin loppu vuodesta 2020 omistajaohjauksen mukaisesti. Puhtauspalveluiden tuottajaksi valittiin 1.1.2021 alkaen Coor Service Management Oy kahden vuoden sopimuksella ja 1+1 optiovuosilla.

Kiinteistöpalveluiden tavoitteena on pitää kunnan omistamat kiinteistöt mahdollisimman hyvässä kunnossa, kunnan omistamia toimitiloja ei aseteta käyttökieltoon ja tilat kyetään tarjoamaan. Tavoitteena on säilyttää kiinteistöhoito- ja kunnossapitopalvelut kilpailukykyisinä kunnan tarjoamina palveluina omien kiinteistöjen hoidossa. Kiinteistöhoito- ja kunnossapitotyön tehokkuutta ja suunnitelmallisuutta on kehitettävä myös jatkossa.

Kiinteistöpalvelut pääsivät toiminnallisiin tavoitteisiin lähes kokonaan. Koronan vuoksi ei voitu terveystieteiden ilmastointikanavia nuohota aikatalulun mukaisesti, mutta se päästiin aloittamaan vuoden 2020 aikana. Nuohoukset jatkuvat vuonna 2021. Kiinteistöpalveluiden kiinteistöjen mitoitukset valmistuivat ja ne esiteltiin johtokunnassa.

Tavoitteena on hoitaa ruuankuljetus taloudellisesti ja tehokkaasti. Ruuankuljetus pysyi talousarviossa sekä toimintaa saatiin kehitettyä. Ruuankuljetukset saatiin järjestettyä tavoitteiden mukaisesti.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan eri toimipaikkojen ja asiakaskuntien tarvitsemat ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti.

Ruokapalvelujen asiakkaista valtaosa on lapsia ja nuoria sekä henkilökuntaa kouluissa ja päiväkodeissa. Lisäksi ruokapalveluissa huolehditaan ikäihmisten ruokailusta kodeissa ja laitoksissa. Riittävä, terveellinen ja maukas ruoka on kansanterveydellisestikin tärkeä asia niin lapsille kuin aikuisille lisäten viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Tehokas tuotantoprosessi ja kustannustietoisuus takaavat että palvelut ovat laadukkaita, mutta edullisia. Linnukan valmistuskeittiössä valmistetaan päivittäin n. 2 250 lounasta, 160 jälkiruokaa ja 100 päivällistä. Tupoksen yhtenäiskoulun valmistuskeittiössä valmistetaan päivittäin n. 1 200 lounasateriaa. Lisäksi Tupoksen valmistuskeittiössä ja 5 eri jakelukeittiössä valmistetaan lapsille n. 500 aamu- ja n. 600 välipalaa.

Siivottavaa pinta-alaa on n. 45 000 m². Puhtauspalvelujen kohteita ovat mm. kunnan koulut, päiväkodit, nuorisotalot, kirjasto, terveyskeskus ja vanhuspalvelukeskus. Puhtauspalvelujen tavoitteena on taloudellinen ja tarkoituksenmukainen puhtaustaso erityyppisissä tiloissa sekä luoda tilojen käyttäjille niihin viihtyvyyttä, hygieenisyyttä ja turvallisuutta.

Tilapalveluiden tehtävänä on hoitaa ja pitää kunnossa kunnan omistamia kiinteistöjä mahdollisimman hyvin, tehokkaasti ja taloudellisesti. Kunnan omistamien kiinteistöjen kerrosala on n. 50.000 m² ja tilavuus n. 233.000 m³. Tilapalveluiden työntekijät hoitavat ruuankuljetuksen kouluille, päiväkodeille ja ateriapalveluasiakkaille.

Keskeiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa

- Ruokasalien viihtyvyyttä sekä ruokailijoiden sujuvuutta saatiin parannettu yhdessä oppilaiden kanssa. Koronan vuoksi järjestelyt ovat menneet kokonaan uusiksi
- Lisättiin edelleen lähiruuan ja kotimaisten elintarvikkeiden osuutta ruokalistalla. Kotimaisten raaka-aineiden osuus yli 80% elintarvikehankinnoista.
- Bem huoltokirja päivitykset, sekä huoltokirjakoulutukset saatiin toteutettua
- Kiinteistöpalvelujen mitoitus valmistuivat
- Linnukan koulun puhtauspalveluiden kilpailuttaminen, sopimuskuppaniksi valittiin Coor Service Management Oy.
- Ruokapalveluiden tuotantoprosessien uudelleen järjestelyä ei päästy koronasta johtuen aloittamaan.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristöanalyysi

Liikelaitos tarjoaa asiakkailleen ruoka-, puhtaus-, kiinteistöhoito- ja kunnossapitopalvelut ammattitaitoisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Kiinteistöjen energiankulutuksen pitäminen kohtuullisella tasolla on tärkeää. Rakennusten lämpötilojen ja ilmastoinnin säätöjen ja käyntiaikojen on oltava oikein tehtyjä energiankulutuksen pitämiseksi kohtuullisella tasolla.

Kehittäminen 2020

Koronasta johtuen emme voineet kehittää tavoitteiden mukaisesti toimintaa. Vuoden aikana keskityimme kehittämään toimintaa niin, että pystyimme vastaamaan koronasta aiheutuneisiin toimenpiteisiin. Vuoden aikana kehitimme kouluruuan jakoa, osittaisen kouluruuan jaon sekä karanteeni kouluruuan järjestämisen.

Kouluruokailussa oli laajoja haasteita saada ruokailut järjestettyä ilman kontakteja. Pystyimme vastaamaan kaikkiin koronan tuomiin lisähaasteisiin.

Ruokapalveluiden tuotekehitys- ja tuotantoprosesseja ei päästy tavoitteiden mukaisesti kehittämään, koska korona toi lisähaasteita ja emme pystyneet ottamaan kouluttajia tiloihimme. Etäkoulutus keittiölaitteista ei onnistu. Tuote-tuotantokehitysprosessien kehittämistä jatketaan vuonna 2021.

Puhtauspalveluissa kilpailutettiin Linnukan koulun ylläpitosiivouspalvelut valtuuston päätöksen mukaisesti ja sopimus laadittiin 2021-2023. Linnukan uuden koulun ylläpitosiivouspalveluiden tuottajaksi valittiin Coor Service Management Oy. Puhtauspalveluiden muutamassa kohteessa aloitettiin työkierto.

Kiinteistöpalveluissa toiminnallisiin tavoitteisiin päästiin kaikkien muiden tavoitteisen osalta, paitsi terveyskeskuksen ilmanvahtokanavien nuohouksesta osa jäi vielä vuodelle 2021. Nuohoukset päästiin aloittamaan suunniteltua myöhemmin koronasta johtuen.

Kiinteistöpalveluiden mitoitus valmistuivat ja ne on esitelty johtokunnalle. Bem huoltokirjaohjelman on päivitetty, käyttökoulutettu sekä otettu laajemmin käyttöön koko kunnassa.

Henkilöstö

Ruokapalveluissa oli henkilöstöä 24, joista osa on määräaikaisella sopimuksella.

Puhtauspalveluissa on henkilöstöä 27, joista kolme työntekijää on määräaikaikaisella sopimuksella ja kaksi työntekijää on opintovapaalla. Linnukan ja Ojanperän koulujen, Aapin päiväkodin ja Lakeustalon yleisten alueiden puhtauspalvelut on ulkoistettu.

Tilapalveluissa oli tavoitteena pärjätä nykyisellä henkilömäärällä. Kiinteistöhoitajia on 4,5 hlöä, ruuankuljetuksessa 2,5 hlöä, kunnossapidossa 1 hlö ja 1 hlö esimiestehtävissä.

Sairauspoissaolojen määrä väheni vuodesta 2019 -18,30 %.

Riskit ja niiden hallinta

Kiinteistöjen sisäilmaongelmien lisääntyminen oli merkittävin riski kiinteistöpalveluissa. Tähän on vastattu laatimalla sisäilmaohjelma. Sisäilmaohjelma hyväksytty keväällä 2019. Kunnan sisäilmatyöryhmä kokoontui 12 kertaa vuoden 2020 aikana. Työryhmä seuraa kiinteistöjen sisäilman laatua sekä käynnissä olevia korjaustoimenpiteitä.

Sisäilmaongelmien ilmoittamiseen on laadittu sähköinen lomake ja tiedottamista kiinteistöjen käyttäjille on lisätty. Sisäilmaongelma ilmoituksen kynnyks on madaltunut uuden järjestelmän myötä.

Myös talouden pysyminen hallinnassa oli merkittävä riski. Taloutta hallittiin tiukalla talouden seurannalla.

Tavoitteiden toteutuminen

Kuntastrategiaa tukevat keskeiset tavoitteet ja mittarit v. 2020

Tavoitteet	Mittarit / arviointikriteerit	Toteuma 31.12.2020
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Laadukkaasti hoidetut tilat.	Tilojen siivousmenetelmiä ja ohjeistuksia on edelleen tarkennettu ja mitoitukset valmistuneet. Kiinteistöpalveluiden mitoitukset valmistuneet. Terveyskeskuksen ilmastointikanavat puhdistus- ja säädöt aloitettu. Jatkuu vuodelle 2021. Ruokalista on laadittu ravitsemussuositusten mukaan.
Kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistaminen	Ravitsemussuositusten mukainen ruokalista.	Kilpailutukset ovat tehty ja sopimukset on allekirjoitettu.
	Lähiruuan sekä kotimaisten elintarvikkeiden lisääminen ruokalistalle	Kustannustietoisuutta on parannettu sekä talouden seuranta on tehty säännöllisesti.
	Liminganlahden koulukeskuksen Linnukan yksikön puhtauspalveluiden kilpailuttaminen	

Strategian mukainen johtaminen	Kustannustietoinen toiminta ja toimintatapojen kehittäminen.	
---------------------------------------	--	--

Talous

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Limingan kunta

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos

LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2020	TA2020	tot %
LIKEVAIHTO	7 662 566,70	7 402 982,86	7 874 900	94 %
Liiketoiminnan muut tuotot	139 447,56	95 840,06	0	
Tuet ja avustukset kunnalta	37 258,11	10 090,81	10 000	101 %
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 866 688,09	-1 745 570,44	-2 072 400	84 %
Palvelujen ostot	-954 579,88	-983 840,50	-803 500	122 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 821 267,97	-2 729 410,94	-2 875 900	95 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 611 004,15	-1 488 526,98	-1 736 200	86 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-249 628,78	-288 901,41	-342 100	84 %
Muut henkilösivukulut	-46 045,95	-88 902,77	-58 800	151 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 906 678,88	-1 866 331,16	-2 137 100	87 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut	-2 884 705,79	-2 809 592,76	-2 871 900	98 %
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	226 619,73	103 578,87	0,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	226 619,73	103 578,87	0	
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	226 619,73	103 578,87	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	226 619,73	103 578,87	0	

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVU

Sijoitetun pääoman tuotto, %	39,2	14,7
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	39,2	14,7
Voitto, %	3,0	1,4

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen liikevaihto toteutui hieman talousarviota pienempänä, samoin menot. Liikevaihtoa kertyi yhteensä 7,4 milj. euroa toteuman ollessa 94,0 %. Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy muun muassa liikelaitoksen kustannusten jaot kiinteistöpalvelujen yhteisistä toiminnoista. Tuet ja avustukset kunnalta sisältää työllistämistuet.

Liikelaitoksen muihin kuluihin sisältyy peruskunnan veloittamat kiinteistöjen poistokustannukset. Liikelaitoksessa ei ole omaisuutta vaan omaisuus on säilytetty peruskunnassa. Kiinteistöjen poistot kirjataan peruskuntaan, mutta ne veloitetaan sisäisenä veloituksena liikelaitokselta.

Liikelaitoksen tuotot kattoivat toteutuneet kulut ja liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 103578,87 euroa.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitosten johtokunta esittää, että tilikauden tulos 103578,87 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Limingan kunta

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos

LIKELAITOKSEN TASE **31.21.2020** **31.12.2019**

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet 0 0

Aineelliset hyödykkeet 0 0

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ 0 0

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus 0 0

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset 12 433,99 8 023,35

Muut saamiset 1 001 419,59 910 211,32

Siirtosaamiset 15 936,87 16 400,50

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä 1 029 790,45 934 635,17

Saamiset yhteensä 1 029 790,45 934 635,17

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ **1 029 790,45** **934 635,17**

VASTAAVAA **1 029 790,45** **934 635,17**

31.21.2020 **31.12.2019**

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
Edell tilikausien yli-/alijäämä	299 939,34	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	103 578,87	277 400,00
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	703 518,21	577 400,00

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat kunnalta		
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0	0

Lyhytaikainen

Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat	23 347,80	22 457,17
Siirtovelat	302 924,44	312 238,66
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	326 272,24	334 695,83
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	326 272,24	334 695,83

VASTATTAVAA	1 029 790,45	912 095,83
--------------------	---------------------	-------------------

---

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	68,3	63,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	4,2	4,8
Velat ja vastuut % käyttötuloista		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	404	277
Lainakanta 31.12.2020, 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12.2020, 1000 €	0	0

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Tulojen ja menojen kohdistamisessa tilikaudelle on noudatettu suoriteperustetta.

Liikelaitoksessa ei ole käyttöomaisuutta. Kiinteistöihin, joista peritään kunnan sisäistä vuokraa, on kohdistettu Limingan peruskunnan tekemät ao. kiinteistön suunnitelman mukaiset poistot. Poistot on laskettu kunnanhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Laskentaperusteet on esitetty Limingan kunnan tuloslaskelman liitetiedoissa.

Liikelaitoksella ei ole vaihto-omaisuutta.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto	2020	2019
Hallinto	1455,64	1257,18
Ruokapalvelut	1 723 516,61	2 067 114,67
Puhtauspalvelut	1 073 242,78	880 305,48
Kiinteistöpalvelut	4 710 698,70	4 890 595,04
Yhteensä	7 508 913,73	7 839 272,37

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	2020	2019
Yhdyskuntapalvelut	7 507 458,09	7 838 015,19

Palvelujen ostojen erittely

	2020	2019
Muiden palvelujen ostot	983 840,50	954 579,88
Palvelujen ostot yhteensä	983 840,50	954 579,88

Taseen vastattavien liitetiedot

Oma pääoma

	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Peruspääoma yritysostot	0	0,00
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	299 939,34	73 319,61
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	299 939,34	73 319,61

Tilikauden ylijäämä/alijäämä	103 578,87	226 619,73
Oma pääoma yhteensä	703 518,21	599 939,34

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	31 786,57	30 317,90
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	271 137,87	281 920,76
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	0,00	0,00
Yhteensä	302 924,44	312 238,66

Muut saamiset

	2020	2019
Muut saamiset kunnan sisäinen	848 630,16	815 117,95
Muut saamiset	152 789,43	95 093,37
Muut saamiset yhteensä	1 001 419,59	910 211,32

Vakuuksia ja vastuusitoutumuksia koskevat liitetiedot

Vuokra- ja leasing-vastuut

	2020	2019
Leasing-vastuut, voimassa 31.12.2025 asti		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	4 870,94	1 291,18
Myöhemmin maksettavat	11 680,45	1 871,21
Yhteensä	16 551,39	3 162,39

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2020	31.12.2019
Ruokapalvelut	24	24
Puhtauspalvelut	27	27
Kiinteistöpalvelut	9	9
Yhteensä	60	60

Eriyttämisevelvollisuuden piiriin kuuluva myynti	
tulot	42 995,54 €
menot	-24 526,52 €
netto	18 469,02 €
Laskenassa on käytetty ulosmyydyn annoksen kuluina annoshintaa 2,15 ja myyntihinta ulkopuolisille on ollut 3,76 erillisen laskelman mukaan.	

LIMINGAN KUNTA

Allekirjoitukset ja merkinnät

Kunnallistekniikka liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoitus

Limingassa 25. päivänä maaliskuuta 2021

_____
Tuomas Ahola, liikelaitosten johtokunnan pj.

_____
Heidi Haataja, liikelaitosten johtokunnan jäsen

_____
Aki Keisu, liikelaitoksen johtokunnan jäsen

_____
Jan Väliheikki, liikelaitosten johtokunnan varapj.

_____
Sirkka-Liisa Nissilä, liikelaitosten johtokunnan
varajäsen

_____
Marja-Riitta Vavuli-Kiviniemi, liikelaitosjohtaja

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoitus

Limingassa 25. päivänä maaliskuuta 2021

_____
Tuomas Ahola, liikelaitosten johtokunnan pj.

_____
Heidi Haataja, liikelaitosten johtokunnan jäsen

_____
Aki Keisu, liikelaitoksen johtokunnan jäsen

_____
Jan Väliheikki, liikelaitosten johtokunnan varapj.

_____
Sirikka-Liisa Nissilä, liikelaitosten johtokunnan
varajäsen

_____
Tanja Koski, liikelaitosjohtaja

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Limingassa 29. päivänä maaliskuuta 2021

Pekka Rajala, kunnanjohtaja

Juho Pakaslahti, kunnanhallituksen varapj.

Liisa Kylmänen, kunnanhallituksen jäsen

Paula Laurikkala, kunnanhallituksen jäsen

Tuomo Tuomala, kunnanhallituksen varajäsen

Kari Ylönen, kunnanhallituksen puheenjohtaja

Marjo Heikkinen, kunnanhallituksen jäsen

Asko Laukkanen, kunnanhallituksen jäsen

Juuso Raitio, kunnanhallituksen jäsen

Antti Tahkola, kunnanhallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Limingassa ____ päivänä _____ 2021

KPMG Oy

Katri Hokkanen, JHT, KHT

LIMINGAN KUNTA

Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

	päiväkirja Aditron sähköinen arkisto
	pääkirja Aditron sähköinen arkisto
	tasekirja erikseen sidottuna
	palkka-aineisto atk-listoina
	tase-erittelyt erikseen sidottuna
10	Kirjaston kassa
30	Pankkitositteet
31	Salaiset ostolaskut P2P
32	Ostolaskut P2P
33	Siirretyt ostolaskut
34	Hyvitysten kohdistus OSRE
35	Ostolaskujen maksut
36	Ostolaskut käsintallennetut
37	Ostolaskut kierrätys
38	Toimeentulotuella maks laskut
39	Effica/toimeentulotuki
40	Myren viitesuoritukset
41	Myre käsintallennetut suorituk
42	Intime yleislaskutus
44	Intime Web-laskutus heti
46	Suoritukset/Perintätsto
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistu
48	Sopimuslaskutus
49	Korkolaskut
52	Effica päivähoito
53	Koki tontinvuokrat
54	Aviste musiikkiopistolaskutus
55	Hellewi kansalaisopist.laskutu
59	Konvertoidut avoimet laskut
5A	Effica tk
5B	Effica hammashoito
5C	Effica kuntoutusmaksut
5D	Effica sairaalamaksut
5E	Effica vanhainkoti
5F	Effica kotipalvelut
63	eMemo Payment
70	Sisäiset laskut
72	Sisäiset laskut Intime/IP
75	Sisäiset laskut JAMIX
77	SIS Web-muistiotositteet
78	Sis.laskutus Intime/P2P, uusi
80	Web-muistiotosite
81	Käsinkirjatut muistiotositteet
82	Matkalaskut
83	Yleismuistiot MYRE
84	Palkkatositteet
85	Luottotappiot
86	Hyvitysten kohdistus MYRE
87	Sumu-poistot
88	Käyttöomaisuuden luovutukset
89	Poistoeron muutokset

8A	Yksilö- ja perhehoito
90	Vyörytykset
91	KP laskennalliset
92	KP Automaattikirjaukset
93	SL Laskennalliset
94	SL Automaattikirjaukset
95	Jaksotukset
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos laskennallis
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos laske

Kunnan tasekirja, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus säilytetään pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säännöksiä siten, että kirjanpito- kirjat ja tililuettelo säilytetään vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet, liike- tapahtumia koskeva kirjeenvaihto, tase-erittelyt ja muu kirjanpitoaineisto säilytetään vähintään 6 vuotta.

Kiinteistöinvestointeihin liittyvät laskut, tositteet ja muut selvitykset säilytetään 13 vuotta sen kalente- rivuoden päättymisestä, jolloin kiinteistöinvestointi on valmistunut. Eu-hankkeiden tositteet säilytetään vähintään 10 vuotta ohjelmakauden viimeisestä maksatuksesta tai hankepääätösten määräämän ajan.

LIMINGAN KUNTA

Tilikartta

TILIKARTTA 2020

TULOSLASKELMAN TILIT

*	Myyntituotot
3001	Vesi- ja jätevesimaksut
3003	Vesihuollon liittymismaksut
3010	Myyntituotot muilta
3015	Myyntituotot kunnilta
3017	Energiahuollon liittymismaksut
3020	Myyntituotot kuntayhtymiltä
3025	Myyntituotot valtiolta
3030	Puhelinlaitoksen myyntituotot
3037	Puhelinlaitoksen liittymämaksu
3040	Joukkoliikenteen myyntituotot
3050	Jätteen kulj. ja käsitt. myynt
3060	Muut liiketoiminnan tuotot
3080	Amm.koul.rahoitus valtiolta
3082	Yliopistosairaaloiden erityisv
3083	Lääkäreiden koulutuskorvaus
3084	Varusmiesten ja vank.hoit.korv
3085	Pakolaisten toim.tulokorvauks.
3086	Sotilasvammalain mukaiset korv
3087	Lomituspalvelukorvaukset
3088	Asiakaskohtaisen velkaneuv.kor
3089	Eläinlääkintähuollon valv.korv
3099	Muut korvaukset
3100	Kotikuntakorvaukset
3101	Valinnanvapausmaksut
3105	Aikaisemman kotikunnan korv.
3110	Jäs.kuntien maksuosuudet ja ko
3115	Muut yhteistoimintakorvaukset
3130	Työterveyshuollon myyntituotot
3132	Täyskustannuskorv. pakoll. vak
3135	Oppisopimuskoul. koulutuskorv.
3139	Myyntituotot henk.kunnan ateri
3140	Muut myyntituotot
31519	SIS Hallintopalvelut
31529	SIS It-palvelut
31549	SIS Liikuntapalvelut
31579	SIS Muut palvelut

*	Maksutuotot
3200	Yleishallinnon maksut
3210	Perusterv.laitoshoidon as.m
3220	Perusterv.avohoidon lääkäri
3230	Erikoissair.laitoshoidon as.ma
3240	Muut terveydenhuollon maksu
3250	Tilapäiset kotipalvelumaksut
3251	Säännöllinen kotipalvelu
3252	Kotipalvelumaksut
3257	Hoitopäivähoitomaksut
3261	Muut sosiaalitoimen maksut
3270	Lukukausimaksut
3275	Muut opetus- ja kult.t.maks
3280	Suunnittelu- ja mitt.t.maks

3285 Rak.valvonta- ja tark.maks
3286 Maankäyttö ja kehittämiskorv.
3287 Muut yhdyskuntap.maksut
3290 Pysäköintimaksut
3293 Lomituspalvelumaksut
3294 Muut palvelumaksut
32949 SIS maksutuotot

* Tuet ja avustukset

3300 Työllistämistuki
3310 Maakunnan kehittämisraha
3315 EU-tuki kunnan kehittämisproj.
3320 Yhdistysmisavustukset
3325 Koulumatkatuki
3326 Tuet ja avustukset Kelalta
3327 Valtion korvaus kunt.työtoim.
3328 Perustoimeentulotuen valtionos
3330 Muut tuet ja avustukset
3334 Palkkatuki
3335 Valtion korv. kunt.työv.

* Vuokratuotot

3410 Asuntojen vuokrat
3420 Muiden rakennusten vuokrat
3430 Maa- ja vesialueiden vuokrat
3450 Koneiden ja laitteiden vuokrat
3460 Muut vuokratuotot
34209 SIS Rak.- ja huon. vuokra

* Muut toimintatuotot

3501 Pysäköintivirhemaksut
3510 Käyttöom.myyntivoitot
3520 Oppilaan omavastuu matkak
3525 Perustoimeentulotuen tak.per
3526 Tarvehark ja enn.ehk toim.takp
3530 Muut tuotot
3531 Muut tuotot liikelaitoksilta
3540 Perintämaksu

Henkilöstökulut

* Palkat ja palkkiot

4000 Vakinaisten palkat ja palkkiot
4001 Sijaisten palkat ja palkkiot
4002 Määräaikaisten palkat ja palkk
4003 Työllistämistuella palkatut
4030 Erilliskorvaukset
4040 Tunti- ja urakkapalkat
4051 Sosiaalipalkkalisät
4070 Luottamushenkilöiden palkkiot
4075 Kokouspalkkiot
4085 Muut palkkiot ulkopuolisille
4090 Jaksotetut palkat ja palkkiot
4095 Aktivoidut palkat
4999 Palkkojen virhetili

4100	KuEL-palkkaperusteinen maksu
4101	KuEL-eläkemenoperusteinen maks
4102	KuEL-VARHE maksu
4110	Muut työeläkemaksut
4111	VaEL-maksu
4112	TyEL-maksu
4130	Jaksotetut eläkekulut
4135	Aktivoidut eläkekulut
4151	Työnantajan sosiaaliturvamaksu
4160	Työttömyysvakuutusmaksut
4170	Tapaturmavakuutusmaksut
4180	Muut sosiaalivakuutusmaksut
4185	Taloudellinen tuki
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak
4200	Aktivoidut sosiaalivakuutusmak
4230	Sairausvakuutuskorvaukset
4240	Tapaturmakorvaukset
4250	Muut kansaneläkelait.korv.
4260	Muut henkilöstömenojen korj.er

Henkilösivukulut

*	Eläkekulut
4100	KuEL-palkkaperusteinen maksu
4101	KuEL-eläkemenoperusteinen maks
4102	KuEL-VARHE maksu
4110	Muut työeläkemaksut
4111	VaEL-maksu
4112	TyEL-maksu
4130	Jaksotetut eläkekulut
4135	Aktivoidut eläkekulut
*	Muut henkilösivukulut
4151	Työnantajan sosiaaliturvamaksu
4160	Työttömyysvakuutusmaksut
4170	Tapaturmavakuutusmaksut
4180	Muut sosiaalivakuutusmaksut
4185	Taloudellinen tuki
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak
4200	Aktivoidut sosiaalivakuutusmak
*	Palvelujen ostot
4300	Asiakaspalvelujen ostot valt
4301	Asiakaspalv ostot valinnanvapa
4310	Asiakaspalvelujen ostot kunn.
4320	Asiakaspalvelujen ostot kuntay
4330	Asiakaspalveluiden ostot muilt
4339	Kotikuntakorvaukset
4340	Toimisto- ja asiantuntijapalv
4345	ICT-palvelut
4346	Rahoitus- ja pankkipalvelut
4348	Vuokratyövoima
4350	Painatukset ja ilmoitukset

4355 Tiedotustoiminta
 4361 Postipalvelut
 4362 Puhelinpalvelut
 4370 Vakuutukset
 4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelu
 4390 Rak.ja al.rak.-ja kunn.pitopal
 4391 Teiden talvikunnossapito
 4400 Kon, kal, laitt. ja rak.kunn.p
 4410 Majoitus- ja ravitsemuspalvelu
 4415 Henkilöstön matkakulut
 4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut
 4430 Sosiaali- ja terv.palvelut
 4440 Opetus- ja kulttuuripalvelut
 4460 Muut palvelut
 4480 Aktivoidut palvelujen ostot
 4485 Osuus verotuskustannuksiin
 4488 Muut yhteistoimintaosuudet
 43409 SIS Hallintopalvelut
 43459 SIS It-palvelut
 43519 SIS Hallintopalvelut
 43529 SIS It-palvelut
 43549 SIS Liikuntapalvelut
 43579 SIS Muut palvelut
 44109 SIS Ruokapalvelut
 44209 SIS Kuljetuspalvelut

* Aineet, tarvikkeet ja tavar

4500 Toimisto- ja koulutarvikkeet
 4501 Ateriapalvelutarvikkeet
 4510 Kirjallisuus
 4520 Elintarvikkeet
 4530 Vaatteisto
 4540 Lääkkeet
 4541 Hoitotarvikkeet
 4550 Siivous- ja puhdistusaineet
 4560 Poltto- ja voiteluaineet
 4570 Lämmitys
 4571 Sähkö
 4572 Vesi
 4580 Kalusto
 4590 Rakennusmateriaali
 4600 Muu materiaali
 4690 Aktivoidut aineet ja tarv.

* Avustukset

4700 Lasten kotihoidon tuki
 4701 Kuntoutt.työtoim toimintaraha
 4705 Yksityisen hoidon tuki
 4707 Yks.hoidon kuntalisä
 4710 Omaishoidon tuki
 4715 Perustoimeentulotuki
 4717 Tarveharkint. toimeentulotuki
 4719 Ennaltaehk. toimeentulotuki
 4724 Kuntoutt. työtoim toimintaraha
 4725 Kunt.työt. matkakorv. toi.tuk.
 4726 Asunnon muutostyöt
 4727 Vammaisille annetut avustukset

4728 Asuntoon kuuluvat välineet ja
4729 Koulumatkatuki
4731 Kotihoidon palvelusetelit
4732 Palveluas. palvelusetelimenot
4733 Terveysthuol palvelusetelimenot
4734 Päivähoidon palvelusetelimenot
4735 Muut palvelusetelimenot
4739 Muut avustukset kotitalouksill
4740 Avustukset yhteisöille
4745 Työmarkkinatuen kuntaosuus

* Vuokrat

4800 Maa- ja vesialueiden vuokra
4820 Rak.- ja huoneistojen vuokr
4840 Koneiden ja laitt. vuokrat
4860 Muut vuokrat

* Muut toimintakulut

4800 Maa- ja vesialueiden vuokrat
4820 Rak.- ja huoneistojen vuokrat
4840 Koneiden ja laitt. vuokrat
4860 Muut vuokrat
48209 SIS Rak.- ja huon. vuokra
4900 Välilliset verot
4910 Välittömät verot
4920 Pysyvien vastaavien myyntitapp
4930 Takaustappiot
4940 Muut kulut
4941 Jäsenmaksut
4945 Työosuusraha
4960 Pysyvien vastaavien myyntitapp
4970 Myyntisaamisten luottotappiot
4990 Aktivoidut muut kulut

* Verotulot

5000 Kunnan tulovero
5100 Kiinteistövero
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta

* Valtionosuudet

5501 Kunnan peruspalv. valtionosuus
5502 Verotulojen tasaus
5503 Järjestelmämuutoksen tasaus
5701 Opetus- ja kultt. muut valtion
5801 Harkinnanvarainen valt.os.kor.
5850 Muut valtionosuudet
5890 Verotulomen.kompensaatio

Rahoitustuotot ja -kulut

* Korkotuotot

6000 Korkotuotot antolainoista ulko
6040 Korkotuotot sij. ja tall.
6080 Maksuliikennetilien korot

* Muut rahoitustuotot

6100 Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.
6120 Verotilityst.korot ja korotuks
6130 Viivästyskorot

6170	Muut rahoitustuotot	
*	Korkokulut	
6210	Korkokulut lainoista ulkop *	Muut rahoituskulut
6310	Verotilitysten korot	
6320	Viivästyskorot ja korotukset	
6380	Muut rahoituskulut	
	Poistot ja arvonalentumiset	
*	Suunn.mukaiset poistot	
7100	Poistot aineettomista oikeuksi	
7110	Poistot tietokoneohjelmista	
7120	Poistot muista pitkävaik.menoi	
7130	Poistot rakennuksista	
7140	Poistot kiint.rak. ja laitt.	
7150	Poistot koneista ja kalust	
7160	Poistot muista ain.hyödykk.	
7210	Muut lisäpoistot	
*	Arvonalentumiset	
7230	Pys.vast.arvonalentumiset	
7250	Arvonalentumisten palautumiset	
	Satunnaiset erät	
*	Poistoeron lis.(-)tai väh.	
8500	Poistoeron lisäys (-)	
8510	Verotuksen poistoeron lis (-)	
8550	Poistoeron vähennys (+)	
8560	Verotuksen poistoeron väh (+)	
*	Varausten lis.(-)tai väh.(+)	
8600	Varausten lisäys (-)	
8650	Varausten vähennys (+)	
*	Rahastojen lis.(-)tai väh.(+)	
8700	Rahastojen lisäys (-)	
8750	Rahastojen vähennys(+)	

ARVONLISÄVERO

Alv-koodi	Nimi
100	0 % ostot palautusjärjestelmä
105	5 % laskenn. palautus ostot
110	10 % ostot palautusjärjestelmä
114	14 % ostot palautusjärjestelmä
124	24 % ostot palautusjärjestelmä
154	24 % EU tavaraostot palautusjä
164	24 % EU palveluostot palautusj
200	0 % ostot vähennysjärjestelmä
210	10 % ostot vähennysjärjestelmä
214	14 % ostot vähennysjärjestelmä
224	24 % ostot vähennysjärjestelmä
254	Tavaraostot Eu-maista 24 % VÄH
264	Palveluostot EU-maista 24 % VÄ
300	Veroton myynti
310	0 % myynti
311	10 % myynti
314	14 % myynti
324	24 % myynti
363	Palveluiden myynti EU-maihin
364	Palveluiden myynti EU-maihin
400	Vähennyskelvoton osto 0 %
410	Vähennyskelvoton osto 10 %
414	Vähennyskelvoton osto 14 %
424	Vähennyskelvoton osto 24 %
510	10 % oman käytön vero
514	14 % oman käytön vero
524	24 % oman käytön vero
564	Palveluostot EU 24 % Oma käytt
574	24% EU:n ulkop.tavaraos.oma kä
910	10% EU:n ulkop.tavaraos.palaut
914	14% EU:n ulkop.tavaraos.palaut
924	24% EU:n ulkop.tavaraos.palaut
930	10% EU:n ulkop.tavaraos.vähenn
932	14% EU:n ulkop.tavaraos.vähenn
934	24% EU:n ulkop.tavaraos.vähenn

LIMINGAN KUNTA

Panttikirjaluettelo
31.12.2020